

TÖRTÉNETI ADATOK

TELEPÜLÉSEK, TEMPLOMOK

ABAFÁJA (Apalina), r. k. templom

1332. „Christianus de Abafaya solvit X banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 92).
1336/1566.* Abafája és Apáti határjárása „ad possessionem Abafaya vocatam, vbi capellam ligneam in honorem omnium sanctorum in eadem fabricatam et altare in eadem existentes (!) idem dominus Briccius abbas super vnam metam dicte sue terre Apaty vocate fabricasse asseruisset” (Dl. 36877; Urk. II. 119).
1364. Ottó kolozsmonostori apát és „Johannes filius Petri dictus Gurgen” közötti per (Dl. 28741; regesztája; BEKE, Km. 38).
1419. „Possessio abbatis et sui monasterii Abafaya” (regesztája: BEKE, Km. 104).
1435. Bánffy István „intra metas possessionis monasterii beatae Mariae virginis Abafaya in fluvio Morosy quoddam molendinum construi fecisset” (Urk. IV. 577).
L. még CSÁNKI V. 691.

ABRUDBÁNYA (Abrud), r. k. templom

- 1270–71. V. István „Obruth” földjét az erdélyi püspöknek adja (SZENTPÉTERY 2072).
1271. Máté vajda megerősíti az előbbi adományt (regesztája: BEKE, Gyf. 4; SZENTPÉTERY 2147).
1320. „Hospites de Obrudbana” (Urk. I. 347).
1425. Abrudbánya, illetve Zalatnabánya előljárói: Murator plebanus, Johannes Gral iudex, Sigismundus Frispyr, Franciscus Grammer, Petrus medicus (Dl. 30438).
1517. „Nobilis Osvaldus de Bogath... molendinum trium rotarum super fluuio Abroghwyz intra veras metas oppidi Abroghbanya decurrenti... Johanni presbitero rectori altaris beatissime virginis Marie in ecclesia beati Nicolai episcopi et confessoris in dicto oppido Abroghbanya fundata constructi... dedisset” (Dl. 36402. 32. 1–33; JAKÓ 3625).
L. még ICZKOVITS 30–32; GYÖRFFY II. 130.

* A törtjeles évszámok esetében az első az oklevél keletkezésének, a második az oklevél átírásának évszáma.

AJTON (Aiton), ref. templom

1334. „Thomas sacerdos de Ochum solvit XL novos denaros” (Mon. Vat. I. 1. 127).

ÁKOS (Acîș), ref. templom (2. kép)

1342. „Akus filius Michaelis de genere Akus” birtoka „Akusmonostura in Zonuk” (Zichy II. 15).

1421. „Oppidum Akos... ius patronatus... monasterii de Akos” (Csáky I/1. 312–313).

1450 körül. „Via per modum crucis per quam itur de Thasnad ad Acus” (Dl. 28830; Teleki II. 43).

1513/1592. „Catharina relicta quondam Thome de Hathwan filia olim Sebastiani de Akws... totales porciones suas possessionarias in possessione Akws canonicis ecclesie sancti Stephani prothomartiris de promonthorio Varadini ac noui collegii beatissimi regis Ladislai in ecclesia cathedrali Varadino fundati... reliquisset” Dl. 74345).

L. még CSÁNKI. I. 549.

ALCINA (Aljina, Alzen), ev. templom

1291. „Gerlah et Stephanus comites de Olchona” (Urk. I. 190).

1349. „Johannes plebanus de Alczina” (Urk. II. 58).

ALDORF (Bistrița, cartierul Aldorf) ev. templom

1295. Péter erdélyi püspök oklevele: „ita nos horrendi criminis plebesanorum de inferiori Waldorf astringit, ut parricidalibus exemplis detestemur eosdem et ecclesiam eorundem utcunque destitutam, iudicemus, desolationi derelinquendam” (Urk. I. 200).

1332. „Hermannus plebanus de Waldorf Superiori solvit medium fertonem argenti” (Mon. Vat. I. 97). – „Nycolaus plebanus de villa Latina solvit similiter, novus plebanus amonitus est per subcollectores” (Mon. Vat. I. 98).

1432. „Leonardus in villa Latina superiori plebanus” (Urk. IV. 481).

L. még GYÖRFFY I. 557.

ALGYÓGY (Geoagiu [Geoagiu de Jos]), ref. templom (56. kép; 1. ábra)

1291/1320. „Villa Gyog” (Dl. 1334; Urk. I. 188 és 348).

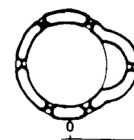
1404. „Possessio regalis Gyod in comitatu de Hunyad” (Urk. III. 327).

1507. Wladislaw II. „possessionem nostram Aldyod...
Johanni Tharczaÿ... contulerimus” (Dl. 21665).

1508. II. Ulászló Algyógyot „Radwl” vajdának adja (Dl.
21803).

1510. II. Ulászló „oppidum nostrum vel curiam nostram
Aldyod” Podmaniczky Jánosnak adja (Dl. 21981).

L még CSÁNKI V. 53–57; GYÖRFFY III 293.

1. ábra
Algyógy,
a ref. templom alaprajza,
13. sz. második fele

ALMAKERÉK (Malincrav, Malmkrog), ev. templom

1309. „Herricus de Almakerek plebanus” (Urk. I. 240).

ALPESTES (Peştişu Mare), templom

1302. „Per turbationem istius terrae Transsiluanae tempore Ladislai regis per destructio-
nem eiusdem fracta ecclesia Omnium sanctorum de Pestus de cista recepissent et
sic perditum esset (sc. privilegium)” (Hunyadmegyei Történeti és Régészeti Tár-
sulat Évkönyve I. 1882. 64–67).

1389. „Stephanus filius Canad de Alsopestes” (Dl. 29732).

1427. „Clemens nobilis de Alpestes” (Teleki I. 502).

L. még CSÁNKI V. 122–123; GYÖRFFY III 298.

ALSÓGÁLD (Galda de Jos)

1280. „Jacobus filius Jacobi frater Georgii bonae memoriae de Gald” (Urk. I. 141).

1291. „Datum in villa Gald” (Urk. I. 179).

Ortodox templom

1318. A gáldi nemesek elcserélik Gáldot „simul cum iure patronatus ecclesiae beatae
Elizabeth” az erdélyi püspökkel (Erdélyi káptalan lvt; Urk. I. 333; regesztája:
BEKE, Gyf. 76).

1332. „Dominicus sacerdos de Kald solvit XVIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 92).

1348. „Elyas filius Blasii” és társai megfelelő ellenértékért átadják Gáldot „simul cum
iure patronatus ecclesiae beatae Elizabeth in facie eiusdem possessionis situatae”
az erdélyi káptalannak (Urk. II. 54).

Kápolna

1509. „Melchior de Rakos... vicarius ecclesie Albensis Transsiluane... magistro Al-
berto rectori altaris Beatorum decem milium militum et martirum in hac ecclesia
predicta fundati et discreto plebano de Gald” megparancsolja, hogy „accedatis ad
dictam possessionem Gald et consequenter ad parochialem ecclesiam loci

eiusdem ibique... in cimiterium ecclesie” hívják össze a népet, és akadályozzák meg, hogy a szkizmatikusok kápolnát építsenek (Dl. 30981).

L. még ICZKOVITS 55; GYÖRFFY II. 160.

ALSÓJÁRA (Iara), unit. templom

1303. „Dyonisius filius Marcelli de Jara” (Dl. 30591).

1332. „Demetrius sacerdos de Jara solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91).

1485. „Andreas Chani de Mezewchan” tiltja „Laurencium, Lazarum de Huzywazo... Zynd, Also Jara, Felsew Jara” birtokbavételét (ENMLt Wass lvt.)

1517. „Franciscus presbiter plebanus de Jara” (Dl. 36402. 43. 1–45; JAKÓ 3632–3635).

L. még CSÁNKI V. 710–712.

ALSÓORBÓ (Gîrbova de Jos), templomrom

1282. „Terra Vrbo” (HO VIII. 223).

1285. IV. László megerősíti az előző oklevelet (Dl. 30583; HO VIII. 237; SZENTPÉTERY–BORSA 3361).

1295/1392. Alsóorbó és Enyed az erdélyi káptalan birtoka (Dl. 31060).

1299. „Possessio Orbo” (Urk. I. 530).

1332. „Symon sacerdos de Orbow solvit LXXX denarios” (Mon. Vat. I. 91).

1475. Határjárás „possessio ipsorum (sc. capituli) Magyarorbó” (Dl. 28865).

L. még ICZKOVITS 60; GYÖRFFY II. 177.

ALSÓSZENTMIHÁLYFALVA (Mihai Viteazu), ref. templom

1332. „Paulus sacerdos de villa Sancti Michaelis solvit LX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91).

ALSÓTÖK (Tiocu de Jos), ref. templom

1392. „Possessio Alstewk” a Töki családé (KÁDÁR VII. 5).

1481 körül. „Andreas de Zylkerek... confessus fuisset eomodo, quod quia ipse illos sex florenos auri quos nobilis Thomas literatus filius Michaelis de Nyres ad laborem et edificacionem parochialis ecclesie de dicta Alstothewk manibus eiusdem Andree assignasset et dedisset adpresens ad edificandam ipsam ecclesiam restituere non posset” (Dl. 36403. 151. 1; JAKÓ 2314).

1484. „ortus et stabulum, quem et quod nobilis Andreas de Zylkerek ante ecclesiam parochialem possessionis Alsothewk erexisset... unam sepem alterius orti sui super ecclesiam a parte domus Michaelis et Thoma adiacentem” (Dl. 27545).

ALSÓZSUK (Jucu de Jos), templom

1320. „Suuk” (Tört. Tár 1907. 84).

1325. „Suk” (ENMLt Suky lvt.).

1332. „Meta tendit ad domum scolarem et deinde vadit ad ecclesiam beati Leonardi” (ENMLt Suky lvt.; Urk. I. 452). – Stephanus sacerdos de Suuk solvit XXX novos banales” (Mon. Vat. I. 1. 103).

1342. „Johannes de Swk, Symon de eadem sacerdotes” (Dl. 40899).

1368. Osztály „Elyas filius Nicolai de Suk” és „Mychael et David filii Barnabe de Suk” között „in possessionibus Suk, Wysa, Wimbuz, Sarmas et Zuaath... in ecclesiis fundatis et constructis in possessionibus eorum divina officia communiter audire valeant”. (ENMLt Suky lvt.)

1397. „Abraham...plebanus de Swk” (Dl. 28765).

1441. „Petrus plebanus de Swk” (Dl. 74075).

1465–1466. „Discretus vir de Swk ecclesie plebanus” (Dl. 30855).

1482. „Johannes filius Stephani Erdely de Somkerek ad ecclesiam parochialem in eadem Swk habitam ad audienda diuina accessisset, tunc eadem domina Katharina consors prefati Johannis de Swk eundem Johannem verbis inhonestis... affecisset” (Dl. 74215; Teleki II. 149).

1487–1499. „Katherina relicta nobilis quondam Joannis de Swk” végrendelkezik. „Lego Johanni plebano nostro subam de volpinis novam ecclesie sancti Leonardi lego florenos iij pro lectura” (ENMLt Suky lvt.).

1509. „Plebanus de Swk” (Dl. 74334).

1522. „Joannes plebanus de Swk” (Dl. 82588 és 82591).

1537. „Paulus presbiter plebanus et Laurencius Literatus rector schole de Swk” (ENMLt Suky lvt.).

L. még CSÁNKI V. 401–403; GYÖRFFY III. 379–381.

ALTORJA (Turia), r. k. templom

1307. „Andreas filius Vduor Syculus de Kyzdy et duo filii sui Fulkun et Stephanus... confessi sunt... terram suam seu possessionem hereditariam Thoria et Reke-tyasuelge porcionem Ramacha... Johanni et Sander filiis Opor necnon Egidio filio Stephani... vendidisse... pro centum et viginti marcis” (Dl. 29661; SzO III. 6–7).

1324. „In portione Sandrini (sc. filii Opor) centum et septem mansiones in terra Fel-torya existerent” (SzO VIII. 8).

1332. „Valentinus sacerdos de Torya inferiori solvit XXXIII banales antiquos.” (Mon. Vat. I. 1. 105.)

1360. „Petrus filius Johannis de Torya” (Urk. II. 175).
 1431. Apor László levele „Datum in Althorya” (Urk. IV. 448).
 1475 előtt „Franciscanus plebanus de Althorÿa vicearchidiaconus sedis Kyzdy” (SzO III. 95).
 1479. „Laurencius filius Myko de Hydwegh ac Paulus filius quondam Valentini Therek de Zenth Mÿklosthorÿa” kijelentik, hogy „Sandrinus Kÿzdÿ de Dÿchew Zenth Marthon” elvette torjai birtokukat (Dl. 29007; SzO I. 231).
 1520 körül. „Petrus plebanus de Althorÿa” (Dl. 36353).
 1533. „Stephanus presbiter de Wzon plebanus de Felthorya” (ENMLt Béldi Ivt; OL Filmtár 5585. Béldi Ivt. 63).
 1674. „Apor István, a ki építtette az felső torjai templomot 1516-ban” (SzO VI. 345).
 L. még ICZKOVITS 83–84; GYÖRFFY II. 202.

ALVINC (Vințu de Jos, Wincendorf)

1219. II. András „Wynchy” földjét az esztergomi káptalannak adja (Mon. Strig. I. 221; SZENTPÉTERY 354).
 1248. „Teutonicis in Wynch... commorantibus” (Urk. I. 77).

Ref. templom

1264. „Parochialis ecclesia seu plebania de Wincz” (Urk. I. 90).
 1309. „Godeschalcus plebanus de Winz” (Urk. I. 240).
 1361. „Johannes de Vinch ecclesie rector” (Urk. II. 190).
 1465. „Discretus vir in de Wincz inferiore ecclesie plebanus” (Dl. 30855).

Domonkos templom

1300. Erzsébet asszony, Alvinci Herbord özvegye az erdélyi káptalan előtt végrendelegzik: „decem (sc. marcas) fratribus praedicatoribus in Vinch existentibus” hagyományoz (ÁUO V. 247–249; Urk. I. 215; regesztája: BEKE, Gyf. 44).

L. még GYÖRFFY II. 192.

ARANYOSBÁNYA (Offenbánya; Baia de Arieș, Offenburg), templom

1325. „Olbrebthus sacerdos de Bania” Szolcsvára és Podságára vonatkozó oklevelet ad ki (Dl. 30616).

ÁRKOS (Arcuș), unit. templom

1332. „Paulus de Arkus solvit XII banales antiquos et II lyliatos” (Mon. Vat. I. 1. 106).
 1404. „Katharina Michaelis de Arkws” (SzO V. 3–4).
 1533. „Anthonius plebanus de Arkws” (ENMLt Béldi Ivt; OL Filmtár 5585. Béldi Ivt. 63).

ASSZONYNÉPE (Asinip), templom

1202–1203. „Villa Ascennepe” (Urk. I. 3; SZENTPÉTERY 202).

1319. Lapád határjárásában: „Azunnepe” (DI. 30364).

1329. „Benedictus sacerdos de villa Azunnepe vocata” (DI. 30619).

1332. „Benedictus de Zunnepe solvit IIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 91 és 106).

L. még ICZKOVITS 50; GYÖRFFY II. 131.

BACA (Bața), ref. templom

1405. „Stephanus filius Nicolai filius Deseu de Losonch” a királytól megkapja Csicsó várát, és tartozékai között szerepel „Bacha” és „ecclesiarum parochialium patronatibus” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 129; B I. 483).

1467. „Possessio Bacza” (DI. 27916).

BÁDOK (Bădești), ref. templom

1334. „Petrus de Badug iudex nobilium de Doboka” (ENMLt Wass lvt.).

1369. „Nicolaus vel Johannes filii Petri de Badugh” (Urk. II. 332).

1461. „Nicolaus plebanus de Badok” (DI. 36392. 104. 3; ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 86).

BÁGYON (Bădeni), unit. templom

1332. „Georgius sacerdos de Bakun solvit XL denaros” (Mon. Vat. I. 1. 91).

BALÁZSFALVA (Blaj), templom

1332. „Leustachius sacerdos de villa Blasii solvit XX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

BÁLVÁNYOSVÁRALJA (Unguraș), ref. templom

1269/1270. István ifjabb király Mykud comesnek adja „sessionem Baluanus uocatam et villam Nemty” (DI. 73627; ez az oklevél hiányzik SZENTPÉTERYnél).

1291. A désaknai hospesek nem fizetnek vámot „nec in Gerlahida, in Balwanus nec in Deswar” (Urk. I. 170).

1332. „Paulus de Waraka solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

1333. „Paulus de Baluanus solvit IX grossos” (Mon. Vat. I. 1. 114).

1370. „Ad illam Warolya ad castrum Balwanus pertinentem” (DI. 62727; Urk. II. 352).

1456. V. László Bálványos várát és „villa Varallyá”-t Várdai Istvánnak és a Bánffyknak adja (B I. 695).

BÁNFFYHUNYAD (Huedin), ref. templom

1332. „Marcus sacerdos de villa Hunak solvit XIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 49).
1400. „Parochialis ecclesia sanctae Elizabeth de Huniad” (Mon. Vat. I. 4. 287).
1473. „Andreas plebanus de Hwnyad et vicearchidiaconus de Kalothazeg” (Dl. 36393. 123. 1; B II. 161; JAKÓ 2080).
1487. „Michael plebanus de Hwnyod... rectoratum altaris sacratissimi corporis Christi in ecclesia parochiali sancte Elyzabet vidue in dicto oppido Hwnyad per eundem dominum plebanum fundatum” elcseréli a magyarvalkói plébánossal, Jánossal (Dl. 36397. 58. 1; JAKÓ 2632).
1488. Prónai Miklós közjegyző levelét keltezi „in ecclesia parochiali ad honorem sancte Elyzabet vidue in Hwnyad, dyocesis Waradiensis” (Dl. 65431).
1766. Bánffy Farkas levele Teleki Lászlóhoz: „Igen megromladozván kivált a múlt esztendőben 3ik Novembris ereztetett föld Indulás miatt a Bánffi Hunyadi Templomunk, annyira hogy ahoz ertő kömives pallérnak Relatioja szerint félhető (!) mindennapi le dölése, meg alkudott az Eccla egy pallerral háromszáz német forintokban úgy hogy azon meg hasadozott es dülő félben levő kőfalt egész Fundamentumabol el rontván újra fel épittse és egyebütt is az templomon esett repedezéseket meg igazittsa. Az kőfal jollehet fundamentumabol le rontatnék de az által az Templom nem nagyittatnék, hanem az új kőfal is a régi fedél alatt vitetnék fel s e szerint gondolkoztak úgy némelly possessorok s Ecclesiabeliek hogy talám mind hir tétel nélkül lehetne es jo volna hozzá fogni” (ENMLt Teleki László lvt. Misilis).

L. még CSÁNKI V. 304–305; GYÖRFFY I. 626.

BARÁTHELY (Brateiu, Pretai), ev. templom

- 1283/1769. „Gottfridus de Monte Marie” plébános (Dl. 36976 nagy alakú és Urk. I. 145).

BARCASÁG (Țara Bîrsei, Burzenland), templomok

- 1213/1858. „Willermus... Transilvanus episcopus... postulationibus fratrum Hospitalis S. Mariae in Jerusalem de domo Teutonicorum annuentes in terra, quae Borza nuncupatur, quam vacuum et inhabitatam ex regis donatione, imo potius proprio sanguine adepti sunt... Institutiones etiam sacerdotum in ecclesiis in eadem terra aedificandis praesentatione tamen eorum Ultrasilvano episcopo facienda libere cedentes” (Dl. 68; Urk. I. 16).
- 1218/1708. III. Honorius pápa megerősíti, hogy a német lovagok II. Andrástól megkapták „terram de Burza... nec non et ecclesias aedificandas ibidem” (Dl. 1602, 1603; Urk. I, 16–17).
1240. IV. Béla király „conventui monasterii Cistercii... quasdam ecclesias in Burcia in partibus Transilvanis, videlicet Castrum sanctae Mariae, Montem sancti Petri,

Montem Mellis et Tartilleri... duximus conferendas... ut infra parochias seu territorium dictarum ecclesiarum nulla deinceps absque ipsorum consensu ecclesia vel capella de novo construatur nec altaria erigantur nec coemeteria consecrentur. Si vero ipsorum permissione et consensu aedificata fuerit, ad eosdem fratres pleno iure devolvatur. Verum, quia tempore nostrae collationis, ecclesiae praenominatae nondum vacabant” mindegyik egyházközség évenként egy ezüstmárkát fizessen. (Urk. I. 68–69; SZENTPÉTERY 674.)

BARCASZENTPÉTER (Sînpetru, Petersberg), ev. templom

1240. „Ecclesia Mons sancti Petri” (Urk. I. 68; SZENTPÉTERY 674).

1395. „Nicolaus plebanus Montis Petri decanus Brassouiensis” (Urk. III. 138).

1400. „Capella sancti Gervatii (!) confessoris et pontificis, sita in Monte sancti Petri oppidi Montis sancti Petri Strigoniensis diocesis” búcsút kap a pápától (Mon. Vat. I. 4. 240).

L. még GYÖRFFY I. 831–832.

BENEDEK (Borosbenedek; Benic)

1274/1340. Osztály a Csanád nemzetség tagjai közt: „possessio Belenygh... Dyonisio et Gregorio” (OL Filmtár 783. 32. 13. Wesselényi lvt.).

BERÉNY (Beriu, Berendorf), templom

1332. „Johannes de Byrni solvit I et medium fertonem argentí” (Mon. Vat. I. 1. 94).

1334. János pap, a szászvárosi dékánuság adóbehajtójának jelentése: „dicari villam Bereen et inveni in ea centum et septem rumos in toto cum molendino et domibus comitis scolaris, pastoris et Laurencius plebanus eiusdem loci solvit” (Urk. I. 464).

BERETHALOM (Biertan, BIRTHÄLM), ev. templom

1283/1769. „Joannes de Berthalom” plébános (Dl. 36976 nagy alakú és Urk. I. 145).

BESZTERCE (Bistrița, BISTRITZ)

13. század közepe. „In Bistrka” (Közgazdasági Szemle LXIII. 1938. 760).

1241. „In oppido quod Nosa dicitur” (GOMBOS 131. 1709).

1264. „Villa et terra Bistiche” (Urk. I. 92).

1290. IV. László: „cives nostri de Byzturche per vastus et incendia Tartarorum plurimum sunt destructi et depauperati” (Urk. I. 149–150; SZENTPÉTERY–BORSA 3556; 3582).

Minorita kolostor

1268. „Viris religiosus fratribus minoribus et domino cruciato fratre Detrico” (Urk. I. 100).

Domonkos kolostor

1309. „Frater Cristianus prior praedicatorum de Bysterci” (Urk. I. 239).

1332. „Ebyrhardus plebanus de Bistricia per fratrem Johannem ordinis praedicatorum solvit I marcam fini argenti Albensis” (Mon. Vat. I. 1. 97).

1413. „Frater Stanislaus prior ad sanctam crucem fratrum praedicatorum” (Urk. III. 571).

Szent Miklós-plébániatemplom (ev. templom)

1332. „Ebyrhardus plebanus de Bistricia... solvit I marcam fini argenti Albensis” (Mon. Vat. I. 1.97).

Ispotály

1295. Péter erdélyi püspök Alsó Waldorfot „capellano magistri hospitalis de Byzterce” rendeli alá (Urk. I. 200).

1332. „Johannes sacerdos de hospitali solvit I loctonum argenti” (Mon. Vat. I. 1. 97).

Lakóházak

1300 körül. Radnai Miklós és Benuchs comesek osztályában szerepel „domus in Bysterche” (Dl. 30574 és Urk. I. 203).

L. még GYÖRFFY I. 557–558.

BETHLEN (Beclean), ref. templom

1332. „Bartholomeus sacerdos de Bethleem solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

BETHLENSZENTMIKLÓS (Sînmiclăuş), templom

1309. „Symon sacerdos de villa Sancti Nicolai decanus de Kwkulle minori” (Urk. I. 240).

L. még GYÖRFFY Dl. 561.

BIBARCFALVA (Biborțeni), ref. templom

1332. „Blasius sacerdos de villa Bybough solvit XVI banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 106).
1333. „Blasius sacerdos de villa Byborch solvit I banales antiquos et VI Verecenses” (Mon. Vat. I. 1. 112).
1566. „Bybarcz falwa” az udvarhelyi lófők jegyzékében (SzO II. 197).

BODONKÚT (Vechea), ref. templom

- 1283–1414/1580. „Nobiles de possessione Budatelke” (DL 37227).
1315. „Nobiles de Buda Michael et Nicolaus” (Teleki I. 35).
1367. Osztály „Stephanus filius Michaelis de Buda” és fivére „Georgius” közt, „versus ecclesiam ipsorum parochialem eandem ecclesiam includendo in iam dicta possessione Buda” (DI. 26755).
1442. „Stephanus paruus de Buda ac discretus vir Ladislaus plebanus de eadem” (DI. 36390. 105.3; JAKÓ 419).
1444 körül. „Petrus plebanus de Buda” (DI. 36406. 33–38; JAKÓ 522).
1450. „Philippus de Bwda ecclesie parochialis plebanus” (DI. 36391. 107. 1; JAKÓ 657).
1515. „Quendam Stephanum Budae iuxta ecclesiam Beati Stephani habitantem” (DI. 26530).
L. még CSÁNKI V. 338–340; Györffy III. 344–345.

BOKAJ (Băcăinți), romtemplom

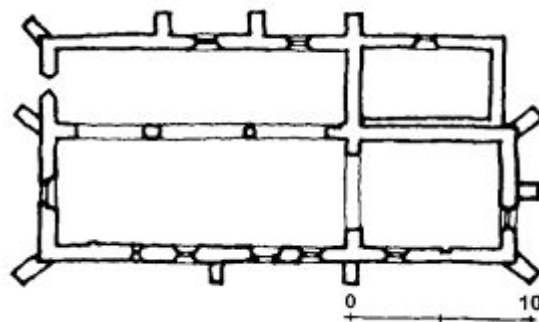
1278. „Iwanka et Leustachius filius eiusdem de Bakay... medietatem terre eorum hereditarie Bakay uocate ex ista parte Morisii et ex altera adiacentis... uendidisse pro decem marcis argenti Kadan, Feliciano et Paulo (se. filiis Janus claudi de Huniad)” (DI. 29420).
1329. „Andreas filius Elyae de Bakay” (Urk. I. 429).
1440 körül. „Bakay et Galmar quondam Andree Chanad de Alpesthes” (DI. 32301).
1497. Nem akarnak tizedet fizetni „incolae possessionis Bakay” (ENMLt Bethlen lvt.; OL Filmtár 5585. Bethlen lvt. 7a).
L. még CSÁNKI V. 71; GyÖRFFY II. 132.

BÓLYA (Buia), ev. templom

1302. Az erdélyi káptalan jelenti „quod domina Vrsula (sC. consors Thome filia Akws de Bolya)... coram Gregorium rectorem ecclesie de Bolya” adta el gálfalvi birtokrészét „Jacobó et Georgio filiis Michaelis filii Pauli de Harangláb” (DI. 27626).

BONCHIDA (Bonțida), ref. templom (6. kép; 2. ábra)

1263. István ifjabb király megengedi „quod quicumque libere condicionis homines ad terram Mathey comitis filii Nycholay de genere Chak Bonchhyda uocatam venire voluerint causa commorandi libere veniant” (HO V. 40; SZENTPÉTERY 1799).
1308. László erdélyi vajda oklevele: „Datum in Bonchyda” (DI. 29994).
1315. Tamás esztergomi érsek megerősíti, hogy „nobilis vir magister Nicolaus filius Mathei de genere Chaak nobis per modum protestacionis curavit intimare, quod quaedem possessio Bonchyda vocata iuxta aquam Vyzzomus existens ipsius esset et fuisset ab antiquo” (HO I. 110).
1332. „Marcus sacerdos de Bonchida solvit LX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 98).
1359. Lackfi András Simon fia Jánosnak váradi egyházi javadalmat kér „non obstante, quod parochialem ecclesiam de Bonchyda Transsilvanæ diocesis obtinere noscatur” (BOSSÁNYI II. CCXXVIII).
1376. „Franciscus de Bonchhyda et Stephanus de Zyk ecclesiarum rectores” (ENMLt Wass lvt.).
- 1387/1389. Zsigmond „Dionisius filius Thome de Losonch” számára adja „villam nostram regalem Bonchhyda vocatam” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. III; B I. 397).
1449. „Nicolaus plebanus de Bonczyda” (DI. 36391. 92. 3; JAKÓ 762).
1454. „Thomas sacerdos plebanus de Bonchÿda in persona Stephani filii Bani de Losoncz” (B I. 676).
1465. „Honorabilis et discretus vir de Bonchÿda ecclesie plebanus” (DI. 30855).
1467. „Nobilis Martna constituit procuratores... Blasium cappellanum de Bonczida” (DI. 36393. 37. 1; JAKÓ 1776, 1807).
1533. „N. de Bonczhyda ecclesie plebanus” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Fényképgyűjtemény 46. doboz, Kemény J. 105).
- L. még GYÖRFFY II. 61–62.

2. ábra.
Bonchida, a ref. templom alaprajza, 12–13. sz.

BONYHA (Bahnea), templom

1291. „Jacobus filius Filpe... possessionem suam Bahna... contulit Dyonisyo filio Dyonisii palatini” (OL Filmtár 781. Bánffy lvt. 16. 5 es B. I. 27).
1319. „Possessio Bohna” (SzO I. 37).
1332. „Stephanus sacerdos de Vahnja (Bahnia) solvit LXXX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 95, 102).

BORBÁND (Bărbant), r. k. templom

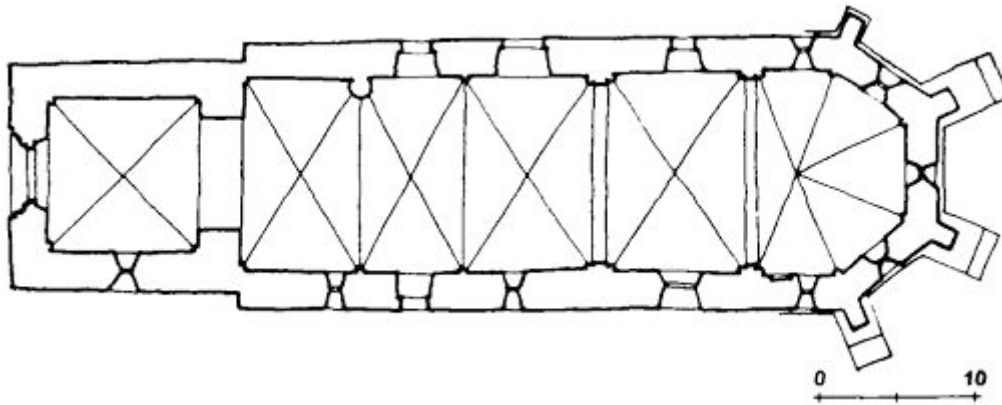
1299. „Villa Barbanth, terra Borbanth” (Urk. I. 213–214; Teleki I. 20–23).
1317–1320. „Pro fructibus ecclesiae de Barbantina” (Urk. I. 329).
1326. „Petrus sacerdos de Barbandino” (ENMLt Suky lvt).
1336. Petrus de villa Barbancina solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 136).
1439. „Georgius plebanus de Borband” (Dl. 36390. 10. 4; JAKÓ 113).
1506. „Honestus Sebastianus de Borband” (Dl. 29598).

L. még GYÖRFFY II. 135.

BORBEREK (Vurpăr, Burgberg; Alvinc része), templom

- 1317–1320. „Pro fructibus ecclesiae de Burperg” (Urk. I. 329).

BOROSKRAKKÓ (Cricău, Krakau), ref. templom (43. és 45. kép; 3. ábra)

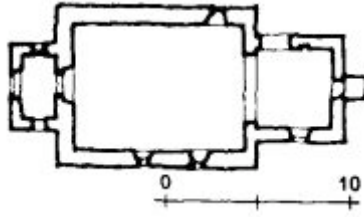
3. ábra

Boroskrakkó, a ref. templom alaprajza, 13. sz. második fele

1206. II. András kiváltságokat ad Krakkó, Igen és Romosz településnek „hospites de tribus villis Ultrasiluanis Karakó, Crapundorph et Rams” (Urk. I. 10; SZENTPÉTERY 226).
1225. II. András felmenti Boroskrakkót a boradó fizetése alól (Urk. I. 43; SZENTPÉTERY 424).
1238. IV. Béla megerősíti Krakkó kiváltságait (Urk. I. 66–68; SZENTPÉTERY 638).
1266. István ifjabb király megerősíti Krakkó kiváltságait (Urk. I. 97–98; SZENTPÉTERY 1853).
1289. Krakkó privilegiális levelét az erdélyi káptalan átírja (Dl. 30354; Urk. I. 162; SZENTPÉTERY–BORSA 3541).
1291. „Syfridus de Crakow carpentarius”-szal Péter erdélyi püspök a gyulafehérvári székesegyház tetőzetének elkészítésére szerződést köt (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 179; regesztája: BEKE. Gyf. 33).
1309. „Mauritius plebanus de Crako” (Urk. I. 258, 260, 262).
1332. „Paulus plebanus de Krako solvit XII pensas denariorum” (Mon. Vat. I. 1. 93).
1334. „Dicavi villam Crakow et inveni in ea c et octoginta fumos et Paulus plebanus tenetur solvere tres marcas et medium fertonem fini argenti” (Urk. I. 465).
1356. „Georgius plebanus de Kraco” (Teleki I. 100).
- 1360 körül. „Magister Ornodus plebanus de Croko” (Dl. 31128).
1370. „Georgius plebanus de Karkou” (Dl. 30705; Urk II. 351).
1401. „Ladizlaus Nicolai de Bonczhida presbyter Transilvanæ diocesis rectoratu parochialis ecclesie de Crako... vacante” (Mon. Vat. I. 4. 326–327).
1441. „Thomas plebanus de Crako” (Dl. 36307).
1460. „Johannes plebanus de Crako” tiltakozik az ellen, hogy „Matheus episcopus ecclesie Transsiluanensis plebaniam de Crako honorabili viro Petro gubernatori abbacie de Kyrcez... conferre vellet” (Dl. 36392. 90. 1; JAKÓ 1447).
1469. „Petrus presbiter plebanus de Crako” (Dl. 29299).
1504. „Valentinus plebanus de Krako” (ENMLt Török Bertalan-gyűjtemény; OL Filmtár 5585. Török Bertalan-gyűjtemény 39).
- L. még ICZKOVITS 58; GYÖRFFY II. 169–170.

BOTHÁZA (Boteni), ref. templom (4. ábra)

- 1334/1582. „Gallus filius Both pro se et Ladislao ac Stephano filio eiusdem Both ab vna parte, et Ladislaus filius Dionisii nobilis de Jara pro se et Thoma filio eiusdem Dionisii fratre suo ab altera” (Dl. 31075).
1348. „Gallus filius Johannis filius Both” (ENMLt Suky lvt.).
1349. „Gallus filius Johannis Booth de Boothaza” (ENMLt Suky lvt.).
1410. „Johannes filius Georgii de Bothaza” (Teleki I. 360).
1458. Mócsi István Mátyás királytól kapja „medietates possessionum Magyarfratha Olahfratha et Bothaza... que quondam Johannis de Magyarfratha et Emerici Kakas de Bothaza fratrum ipsorum prefuisse” (Dl. 30840).
1463. „Quondam Emericus Kakas” (Dl. 30461, 30462).
- L. még CSÁNKI V. 337–338.

4. ábra
Botháza, a ref. templom alaprajza, 13. sz. második fele

BÖGÖZ (Mugeni), ref. templom

1334. „Dominicus sacerdos de Buguz solvit IX banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 133).
 1363. „Petrus filius Elyae de Buguz” (Urk. II. 200).
 1481. „Johannes de Begez” (ENMLt Mike-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Mike-gyűjtemény 29).
 1486. „Johannes de Begez” (SzO I. 257).

BŐNYE (Beune), templom

1329. „Paulus filius Petri nobilis de Keurus” Körösi Gál leányainak járandóságuk fejében adja „terciam partem dimidietatis possessionis Beune... cum eciam parte dimidietatis ecclesie sue in honore beatissime virginis Marie in possessione Beune constructe” (Dl. 27828).

BRASSÓ (Braşov, Kronstadt)

1241. Az echternachi krónika tudósítása a tatárok Barcaságban aratott győzelméről (Burzenland IV. 80–81).
 1252/1758. „Terra Saxonum de Barasu” (Urk. I. 78; SZENTPÉTERY 977).
 1288. IV. László oklevelét keltezi „in Braso” (Urk. I. 159; SZENTPÉTERY–BORSA 3509).

Ev. templom

1295. „Decanatus Brassoviensis” (Urk. I. 200).
 1309. „Decanus de Brasso” (Urk. I. 259).
 1351. „Nicolaus decanus et plebanus de Braschou” (SzO I. 60).
 1377. „Thomas rector ecclesie beate Marie de Corona” (Urk. II. 477).
 1384/18. sz. „Thomas de Koron... ecclesie plebanus” (Dl. 7053).

Szt. Bertalan-templom

1417. „Michael presbyter capellanus domini plebani de Brassow ad ecclesiam beati Bartholomei apostoli in eadem Brassow” (Urk. IV. 56).

Szt. Lénárd-kápolna

1455. „Dyonisius... cardinalis episcopus Strigoniensis... civibus civitatis Brassoviensis... Caspar Craws... iudex de eadem Brassovia... exposuit, quod cum castrum vestrum Brassoviense legitimis ex causis per vos ruptum et distructum fuisset remansisset supra portam eiusdem castrum quaedam capella, sub titulo sancti Leonhardi confessoris constructa, nullam dotationem habens... supplicans nobis dictus Gaspar Craws... ut dictam capellam rumpere et distrahere ac amovere locoque eiusdem capellae unum altare sub eodem titulo scilicet Sancti Leonhardi confessoris in ecclesia parochiali beatae Mariae virginis in civitate vestra constructae (!) aedificare et construere possitis” (Korrespondenzblatt 1923. 90–91).

Domonkos kolostor

1323. A barcelonai rendi gyűlés engedélyez „provincie Ungarie duas domos: unam in Braso” (GYÖRFFY I. 827).

A premontrei apácák kolostora

1234 körül/15. sz. „(Claustra sororum) in Hungaria... Dyocesis Cumanie: Corona” (Művészettörténeti Értesítő VI. 1957. 237).

L. még GYÖRFFY I. 827–828.

BRULYA (Bruiu, Braller), ev. templom

1337. „Mathias de Brunwiler de IIII annis solvit VIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 143).

BUDATELKE (Budești), templom

1318/1323. „Budatelekÿ in qua est ecclesia in honore beatissime virginis” megkapja a királytól „magister Gallus filius Nicolai notarius noster specialis et castellanus de Vgrog” (OL Filmtár 783. 32. 5. Wesselényi lvt.).

BUZA (Buza), templom

1318/1323. Gál ugróci várnagy „Moiis filius Moys” hűtlensége következtében elvesztett erdélyi birtokait megkapja, köztük „Buza uidelicet, in qua est ecclesia lapidea in honore sancti Georgii martiris constructa. Item Nuzal et Look vocatas... Item Budatelekÿ...” (OL Filmtár 783. 32.5. Wesselényi lvt.)

BÚZÁSBOCSÁRD (Bucerdea-Grînoasă), templom

1332. „Michael sacerdos de Buzasbuchard solvit VI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 92).

CEGE (Țaga), ref. templom

1321. „Possessio seu villa Czege” adománya Wass Miklós csicsói várnagynak (Urk. I. 354).

1332. „Paulus sacerdos de Kege solvit XVI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 98).

1362. A Wass család részesedése „in possessionibus Zentheged, Chege... cum patronatu ecclesiarum in eisdem constructarum” (Dl. 27429).

1459. „Discretus vir Bartholomeus de Czege... ecclesie plebanus” (Dl. 36392. 42. 3; JAKÓ 1348).

1463. „Blasius plebanus de Chege” (ENMLt Wass lvt).

1464. „Blasius plebanus de Czege” (Dl. 27176).

1493. „Gregorius plebanus de Czege” (ENMLt Wass lvt.).

1503. „Matheus Jankaffy et Gallus de Kend... nobilem Johannem Marthon... ad cimiterium ecclesie beati Michaelis archangeli in prefata Czege fundate ad se vocare fecissent” (Dl. 36405. 256. 1–259; JAKÓ 3286).

1504. „In possessione Czege coram discreto magistro Francisco loci eiusdem plebano” (ENMLt Wass lvt.).

1529. „Plebanus de Czege” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Fényképgyűjtemény 46. doboz, Kemény J. 110).

L. még GYÖRFFY II. 63–64.

CEGŐTELKE (Țigău), ref. templom

1332. „Paulus sacerdos de Chegey solvit XVIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 98).

1344. „Terra Chegeteleke” (Urk. I. 71; SZENTPÉTERY 733).

1438. „Ladislaus Dessew de Chegew” (Dl. 44192).

L. még GYÖRFFY II. 64.

CSICSÓKERESZTÚR (Cristeștii Ciceiului), r. k. templom

1333. „Nycolaus sacerdos de Kereztur solvit IIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 114).

1405. Losonczi Istváné „possessio Kerezthur, villa Hungarorum... ecclesiarum parochialium patronatibus” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 129; B I. 483).

1438. „Presentibus plebanis... domino Mathya de Cheresthwr” (Dl. 44192).

1467. Mátyás király „possessionem Kerezthwr” Szerdahelyi Jánosnak adja (Dl. 27916).

1501. „Possessio Kerezthwr” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 322).

CSÍKRÁKOS (Racu), r. k. templom

1332. „Symon de Rakus solvit I grossum” (Mon. Vat. I. 1. 112).

1569 körül. Összeírásban „Rakosfalwa” (SzO II. 270).

CSÍKSOMLYÓ (Şumuleu), r. k. templom

1334. „Nycolaus de Sumlov solvit II banales antiquos” (Mon. Vat. I.1.132).

1576. „Somllyo” (SzO IV. 44).

CSÍKSZENTDOMOKOS (Sîndominic), r. k. templom

1569 körül. Összeírásban „Zent Domokos” (SzO II. 269).

CSÍKSZENTKIRÁLY (Sîncrăieni), r. k. templom

1332. „Paulus sacerdos de Sancto Rege solvit III banales” (Mon. Vat. I. 1. 112).

1555. „Mýhal pap” szentkirályi plébános (SzO V. 69).

CSOMAFÁJA (Ciumăfaia), ref. templom

1333. „Dominicus sacerdos de Chamafaya solvit XI banales de Clusuar” (Mon. Vat. I. 1. 115).

CSOMBORD (Ciumburd), ref. templom

1319. Lapád határjárásában: „Chumburd” (Dl. 30364).

1332. „Johannes sacerdos de Chumburd solvit XXXVI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 92; GYÖRFFY II. 138).

1343/1360. Gombási András és Domokos „Herena”, „Neech” és „Byalok” birtokokért Szécsi András püspöknek adják „cum iure patronatus ecclesiarum sub honore beati Petri apostoli in eadem Chumburd et ad laudem beati Jacobi apostoli in ipsa Gumbas constitutarum” (Dl. 73681; Urk. II. 1; Teleki I. 71).

1376. „Laurentius de Chombord ecclesiae rector” (Urk. II. 444; Teleki I. 177).

1422. „Benedictus plebanus de Chombord” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 253).

L. még ICZKOVITS 53.

DAMÁSAFÖLDJE (Felsőváradsja; Oarda de Sus), templom

1300. „Possessio Warda simul cum terra Damasfeldu, ubi ecclesia lapidea in honore sanctae Trinitatis est constructa” (Erdélyi káptalan lvt; Urk. I. 215; regesztája. BEKE, Gyf. 44).

L. még GYÖRFFY II. 139.

DARLAC (Dârlos, Durles), ev. templom

1332. „Hermannus sacerdos de Dorlako solvit XVII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 102).

L. még CSÁNKI V. 874.

DEDRÁD (Dedrad), templom

1325. Egy hozományügyben szerepel „Johannes plebanus de Dedrad procurator magistri Stephani filii Dyonisii” (Dl. 62682. Bethlen lvt. és B. I. 50).

L. még CSÁNKI V. 344–345.

DEDRÁDSZÉPLAK (Goreni), templom

1228. „Possessio nomine Sceplak ultra Siluas” (B I. 4; SZENTPÉTERY 441).

1325. Simon bán fiai tulajdonában „possessio Zeplak” (Urk. I. 394).

1332. „Petrus sacerdos de Sceplak solvit VI antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 111).

1393. „Sceplak” a Bánffy család osztályában (Urk. III. 63).

1470. Losonczy Albertné Hedvig Kopa Tamásnak malom számára telket ad. Annak fél jövedelmét Kopa „ipso supervivente ecclesie beate virginis Marie in eadem Sep-lak fundate... administrari velit. Dum autem plebanum habuerit, extunc medieta-tem proventus plebano administraret. Defunctoque ipso Thoma molendinum cum omnibus pertinenciis ecclesie devolveret” (Dl. 27690; B B. 134).

L. még CSÁNKI V. 412; GYÖRFFY III. 345–346.

DEMSUS (Densuş), ortodox templom (41–42. kép)

1360. „Dalk de Domsus sacerdos olahalis ecclesie” (Hunyadmegyei Történeti és Régészeti Társulat Évkönyve I. 1882. 61).

1404. „Mwsyna et Johannes filiis Stoyaan de Nyeres” bevezetése „in dominium... porcionis possessionarie in possessione Domsos” (Dl. 29453).

1504. „Possessio Domsos” (Dl. 29591; ZsO II/1. 3362).

L. még CSÁNKI V. 84–85; GYÖRFFY III. 290–291.

DERITE (Deréte; Dretea), templom

1442. „Andreas, Georgius et Mychael filii Kabos de Gyrewmonostra... per modum protestacionis... confessi... quod Thomas Kabos... vnam domum in facie possessionis ipsorum Derythe... pro parte construxisset” (Dl. 36390. 113. 3; JAKÓ 451).

L. még CSÁNKI V. 345.

DÉS (Dej, Desch)

1261. István ifjabb király megerősíti „Deeswar” hospeseinek kiváltságait (Urk. I. 86; SZENTPÉTERY 1776).

1279. IV. László megerősíti „Deeswar” hospeseinek 1261-es kiváltságlevelét (ENMLt Dés városi lvt; ÁUO IV. 180; Urk. I. 140; SZENTPÉTERY –BORSA 2956).

1290. IV. László megerősíti „Deeswar” kiváltságlevelét (Urk. I. 166; SZENTPÉTERY–BORSA 3555).

1310. „Villa Dees”-t László erdélyi vajda visszaadja I. Károly királynak (Mon. Vat. I. 2. 375).

1326. „Hospites nostri de Deswar” panasza „quod inter possessionem nostram predictam Deswar” és „Thome filii Dyonisii Kosarwar” birtoka közti határ nem megfelelő (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 11; B I. 54–55).

Óvári templom

1332. „Petrus sacerdos de Eswar solvit XI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

Ágoston-rendi kolostor

1310. I. Károly „viris fratribus ecclesiae beatae Mariae de Deeswar ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini” minden Désaknáról szállított sókocsiról két darab sőt adományoz „quos ad opus ecclesiae... vel ad commodum et sustentationem suam in... villis... vendere libere possint” (Urk. I. 298).

1325. Az előbbi kiváltságot a király „frater Johannes prior provincialis ordinis... sancti Augustini” kérésére ismét megerősíti (Urk. I. 396).

1335. „Frater Angelo prior de Desuar” (Dl. 28897).

DÉSAKNA (Ocna Dejului, Salzdorf), templom

1236. „Hospites de Deesakna” (Urk. I. 66).

1248. IV. Béla az egri püspökségnek többek közt ad „unum fossatum sive foveam salífodinam liberam de Deszakna” (Urk. I. 76).

1332. „Nycolaus sacerdos de Esakna solvit III loctones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 98).

DÉVA (Deva, Diemrich), ref. templom

1307. László vajda oklevele kelt „in Deua” (Dl. 29108).
1332. „Benedictus plebanus de Deua vicearchidiaconus de Hunad solvit IIII pensas et XXV. denarios” (Mon. Vat. I. 1. 94).
1366/1408. „Petrus sacerdos capellanus de Deua” (Dl. 30626).
1378. János salernói érsek a telegdi esperességet János fia Miklós részére kéri „non obstante, quod parochialem ecclesiam sancti Martini de Deva obtinet” (Bossányi II. CDXXXVII).
1391. „Johannes plebanus de Deva” (Dl. 42495).
1419/1781. „Petrus presbiter plebanus de Deva” (ENMLt Jósika lvt.; OL Filmtár 5587. Jósika lvt. 15c).
1433. „Ecclesia parochialis sancti Martini de Dewa” (LUKCSICS II. 321).
1463. „Magister Dominicus de Dewa plebanus” (Tört. Tár 1907. 114).
L. még CSÁNKI V. 57–58; GYÖRFFY II. 291–292.

DICSŐSZENTMÁRTON (Tîrnăveni, Sankt-Martin), templom

1278. Az erdélyi káptalan bizonyítja, hogy „Moys comes filius Alberti Magni... terram suam empticiam Tycheu sent martun iuxta minorem Kuquellew sitam dedit... seruienti suo Paulo fratri Des... propter pecunie quantitatem receptis videlicet quinquaginta marcis” (Dl. 29659).
1322. „Mychael sacerdos de Sancto Martino” (Dl. 26369).
1332. „Johannes sacerdos de Sancto Martino solvit LXXX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

DIÓD (Gyógy; Stremț), templom

1332. „Dominicus sacerdos de Kyod solvit LIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91).

DISZNAJÓ (Vălenii de Mureș), udvarház

- 1323/1788. Károly előtt „comes Nicolaus filius Corradi... domum suam in civitate Gyžnoyo... Petro filio Michaelis... proximo suo et dominae sorori suae consorti... magistri Petri dedit” (Dl. 2757).
L. még CSÁNKI V. 699–700.

DOBOKA (Dăbîca), templom

1332. „Johannes de Doboka solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 98).

DOBORKA (Dobîrca, Dobring), ev. templom

1309. „Johannes plebanus de Drobrica” (Urk. I. 291).
1330. „Johannes plebanus de Duburka” (Urk. I. 433).
1332. „Dominus de Doborka solvit III loctones” (Mon. Vat. I. 1. 94).
1412. „Ladislaus plebanus de Doborka socius et concanonicus noster (sc. capituli Transsilvani)” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 74).

DOH (Doh), kápolna

- 1338/1422/18. sz. Kalásztelek és Adriántelek váradi káptalani birtokok határjárása: „meta... descendit in medium eiusdem Doh (Deső dictus Kopasz birtoka) ad grandem puteum Tants Kuta dictum, circa capellam beatae Virginis in eadem Doh constructae” (OL Filmtár 783. 24. 396. Bánffy lvt.).

DOLMÁNY (Daia, Talheim), ev. templom

1327. „Petrus plebanus de Talheim” (Urk. I. 414).
1337. „Johannes de Thalheym de IIII annis solvit XXII banales antiquos” (Mon. Vat. I. I. 144).
1339. „Comes Andreas de Thalheym” (Urk. I. 497).

DOMOKOS (Dămăcușeni), ref. templom

1393. „Villa Damunkusfalua” a Bánffyak osztálylevelében (Urk. IU. 63).
1485. Farkas Tamás „Domokosfalwa” birtokot a szészármai várkápolnának adja (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 736).
1502. „Domokosfalwa” „Johannes Bykly de Bÿkol” birtoka (ENMLt Suky lvt.).

EBESFALVA (ma Erzsébetváros, Dumbrăveni), templom

1332. „Henricus sacerdos de Ebes solvit IIII banales antiquas” (Mon. Vat. I. 1. 102).

EGERES (Aghireșu), ref. templom

1299. „Possessio eiusdem domini abbatis (sc. Lazari) Egeres” (Dl. 28713).
1360. „Johannes sacerdos de Egeres capellanus noster” (Dl. 26862).
1392/1395. „Petrus presbiter rector ecclesie de possessione monasterii vestri” (Dl. 31115).
1395. „Discretus vir Petrus plebanus et rector ecclesie nostre de Egeres” (Dl. 27283). – „Petrus presbiter rector ecclesie sancti Martini de Egeres” (Dl. 30147).

1418. Kalos Domokos malmáért évente 15 dénárt fizet „parochiali ecclesie beati Martini confessoris in eadem (sc. Egeres) fundate pro ardendo lampadis sustentamento” (Kolozsmonostori lvt; regesztája: BEKE, Km. 103).
- 1426/1520. „Albertus presbiter de Egeres” (Dl. 30428).
- 1432 „Albertus plebanus parochialis ecclesie beati Martini episcopi et confessoris de Egheres” (Dl. 28206).
1434. Erzsébet, Molnos Antal özvegye bizonyítja, hogy férje „fundum curie, vineam terrasque arabiles terciamque partem molendini sibi donare mailet, duabus partibus molendini pro refrigerio atque salute anime sue ecclesie parochiali beati Martini episcopi et confessoris in eadem Egeres constructe donatis testamentaliter legavisset” (Dl. 27157).
- 1473/18. sz. „Stephanus presbiter plebanus ecclesie parochialis beati Martini episcopi de Egeres” (Dl. 37224. 35).
1494. „Blasius plebanus de Egeres” (Dl. 30486).
- 1531–1534. „Gregorius presbiter alias de Zenthkÿral, nunc vero plebanus de Egeres” (Dl. 36404. 31c–31e; JAKÓ 4348, 4457).
1538. „Bartholomeus presbiter modernus plebanus possessionis Egeres... rectoratum altaris sacratissimi corporis Christi in prefata possessione Egeres fundatum vna cum domo et curia... Emerico presbitero (de Bezermen) dedit” (Dl. 36404. 190a–190b; JAKÓ 4666).
- L. még CSÁNKI V. 303–304; GYÖRFFY III. 346.

EGRESTŐ (Agrisțeu)

1325. „Terra seu possessio Egrusthw” (Urk. I. 394).
1347. „Regia maiestas quasdam possessiones Fyleteluke et Egrustu vocatas... ad castrum suum Vÿwar vocatum pertinentes... comiti Erdew dicto Hadnagh Sÿculo... contulerit” (Dl. 29679).
- L. még CSÁNKI V. 876; GYÖRFFY III. 552.

EGYHÁZFALVA, kápolna

- 1276/16. sz. „Reambulacio metarum possessionis Zent Myklos, magnifici domini Stephani Mikwd Bani ac possessionis Eghazfalwa honorabilis capituli Orodienensis... Incepta est in quodam rivulo Peselew pathak vocato prope capellam” (Dl. 36503).
- L. még CSÁNKI V. 701–702.

ENYEDSZENTKIRÁLY (Sîncrai), ref. templom

1256. A Csanád nemzetség osztálya „in partibus Transsiluanis sunt hec scilicet Zenthkyral cum ad se pertinentibus”. (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 2; ÁUO VII. 430; SZENTPÉTERY 1126. Az oklevél átírása: SZENTPÉTERY–BORSA 3341.)

- 1274/1340. A Csanád nemzetség perében bemutatják az aradi káptalan 1274-i levelét „in quibus reperimus... possessiones Zenthkeral et Tynod in partibus Transiluanis” (ENMLt Wesselényi lvt; OL Filmtár 783. Wesselényi lvt. 13).
- 1290–1301. „Nobiles eiusdem partis Transsiluane de Zenthkyral” (Dl. 30585; HO VIII. 282).
1319. Lapád határjárásában „Scenkyral” (Dl. 30364).
1332. „Mathias sacerdos de Sancto Rege solvit IIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 91).
1413. „Possessio Zenthkiral” (ENMLt Esterházy–Mikó lvt.).
- L. még ICZKOVITS 62–63; GYÖRFFY II. 186.

ERDŐCSINÁD (Pădureni), templom

1332. „Stephanus sacerdos de Chonad solvit XVI banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 93).

ERDŐFÜLE (Filia), ref. templom

1635. „Martinus Boda et Mathaeus Fozto de Fwle” (SzO VIII. 371).

ERKES (Erceş)

1315. Oláherkes adományozása I. Károly király által „Gumurahus filius Andree filius Iwanche” részére (OL Filmtár 5585. Török Bertalan-gyűjtemény 2).

ESZTÉNY (Stoiana)

1305. „Petrus comes... terciam partem... terre Istvan... ex consensu Nicolai filii Mykud bani” eladja Esztényi István fiainak Domokosnak és Miklósnak (OL Filmtár 781. 10. 7a Törzsgyűjtemény).

L. még GYÖRFFY II. 68.

FALUDI, templom

1296. A Gerendiek birtokcseréje Péter erdélyi püspökkel „terra Kuncedvyuar vocata, iuxta Morisium, ubi sunt site due ville, vna Wywar, secunda vero Foludy nominata, et due ecclesie lapidee, una videlicet ecclesia beati Michaelis, et altera sancti Georgii martyris” (Erdélyi káptalan lvt.; ÁUO V. 152; regesztája: BEKE, Gyf. 38).
1298. Péter erdélyi püspök birtokcseréje Mykud bánnal „quasdam duas villas suas episcopales contiguas, Vyuar et Foludi vocatas” (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 209; regesztája: BEKE, Gyf. 41).

L. még GYÖRFFY II. 142.

FEJÉRD (Feiurdeni), templom

1332. „Johannes sacerdos de Fejerd solvit LXXX banales novas” (Mon. Vat. I. 1. 103).

FEKETEHALOM (Codlea, Zeiden), ev. templom

1377. „Villa Cidinis” (Urk. II. 480).

1413. „Heynricus decanus capituli Brassoviensis plebanusque in Ceydino” (Urk. III. 585).

1420. „Henricus de Czydino ecclesiae parochialis plebanus” (Urk. IV. 127).

1512/1793. „Plebanus de Feketehalom” (Dl. 37076).

L. még GYÖRFFY I. 828–830.

FELEK (Avrig, Freck), ev. templom

1364. „In Affrica” (Urk. II. 216).

1375. „Comes Michael in Affrica” (Urk. II. 435).

1379. „De Helena et de Africa ecclesiarum rectoribus et plebanis (Urk. II. 507).

13801. „Heyncze Theye villicus de Affrica et Jekyl sartor ibidem” (Urk. II. 530).

FELENYED (Aiudul de Sus), templom

1332. „Sacerdos de Enyd Superiori solvit XXX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 99).

FELŐR (Uriu), ref. templom

1332–1337. Papja szerepel a pápai tizedjegyzékben (Mon. Vat. I. 1. 104, 114 – hibásan „Ger”, illetve „Gur” alakban, vö. KÁDÁR V. 341).

FELSŐBOLDOGFALVA (Feliceni), ref. templom

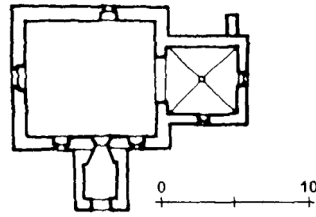
1333. „Paulus sacerdos de villa Sanctae Mariae solvit VI banales” (Mon. Vat. I. 1. 115).

1566. Az udvarhelyszéki lófők adóösszeírásában „Bodogaszonfalwa” (SzO n. 198).

1576. Az 50 dénáros adóösszeírásban „Felső Boldog Aszszonfalva” (SzO IV. 42).

FELSŐTÖK (Tiocu de Sus), ref. templom (25–26. kép; 5. ábra)

1280. „Quod... Erney filius Ipus pro se et pro fratre suo Petro... quandam terram eorundem hereditariam et communem superior Theuk uocatam... uendidisset... pro decem marcis Valentino, Nycholao magistro, Zalaudo et Wylmo” (Dl. 29097; ÁUO IV. 228).

5. ábra

Felsőtök, a ref. templom alaprajza, 13. sz. második fele

1442. „Michael filius Stephani de Nyres... porcionem suam possessionariam in possessione Ftelsewthewk... pro sedecim florenorum auri episcopo Waciensi (sc. Petro Agmandi decretorum doctori)... impignorasset” (Dl. 36390. 110. 3; JAKÓ 439).
1468. Rápolti Gothárd és Erdélyi András osztálya „lineam seu ordinem a domo providi Alberti Sartoris subtus ecclesiam beate virginis in eadem Felthewk constructam” (Kolozsmonostori lvt.; Dl. 36393. 58. 1–59; regesztája: BEKE, Km. 224–225; JAKÓ 1832).
1509. „Elena consors egregii Barnabe Belay bani Zewreniensis... medietatem possessionis Felsewthewk ac totalem porcionem suam possessionariam in possessione Kecheth... Nicolao de Bethlen pro ducentis florenis... pignori duxisset obligari” (Dl. 30980).

FELTORJA (Turia), ref. templom

1301. „Possessionem... Thorya et Reketyasuelg vocatam” (SzO III. 6).
1324. „Possessio Feltoria” (SzO VIII. 7–8).
1332. „Paulus sacerdos de Superiori Torya solvit XVIII banales antiquos.” (Mon. Vat. I. 1. 105).

FELVINC (Unirea), sóház

1323. „Magister Andreas tricesimarius” panasza „quod Ladislaus dictus Gurhes... super domum et cameram suam salicegam in Superiori Vinch... confregisset” és a sót elvitte (Dl. 30611).

FOLT (Folt), udvarház

1321. Károly király „Folth et Nadasd... comiti Andree filio Geurk de genere Akus” adja (Dl. 40401).

FÖLDVÁR (Feldioara, Marienburg), ev. templom

1240. „Ecclesia Castrum sanctae Mariae” (Urk. I. 68; SZENTPÉTERY 674).
1379. „Nicolaus plebanus de Castro Mariae et decanus Brassouiensis” (Urk. II. 506).
1380. Lajos király megengedi, hogy „quicumque proscriptorum, bannitorum, profugorum... ad ipsum oppidum nostrum Feuldwar nuncupatum intra duntaxat murum, quo ecclesia parochialis de eadem est circumdata, confugerit, tutam... intra ipsum murum sed non extra habeat standi, manendi facultatem” (Urk II. 528–529).
1384/18. sz. „Franciscus de Földvár ecclesie plebanus” (Dl. 7053; Urk. II. 597).
1429. „In domo Johannis Teutunici organistae in Castro Mariae”; tanúk: „Petrus crucifer ecclesiae crucis de Castro Mariae... magister Martinus aurifaber de Castro Mariae” (Urk. IV. 385).
1436. „Nicolaus plebanus de Castro Mariae alias Foldwar decanus Brassouiensis” (Urk. IV. 596).
L. még GYÖRFFY I. 831.

FÜLESD (Feneş), templom

- 1299/1369?/1571. Fülesd és Ompolyica határjárása: „ecclesia stat lapidea in terra capituli, que est similiter distincta a Filesd... castrum beati Michaelis ibique terminantur” (Dl. 30703, hiányos; SZENTPÉTERY–BORSA 4272).

FÜLPÖS (Filpiş), ref. templom

- 1332–1337. „Sacerdos de Philpus minori, Philpus maiori” (Mon. Vat. I. 1. 92–138). Magyarfülpös Nagyfülpössel, Szászfülpös Kisfülpössel azonos (CSÁNKI V. 704–705).

GARAT (Dacia, Stein), ev. templom

1309. „Henricus plebanus de Lapide” (Urk. I. 240).
1420. „Salomon plebanus de Lapide et decanus sedis Kozd artium baccalaureus (Urk. IV. 127).

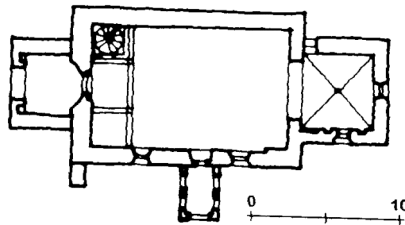
GELENCE (Ghelința), r. k. templom

1567. „Orbay Zekbe Mihalcz Mýklosnak Gelenczen” (SzO II. 214).
1601. Csomortányi Tamás részére adomány „totales portiones possessionarias in possessionibus Maxa, Ereztueny, Pava et Gelencze, alias ad arcem Varhegy tentas” (SzO IV. 147).

GEREBENES (Mezőgerebenes; Grebenișu de Cîmpie), ortodox kápolna

1332. „Petrus sacerdos de Kerebenus solvit V banales antiquos, quorum VI banales faciunt I grossum” (Mon. Vat. I. 1. 91).

GEREND (Aranyosgerendi; Luncani), ref. templom (27–30. kép; 6. ábra)

6. ábra

Gerend, a ref. templom alaprajza, 13. sz. vége

1268. Sámson fiai Péter, Saul és Jakab „terra Gerende” vételárát Cute tordai várjobbágyoknak kifizetik (DI. 30100 és HO VII. 111–112.)
1270. Péter és Jakab „de villa Guerend” (HO VI. 166–167; SZENTPÉTERY 1914.)
1279. „Petrus et Jacobus filii Sampsonis, Sampson et Mathe filii Fenee de genere Cycud” számára birtokadomány (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. 3.)
- 1279/1345. Az előbbi oklevél átírása (DI. 65386; SZENTPÉTERY–BORSA 3025)
1289. „Magister Nicolaus filius comitis Petri filii Sampsonis de Gerend” a szepesi vár ostromában tanúsított érdemeiért „terras Kereztur, Gurgud et Heurke vocatas habitatoribus carentes” kapja IV. Lászlótól (DI. 1258; HO VI. 341; SZENTPÉTERY–BORSA 3545).
1290. *ISTAM CAMERAM EDIFICAVIT STEPHAS SACERDOS ANNO DOMINI M. CC. XC.* A gerendi templom sekrestyeajtaja fölötti kőbe vésett felirat. (Arch. Ért. 79.1952 148.)
1299. *ANNO DOMINI M° CC° XC° NONO SALVIS ARCHIDIACONVS DE TORDA PETRVS COMES FILII SAMSONIS NICOLAVS FILIVS EIVSDEM PETRI EDIFICATERVNT ECCLESIAM IN HONORE BEATE ELIZABETH.* Kőbe vésett felirat a hajó déli, külső falán. (Arch. Ért. 79. 1952. 148.)
1332. „Johannes sacerdos de Gerned solvit IIII pensas denariorum” (Mon. Vat. I. 1. 91).
1339. „Comes Nicolaus filius Petri nobilis de Gerend” végrendelete unokái (Nicolaus filius Nicolai, Petrus Jacobi) számára „incipendio... possessione Gerend uoacata et ab ecclesia lapidea, que in honorem sancte Elisabeth in eadem villa est

constructa”. Közösen marad nekik „jus patronatus predictae ecclesie sancte Elisabeth”. (Dl. 3214.)

1465. „Discretus vir in de Gerend ecclesie plebanus” (Dl. 30855).

L. még CSÁNKI V. 706.

GERGELYFÁJA (Ungurei), templom

1332. „Johannes sacerdos de villa Gregorii solvit I loctonem argenti” (Mon. Vat. I. 1. 95).

GIDÓFALVA (Ghidfalău), ref. templom

1332. „Gregorius sacerdos de villa Guidonis solvit IX banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 106).

1415. „Nobiles de Gidofalw (Urk. III. 664).

1427. „Johannes filius Valentini, Petrus et Nicolaus filiis Barnabe de Gidofalwa” (SzO fl.44).

1543. „Gaspar de Gydofalwa ecclesie parochialis plebanus” (SzO VIII. 407).

GOGÁNVÁRALJA (Goganvarolea), ref. templom

1332. „Nycolaus sacerdos Subcastro solvit XVI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

1405. „Villa Waralya... ad castrum Vyuar spectans.” Zsigmond Újvárt és Csicsóvárt tartozékaikkal Losonczy Istvánnak adja „ecclesiarum parochialium patronatibus”. (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 129, 483; ZsO II/1. 3927.)

L. még CSÁNKI V. 900; GYÖRFFY III. 563.

GÖC (Ghiolt)

1305. Wass Miklós, Tamás fiai és Mihály fiai közt vita a Göc és Vasasszentiván között húzóó határ ügyében (Dl. 30589).

GURASZÁDA (Gurasada), ortodox templom (35. kép)

1292. III. András megengedi Gurk fiának: Sándornak „de genere Akus... ut quasdam terras suas hereditarias Elye, Zad et Fenes... olacos possit aggregare ac aggregatos retinere” (Dl. 38923; Századok XLII. 1908. 580; BORSA 3876).

1477. „Possessio Zadya... ad possessionem Illye castellumque in eadem habitam de antiquo spectans” (ENMLt Bethlen lvt.).

L. még CSÁNKI V. 134–135; GYÖRFFY III. 299.

GYALU (Gilău), ref. templom

1246/1263. „In... curtibus pontificalibus... Golou” (Urk. I. 72).

1332. „Michael plebanus de Syab solvit LX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 110).

GYEKE (Geaca), templom

1228. „Villa Simonis bani nomine Gyeka” (B I. 6).

1332. „Paulus sacerdos de Geke solvit X denarios” (Mon. Vat. I. 1. 99).

1335. „Johannes filius Gereu... dimidietatem possessionis Geke vocata a parte occidentali ipsos (sc. familiam Gyerőfi) de iure contingentem super qua capella in honore omnium sanctorum esset constructa magistro Stephano (dicto Pagan) pro sexaginta marcis fini argenti... vendidisset” (Dl. 29119).

GYÉRESSZENTKIRÁLY (Aranyosgyéres [Cîmpia Turzii] része), templom

1282. „Villa Sancti Regis” (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 142; regesztája: BEKE, Gyf. 12; SZENTPÉTERY–BORSA 3140).

1296. Péter erdélyi püspök Marosújvár és Faludi ellenében „quandam villam episcopalem sitam iuxta Aranyas, Foikod uocatam, ubi ecclesia Sancti Regis Stephani constructa habetur” (Erdélyi káptalan lvt.; ÁUO V. 152; regesztája: BEKE, Gyf. 38).

1298. „Villa Sancti Regis” (Urk. I. 209).

1465. „Discretus vir in de Zenthkyral ecclesie plebanus” (Dl. 30855).

L. még CSÁNKI V. 736.

GYERGYÓALFALU (Joseni), r. k. templom

1332. „Nycolaus de Gyargio solvit IIII banales” (Mon. Vat. I. 1. 112).

1569. A lófők összeírásában „Alfalw” (SzO B. 269).

1576. Az 50 dénár adóösszeírásban „Allfalu” (SzO IV. 43).

GYERŐVÁSÁRHELY (Dumbrava), ref. templom

1332. „Blasius sacerdos de Vasarlhel solvit XLI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 103).

GYÖRGYFALVA (Gheorghieni), ref. templom

1332. Briccius de villa Georgii solvit XXXVII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 114).

GYULAFEHÉRVÁR (Alba Iulia, Weissenburg, Karlsburg)

L. ENTZ GÉZA: A gyulafehérvári székesegyház. Budapest 1958. 178–222.
(Alábbi felsorolásunk csak az ebben nem található adatokat tartalmazza.)

Székesegyház (1., 3–5., 10. és 57. kép)

1302/1325. Az alpestesi nemesek Keresztúrra vonatkozó oklevele „quod fuit in capitulo antedicto in eadem ecclesia per Gyan filium Alardi combustus” (Dl. 40468; A Hunyadmegyei Történeti és Régészeti Társulat Évkönyve I. 1882.64–67).

Püspöki palota

1287. A püspöknek János kőfaragóval kötött szerződésében szerepel „hostium, per quod dominus episcopus in ecclesiam intrare solet, et in suum redire pallacium” (ENTZ: Gyulafehérvár 181).

Domonkos templom

1289. Péter erdélyi püspök egyházi tized ügyében kiadott oklevelében szerepelnek „mediantibus probis viris et honestis videlicet... Johanne priore Albensi de ordine praedicatorum et socio suo Nicolao Pictore tunc temporis eiusdem domus internuntiiis” (Urk. I. 160).

1290–1301/1572. „Conuentus ordinis fratrum praedicatorum de domo Albensi” (Dl. 72623; SZENTPÉTERY 226).

1293. „Frater Geradus prior et conventus fratrum praedicatorum de Alba Transilvana” (Urk. I. 196).

1300. Erzsébet asszony az erdélyi káptalannak hagyja Váradját és Damasaföldjét, azzal a feltétellel, hogy a káptalan „decem marcas dabunt fratribus praedicatoribus de domo Albensi ad opus ecclesiae beatae Virginis”. (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 215; regesztája: BEKE, Gyf. 44.)

1308. „Frater Petrus vicarius ordinis fratrum praedicatorum de Alba Julia” (Mon. Vat. I. 2. 172).

1313. „Frater Theodorus prior domus sanctae Mariae ordinis fratrum praedicatorum de Alba” (Urk. I. 305).

1334/1418. „Frater Martinus ordinis fratrum praedicatorum prior Albensis” egyházi ügyekben bíró a megyesi dekanatus plébánosaival szemben (Dl. 36297).

1361. „Frater Nicolaus prior ecclesiae beatae Virginis de Alba” (Urk. II. 190).

Ágoston-rendi kolostor

1290–1301/1572. „Conuentus ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini de domo Albensi” (Dl. 73623; SZENTPÉTERY 226).

1300. István az Ágoston-rendiek gyulafehérvári priorja (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 43). – Erzsébet asszony birtokokat hagy az erdélyi káptalanra azzal a feltétellel, hogy „dabunt... decem (sc. marcas) fratribus heremitis sancti Augustini de conuentu Albensi ad opus ecclesiae beati Stephani” (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 215; regesztája: BEKE, Gyf. 44).

1308. „Petrus frater lector ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini... de conventu Albensi... frater Stephanus prior” (Urk. I. 239 és Mon. Vat. I. 2. 172).

Szentlélek-apáca kolostor

1294/1347. „Johannes filius Iwanka comitis de Ws... quendam terram... Pethelaka vocatam... ob remedium anime bone memorie domine Elyzabeth sororis... moniales ecclesie sancti spiritus de Alba dedit... memorate ecclesie” (Dl. 73654-Urk. I. 197).

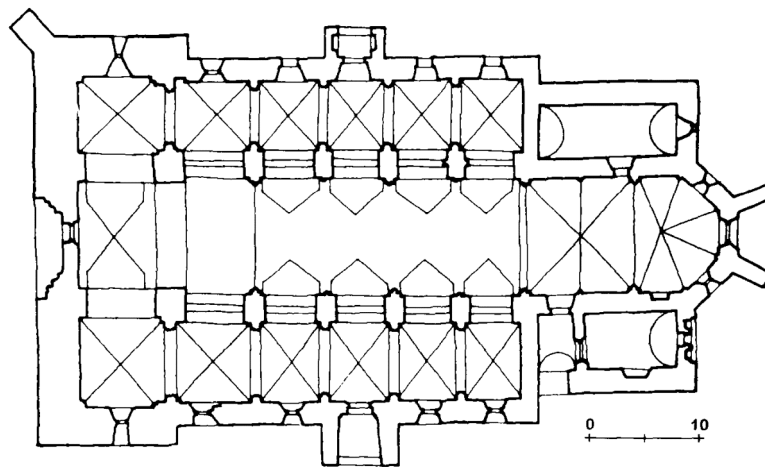
L. még ICZKOVITS 33; GYÖRFFY II. 143–158.

GYULAKUTA (Fintínele), ref. templom

1332. „Stephanus sacerdos de Kulakuta solvit VI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 97).

HALMÁGY (Hälmeag, Halmagen), ev. templom (14–15. kép; 7. ábra)

Templomára vonatkozóan érdemleges középkori adatunk nincsen.

7. ábra

Halmagy, a magyar ev. templom alaprajza, 13. sz. harmadik negyede

HÁPORTON (Hopîrta), templom

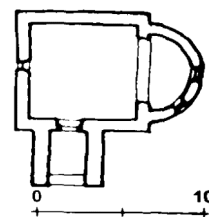
1332. „Petrus sacerdos de Hupurtun” (Mon. Vat. I. 1. 91).

HARANGLÁB (Hărănglab), templom

1332. „Michael sacerdos de Harananlas solvit XV denarios” – „Michael sacerdos de Haranglas solvit X denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96, 102).

HARCÓ (Hărtău), ref. templom (8. ábra)

1332. „Michael sacerdos de Hudzov solvit II banales antiquos et VII denarios” (Mon. Vat. I. 1.96).
1397. „Blasius de Hecze” (Teleki I. 256). – „Blasius de Hodzow” (Teleki I. 257).
1496. „Possessio Harzczou” (SZO I. 285).

8. ábra
Harcó,
a ref. templom
alaprājza,
13–15. század

HARINA (Herina, Mönchsdorf), ev. templom (7–8. kép)

1246. IV. Béla Gallus erdélyi püspök kérésére kiváltságokat ad a püspök birtokain élő telepeseeknek. Ezek között van „possessio Herina”. (Urk. I. 72–73; SZENTPÉTERY 831.)
1347. „Nobilis vir magister Dominicus filius Andree dictus de Gumbaz... totum ius... in possessione ecclesie eiusdem domini episcopi... Herena... domino Andree (sc. Andree Szécsi episcopo Transsilvano)... reddidisset...” (Dl. 73652. Az oklevelet átírja 1360-ban a kolozsmonostori konvent: Dl. 73679.)
1402. Zsigmond király adományá Somkereki Antalnak: „quasdam possessiones nostras Harinna, Bylak et Neech” (Dl. 73848).
1403 és 1405. Zsigmond király megújítja 1402-es adományát „possessio Haryna, Harynna” (Dl. 73852–53 és 73859; ZsOII/1. 2720–21).
1449. Farkas János végrendeletében szerepel „ecclesia beati Petri apostoli in dicta possessione Harÿnna” (Dl. 36391. 49. 1–2; JAKÓ 648).
1465. „Discretus vir in de Harinna ecclesie plebanus” (Dl. 30855).
1473. „Barbara filia quondam Nicolai filii Apa de Naghfalw consors egregii Nicolai Farkas de Harÿnna” nagydevecseri birtokrészét „Antonius Zekel de Fratha”-nak adja „Darum in Harÿnna” (Dl. 17458).
1537/1769. „Bernardus Thamassi de Zenthkyral... super totalibus possessionibus suis... Haryna, Neetz, Bÿlak et Monyoros” intézkedik (Dl. 36969).
L. még GYÖRFFY II. 72.

HENNINGFALVA (Henig), templom

1332. „Henricus sacerdos de villa Hemungi solvit XII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 111).

HERMÁNY (Cașoț, Kastenholz), ev. templom

1302. „Plebana beatae Mariae virginis de Castenholz” (Urk. I. 225).
1327. „Johannes plebanus de Castenholz” (Urk. I. 414).
1337. „De Kastenholc Deyhardus de quatuor annis solvit III sectinos antiquorum banalium” (Mon. Vat. I. 1. 143).
1409. „Nicolaus plebanus in Castenholz” (Urk. III. 484).

HÍDALMÁS (Hida), templom

1298. „Villa Almas ubi ecclesia lapidea in honore beati Demetrii est constructa”, Mykud bán faluja (Urk. I. 209 és BEKE, Gyf. 41).

L. még GYÖRFFY II. 58.

HÍDVÉG (Hăghig), ref. templom

1332. „Nicolaus sacerdos de Hydueg solvit XXIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 106).

HODOS (Székelyhodos; Hodoşa), r. k. templom

1332. „Joannes sacerdos de Hudus solvit II banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1).

HOLCMÁNY (Hosman, Holzmenzen), ev. templom (20. kép)

1317–1320. „Item vacavit semel ecclesia de Holzmenia” (Urk. I. 325).

1319. „Henricus rector ecclesiae de Holzmenia” (Urk. I. 326).

HOMORÓDDARÓC (Drăuşeni, Draas), ev. templom (46. kép)

1224. Az Adreanumban „terra Daraus” (Urk. I. 34; SZENTPÉTERY 413).

1494. A nagyszebeni számadáskönyvekben 11 forint jut „pro structura ecclesiae Draws” (Quellen zur Geschichte Siebenbürgen. I. Hermannstadt 1880. 176).

HOMORÓDKARÁCSONFALVA (Karácsonfalva; Crăciunel, Krötschendorf), unit. templom

1334. „Johannes de villa Karasun solvit II banales antiquos” (Mon. Vat. I. 133).

1461. „Petrus filius Michaelis de Karachonfalwa” (SzO I. 188).

1462. „Gregorius filius Stephani de Karachonfalwa juratus assessor sedis Udwarhel” (SzO VIII. 98).

HOMORÓDSZENTMÁRTON (Mărtiniş), unit. templom

1333. „Abraam sacerdos de Sancto Martino solvit VIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 115).

1485. „Possessiones in Zenthmarton concernentes ad Gregorium Kornÿs et Martinum Beche” (SzO I. 264).

1523. „Anthonius presbyter de Kanyad plebanus de Senthmarthon” (SzO III. 228).

HOSSZÚASZÓ (Valea Lungă, Langenthal), ev. templom

1332. „Petrus sacerdos de Longavalle solvit V loctones fini argenti” (Mon. Vat. I. 1. 102).

HOSSZÚTELKE (Doştat), templom

1332. „Henricus de villa Pauli solvit IX. denarios” (Mon. Vat. I. 1.95).

HÖLTÖVÉNY (Hälchiu, Heldsdorf), ev. templom

1377. „Villa Heltwen” (Urk. II. 480).

1400. „Parochialis ecclesia sancti Andreae Hiltendorf” (Mon. Vat. I. 4. 239).

1404. „Fundi inter castrum Heltwen et oppidum Hyltweschdorf districtus Brassowiensis existentes” (Urk. II. 333).

1431. Jakcs Mihály székely ispán oklevelét keltezi „Datum in Hewlthwen” (SzO VIII. 65).

1512/1793. „Plebanus de Hetvény” (Dl. 37076).

L. még GYÖRFFY I. 830.

IKAFALVA (Icafalău), ref. templom

1332. „Paulus sacerdos de villa Ika solvit V banales antiquos et IIII parvos” (Mon. Vat. I. 1. 105).

ILLYEFALVA (Ilieni), templom

1334. „Paulus de villa Helye solvit II banales” (Mon. Vat. I. 1. 133).

IPP (Ip), templom

1327/1469. Turul nembeli „magistri Seraphinus, Rubertus et Gregorius filius Laurencii” a váradi káptalan előtt osztozkodnak: „possessionem Ip... in tres porciones equales divisissent, quarum vna... versus sanctuarium ecclesie in honore sancti Andree apostoli fundate in eadem possessione Ip” (Dl. 28896 és GYÖRFFY III. 514).

JÁD (Jaad, Iad, Livezile), ev. templom

1332. „Nicolaus plebanus de Venacione solvit I loctonem argenti” (Mon. Vat. I. 1. 92).

JEGENYE (Leghia), r. k. templom

1372. „Possessio sua (sc. Kolozsmonostor) et ecclesia” (Kolozsmonostori lvt; regesztája: BEKE, Km. 51).
1418. „Michael Faber” a kolozsmonostori apátság jobbágya malma jövedelmének harmadát „ecclesie beati Michaelis archangeli in Jegenye site pro edificacione eiusdem” kell adnia (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 103).
1431. „Quamvis Albertus (sc. plebanus de Egheres)... prefatam ecclesiam beati Michaelis archangeli nunquam proprium plebanum parochialem habuisse sed semper ad ecclesiam beati Martini (sc. de Egheres)... iure filiali pertinuisse allegaverit, tamen quia ex fidedignorum... attestacionibus ipsam ecclesiam beati Michaelis archangeli de predicta Jegenye priorem et antiquiorem et semper per se parochialem fuisse sed ut premittitur propter defectum et egestatem ac inopiam incolarum eiusdem de annuencia ac voluntate... abbatum sicuti ambarum ecclesiarum patronorum ad prefatam ecclesiam beati Martini quo ad tempus non tamen prout filialem sed tamquam egestate oppressam annexam fuisse”, ezért megegyeznek, hogy a jegenyei plébánia ezentúl közvetlenül az apáthoz tartozik (Dl. 28206).
1450. „Gaspar de Jegenyē ecclesie parochialis plebanus” (Dl. 36391. 108.2; JAKÓ 665).
1461. „Ladislaus quondam Pangracii de Dengeleg gubernator et conuentus abbacie monasterii beate Marie virginis de Colosmonastra... plebaniam in possessione nostra Jegenye habitam... Gaspar presbitero dedimus” (Dl. 36392. 144. 2; JAKÓ 1654).
1481. A kolozsmonostori apátság „plebanatus possessionis Jegenyē”, adja „Paulus presbiter natus Valentini Olaz de Zegedino” részére (Dl. 36403. 163. 2–164; JAKÓ 2327).
1492. „Paulus plebanus de Jegenyē” (Dl. 36398. 101; JAKÓ 2832).
- L. még CSÁNKI V. 363; GYÖRFFY III. 350.

KACA (Cața, Katzendorf), ev. templom

1505. „Anthonius Kachai primipilus sedium Wdwarhel et Keresthwr” (SzO VIII. 220).
1525. „Franciscus Kachai” (SzO VIII. 270).

KAJÁNTÓ (Chinteni)

- 1227/18. sz. „Signa metarum Kajántó” (Dl. 138).
- 1301/1390. „Possessio eiusdem domini abbatis (sc. Lazari) Kayanthov” (Dl. 28714).

R. k. templom

1342. „Marcus de Kyanto sacerdos” (Dl. 40899).
1377. „Possessio abbatiæ Kayantho” (Urk. II. 468).
1389. „Benedictus sacerdos capellanus noster de Kayantow” (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 38).

- 1419/1478. „Simon plebanus ecclesie de Kaÿantho” (Dl. 36938. 156).
1420. „Sÿmon plebanus ecclesie de Kaÿantho” (Dl. 28367).
1423. „Symon plebanus ecclesie nostre de Kaiantho” (DL 27289).
1427. „Simon plebanus de Kayantho” (Teleki L 497).
1429. „Valentinus plebanus de Kayantho” (Dl. 28805).
- 1432/1757. Antal kolozsmonostori apát levele „Michaeli nato Johanne de Porchalma... regimen ecclesiarum Omnium sanctorum de Kaÿantho parochialis, et beatae Elenae reginae de Tÿburch filialis nostrarum possessionum tibi... confessimus” (Dl. 37234).
- 1444 körül. „Quondam Symon plebanus de Kaÿantho... Valentinus plebanus de Kaÿantho” (Dl. 36406. 33–38; JAKÓ 522).
1450. „Blasius de Kayantho ecclesie parochialis plebanus” (Dl. 36391. 108. 2; JAKÓ 665).
1507. „Agnes filia quondam Valentini Almadi de Zenthkereztmachkasa... directas et equales partes totalium porcionum possessionarium prefati quondam Valentini... in possessionibus Zenthkerezthmachkasa et Zenthmarthonmachkasa... Johanni (sc. plebano de Kaÿantho)... dedit” (Dl. 36399. 192. 1–194; JAKÓ 3422).

Házak

- 1301/1390. Lázár kolozsmonostori apát Kajántón telket ad Tordai Pál fiának Tiburnak, „qui in... Kayanthow unam curiam et domos pro se edificare... posset” (Dl. 28714).

L. még CSÁNKI V. 365–366; GYÖRFFY III. 350–351.

KAKASFALVA (Hamba, Hahnbach), ev. templom

1337. „Cristianus de Hanbach solvit de IIII annis XXXV antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 143).
1349. „Petrus plebanus de Hanbach” (Urk. II. 58).
1372. „Thomae rectori parochialis ecclesie in Hanbath” (Urk. II. 416).
1409. „Andreas plebanus in Hanebach” (Urk. III. 484).

KALOTASZENTKIRÁLY (Sîncraiu)

Ref. templom

1337. „Paulus sacerdos de villa Senkral solvit II grossos” (Mon. Vat. I. 1. 89).
1345. „Nicolaus filius Johannis filius Mikula quartam partem possessionis sue Zenthkyral vocate tradidit... magistro Gereu fratri suo uterino” (ENMLt Kemény lvt.).
1443. Bánffy István „possessionem Szentkÿral” „Clemens de Rathon”-nak adja (B I. 648).
1482. Mátyás király „possessiones Monyorokerek et Zenthkyral” „Petrus de Machkas”-nak adja (Dl. 29011).

1531. „Gregorius presbiter alias de Zenthkýral, nunc vero plebanus de Egeres... pro expensis suis ad domum plebanatus expositis” ment Szentkirályra. Útközben Bánffy László és Miklós megtámadták. (Dl. 36404. 31c–31e; JAKÓ 4348.)

1538. „Joannes... plebanus de Kalotha Zenthkiral” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 783. B I. 614).

Plébániaház, I. Kalotaszentkirály, ref. templom

L. még CSÁNKI V. 406–407; GYÖRFFY I. 669.

KÁPOLNA (Felsőkápolna; Căpîlna de Sus), templom

1332. „Martinus sacerdos de Capella solvit VII antiq̄uos denarios” (Mon. Vat. I. 1. 93).

KARÁCSONFALVA (Felsőkarácsonfalva; Crăciunelu de Sus), udvarház

1324. I. Károly a Küküllő folyó mellett, „prope domum Karachyni” oklevelet ad ki (AnjO II. 147).

KECSED (Aluniș), ref. templom

1279. „Kecheeth” (KÁDÁR IV. 232).

1317. Mykud bán fia Miklós I. Károlytól megkapja „possessio Kecheth”-et (Dl. 30363).

1332. „Nycolaus sacerdos de Kechech solvit VIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 114).

1468. Rápolyi Gothárd és Erdélyi András osztálya „primo in plathea que ab ecclesia parochiali beate Margarethe virginis in eadem Kecheth fundata versus possessionem Iklód deorsum tenderet” (Dl. 36393. 58. 1–59; regesztája: BEKE, Km. 224–225; JAKÓ 1832).

1496. Tárnok Péter kecsedi és tóki részeit Bethlen Miklósnak Hunyad megyei birtokért cserébe adja (Dl. 30940).

KÉMÉND (Chimindia), templom

1333. „Emericus sacerdos de Kemend solvit XXIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 119).

KERC (Cîrța, Kerz), ev. templom (11–12. kép)

1202. A kerci ciszterci kolostorra vonatkozó 13. századi adatok az alapítást egyhangúan 1202-re teszik (BAUMGARTEN ALÁN: A kerci apátság a középkorban. Budapest 1915. 22).

1223. Magister Gocelinus Kisdisznódot „monasterio de Kerch” adja (Urk. I. 27; SZENTPÉTERY 395).
1225. III. Honorius pápa a barcasági német lovagrend ügyében a lilienfeldi, egresi és kerzi apátokat („abbas de Kerz”) küldi ki (Urk. I. 38).
1226. „Abbas de Kerz” (Urk. I. 45).
1240. IV. Béla „conventui monasterii Cistercii... quasdam ecclesias in Burcia... videlicet Castrum sanctae Mariae, Montem Mellis Tartilleri... duximus conferendas” (Urk. I. 68; SZENTPÉTERY 674).
1264. István ifjabb király „monasterium ad honorem ipsius gloriosae virginis de Kyrch post Thartaricae vastitatis rabiem penitus desolatam, ut viri deo amabiles fratres scilicet Cysterciensis ordinis devotae vocis organo laudent virginem... in nostram protectionem recepimus” (Urk. I. 94; SZENTPÉTERY 1824).
1272. V. István megújítja Pertoldus apát kérésére a Kercre vonatkozó 1264-i oklevelet. Ezt teszi 1299-ben III. András és 1322-ben I. Károly is. (Urk. I. 116; SZENTPÉTERY 2190; Urk. I. 213, 356–358.)
1343. Az esztergomi érsek oltalmába fogadja „ecclesiam virginis gloriosae de Kerz” (Urk. II. 10–11).
- 1356–1357. Szigfrid reini apát vizitációs jelentésében: „Abbas de Kertz modo tredecim monachos tenet” (BÉKEFI REMIG: A pásztói apátság története. I. Budapest 1898. 257).
1398. Zsigmond oklevelet ad ki „in monasterio Keerch” (Urk. III. 213; ZsOI. 5155).
1418. Zsigmond kiváltságlevelében írja a kerzi kolostorról: „quod per nostros predecesores reges utputa Hungarie celeberrime fundatum existit, quorum eciam corpora ibidem existunt” (REISSENBERGER, LUDWIG: Die Kerzer Abtei. Hermannstadt 1894. 20).
1430. „Mychael abbas et conuentus monastery gloriosissime virginis Marie in Kerz” Czop Péter szebeni polgárnak egy háztelket ad el Szebenben, mivel „per furiosam rabiem putridorumque membrorum scilicet scismaticorum ac olachorum nouercancium et predictum monasterium in Kerz ignis voragine ac aliis deuastationibus... per totum annihilatum quod non sine sumptibus et maximis expensis poposcit reformationem et releuacionem” (ENMLt Szebeni lvt.; OL Filmtár 4066. Szebeni lvt. 135; Urk. IV. 413–414).
1439. Mihály apát lemondó levelében úja, hogy 24 évi kormányzása során „et a Turcis et a Valachis ac aliis crucis Christi inimicis, ymmo quod peius est, a propriis dicti monasterii subditis et iobagionibus, qui in mortem et interitum persone nostre machinati sunt... dictum monasterium nostrum pluribus vicibus fuerat combustum et desolatum et nos semper dei auxilio adiuti vires recuperantes illud reedificavimus et reformavimus” (REISSENBERGER, i. m. 27).
- 1477/1792. Mátyás király megszünteti a kerzi apátságot: „A certis retroactis temporibus iidem ex disoluta vita, et pravus actibus abbatum monasterii de Kertz... displicuit etiam vehementer nobis, magna desolatio ipsius abbatae, quam propter labefactos mores, et vitam reprobam, incuriamque abbatum suorum et eam incolentium, tam in structuris et aedificiis, quam in possessionibus et praediis, nec non rebus ad divinum cultum pertinentibus suscepit... abbatiam igitur... ad praeposituram

ecclesiam beatae Mariae virginis in praetacta civitate nostra Cibiniensi fundatae in perpetuum duximus annectendum” (Dl. 37056).

1494. Ursus de Ursinis pápai követ helyben hagyja a kerci apátságának a szebeni prépostsági templom részére történt átadását. „Exhibita siquidem nobis pro parte vestra (sc. iudices et iurati cives Cibinienses) petitio continebat, quod in partibus vestris monasterium seu abbatia de Kercz beatae Mariae virginis ordinis cisterciensis ex Turcorum continuis invasionibus devastatum et penitus desolatum ac monacis omnino carens, cujus fructus, redditus et proventus secundum communem aestimationem centum ducatorum auri de camera valorem annum non excedunt, vosque illud a fundamentis noviter reparastis et in melius in dies aedificiis et aliis ornamentis decorare deo adjuvante curabitis...” (REISSENBERGER, i. m. 16.)

1495–1582. Számadások a kerci kolostor javításairól (REISSENBERGER, i. m. 34–35).

1648. A kerci romok leírása (OL Kolozsmonostor Urbaria 26. csomó).

KEREKEGYHÁZ, templom

1279. „Terra Gregorii Parvi iobagionis castrum de Torda sine herede descendentis Kerekyghaz vocata” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 2.; Urk. I. 1. 137; SZENTPÉTERY–BORSA 2990).

1288. Mykud báné „possessio Kerekeghaz” (ÁUO IV. 333).

1291. Aranyosszéki birtoktartozékok között szerepel „possessio Kerekyghaz” (Dl. 28502; SzO I. 27; SZENTPÉTERY–BORSA 3524).

1311. „Magister Johannes filius Caak iudex curie domini regis” elrendeli az erdélyi káptalannak, hogy „quasdam possessiones Nycolay et Petri magistrorum filiorum Mykud bani Mezku, Kerekeghaz et Igrechteluk... reambulet” (Dl. 30597).

L. még CSÁNKI V. 713–714.

KERELŐSZENTPÁL (Sînpaul), r. k. templom

1332. „Nycolaus sacerdos de Sancto Paulo solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

KERESZTÉNYFALVA (Cristian, Neustadt), ev. templom

1362. „Villa Kereztyenfalu” (Urk. II. 198).

1367. „Magister Jacobus dictus de Brassou nobilis de Drag” bevezetése Keresztényfalva tizedébe „de villa Cristiani in districtu de Brassou” (Urk. II. 279).

1398. „Stephanus plebanus ecclesie sancti Nycolai confessoris de Noua civitate” (Urk. III. 208, 221). – „Cecilia Ruetschin” adománya „pro fabrica ecclesiae sancti Nicolai dictae villae (sc. Keresztényfalva) assignarat” (Urk. III. 225).

KERESZTÉNYSZIGET (Cristian, Grossau), ev. templom

1223. „Insula Christiana” (Urk. I. 27; SZENTPÉTERY 395).
1337. „Henricus de Maiori Insua (!) et de Minori de IIII annis solvit XXVIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 144).
1349. „Helwicus plebanus de insula Christiani” (Urk. II. 58).
1372. „Goblinus plebanus de insula Christiani” (Urk. n. 395).
1376. XI. Gergely pápa Tamás fia Tamásnak „rectori parochialis ecclesiae in Hanbach” adja „ecclesiam parochialem insulae Christianae” (Urk. II. 445).

KERLÉS (Chiraleș, Kirieleis), ev. templom

1332. „Albertus sacerdos de Kynelis solvit II grossos” (Mon. Vat. I. 1. 100).

KETESD (Tetișu), ref. templom

1399. „Ketesd” (Magyar Tudományos Akadémia Kézirattára, ZsO I. 5977).
1437. „Via de Kethesd ad Alsofyld” (Dl. 28823; B I. 680–682).
L. még CSÁNKI V. 368.

KIDE (Chidea), ref. templom

1332. „Possessio seu terra Kyde” (H. Okl. 203).
1346. „Gregorius filius Pauli et Anthonius filius Wuereu de Kyde” (ENMLt Wass lvt).
1371. „Johanes filius Gregorii de Kyde” (Teleki I. 172).
1391. „Emericus de Kyde” (Urk. III. 37).
1435. Osztály Szőke Márton és Mony István, valamint András között „usque publicam seu magnam viam in qua itur versus Deerse penes cimiterium ecclesie sancti Stephani regis in eadem Kÿde constructe” (Dl. 27467).
1449. „Anna relicta Martini bani de Kyde” kidei részét „Symon Magnus filius Egidii de Nadasd” adja, és kiköti, hogy hozománya felét Simon „ecclesie parochiali beate Marie virginis in eadem Kÿde constructe dare debeat” (Dl. 36391. 85. 1; JAKÓ 719, 720).
1455. „Idem (sc. Symon Magnus filius quondam Egidii de Nadasd et Johannes filius Jacobi de Zarhegalÿa) confessi... sunt... quod quia prefati domina Margaretha (sc. consors Johannis) et filii eiusdem super dote et rebus paraffernalibus Nobilis domine Anna (sc. filie Johannis) relicte Martini bani de Kyde Sÿmoni Magno et Ecclesie beate Marie virginis in eadem Kÿde constructe... plenam impendissent satisfaccionem” (Dl. 36407. 78. 2; JAKÓ 1237).
1510. „Ladislaus presbiter plebanus de Kÿde per quosdam... fuisset interfectus” (Dl. 29366, fogalmazvány az oklevél hátán).

KILYÉN (Chilieni), unit. templom

1334. „Johannes sacerdos de Kylien solvit I banalem et III Chulaqueos” (Mon. Vat. I. 1. 133).

KIRÁLYFALVA (Magyarkirályfalva; Crăiești), templom

1332. „Paulus sacerdos de villa Regis solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

KIRÁLYNÉMETHI (Crainimăt, Baiersdorf), ev. templom

1332. „Bartholomeus sacerdos de Fulnempty solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

1334. „Petrus de villa Bavarica solvit III grossos” (Mon. Vat. I. 1.129).

1392. „Possessio Nemeth” (Teleki I. 236).

1414. „Hospites nostri in possessione nostra in vulgo Hungarico Nempty, Theutonico vero Beyerdorff” (Urk. III. 623).

L. még GYÖRFFY I. 562.

KISAPOLD (Apoldu de Jos, Kleinpold), ev. templom

1332. „Renerus de Apoldya inferior solvit III loctones” (Mon. Vat. I. 1. 94).

KISBÁCS (Baciu), r. k. templom

1297. Kolozsmonostor és Szentbenedek határjárásában szerepel „possessio Baach” (Urk. I. 208).

1348. „Johannes sacerdos capellanus noster (sc. Kolozsmonostor) de Bach” (Teleki I. 89).

1378. „Georgius rector ecclesie de Baach” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 381. Bánffy I. lvt. 91).

1413. „Plebania possessionis nostre (sc. Clusmonostra) Baach appellate, in qua ecclesia lapidea ad honorem beate Agnetis virginis et martiris esset rundata” (DI. 28151).

1420. „Thomas presbiter capellanus noster (sc. Kolozsmonostor) de Bacsch” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 159; SzO I. 114).

1444. „Emericus plebanus de Baacz” (DI. 36406. 33; JAKÓ 522).

1444 körül. „Emericus plebanus de Baacz” (DI. 36406. 33–38).

1450. „Johannes de Bach ecclesie parochialis plebanus” (DI. 36391. 108. 2; JAKÓ 665).

1481. „Plebanus ecclesie de Bach” (DI. 32443).

1485. „Albertus presbiter capellanus de Baach” (DI. 36397.4. 1; JAKÓ 2529).

1501. „Andreas presbiter plebanus de Bach” (Dl. 36405. 167. 1–168; JAKÓ 3221).

1504. „Michael presbiter plebanus de Bach” (Dl. 28471).

L. még CSÁNKI V. 330; GYÖRFFY III. 342.

KISCSŰR (Șura Mică, Kleinscheuern), ev. templom

1323. „Johannes plebanus de Paruo Horreo” (Urk. I. 372).

1332. „Christianus de Parvo Orreo ecclesie plebanus” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 1029).

1337. „Cristianus de Parvo Horreo de IIII annis solvit XLIIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 144).

1351. „Nicolaus plebanus de Paruo Horreo et decanus Cybiniensis” (Urk. II. 83).

1409. „Johannes plebanus in Paruo Horreo” (Urk. III. 484).

KISDISZNÓD (Cisnădioara, Michelsberg), ev. templom (47. és 50. kép)

1223. II. András adománya „clerico nostro magistro Gocelino... Montem sancti Michaelis cum ecclesia et terra... contulissemus” (Dl. 109; Urk. I. 27; SZENTPÉTERY 395).

1337. „Nycolaus de Monte Michaelis de IIII annis solvit XI antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 144).

1411. Per a hét száz szék előtt „inter reverendum patrem abbatem ac totum conventum de Candelis ac populum et hospites de Heltha de et super Monte sancti Michaelis cum ecclesia in ipsius montis cacumine situata” (Urk. III. 510).

1428. „Bartholomeus plebanus de villa sancti Michaelis” (Urk. IV. 369).

1519. „Johannes Mwn plebanus ville regalis Heltha” jövedelmeiről szóló oklevél megemlíti „Andreas plebanus ville Montis Michaelis super facto proventuum cuiusdam capelle beate Marie virginis in cacumine Montis Michaelis iuxta eandem villam fundate” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 440).

KISPETRI (Petrinzel), ref. templom

1370. „Possessio ambe Petri” (Dl. 29174).

1484. „Sebastianus clericus ad cimiterium prefate ecclesie Omnium sanctorum in dicta possessione Kyspetri site intrasset” és ott megölte „Demetrius presbiter protunc plebanus de dicta Kyspetri”. Az ezt tartalmazó közjegyzői oklevél kelt „in ecclesia parochiali ad honorem Omnium sanctorum in possessione Kispetri”. (Dl. 36396, a hátoldalon.)

1525. „Petrus plebanus de Kyspetry” (Dl. 36402. 234. 1–235; JAKÓ 4075).

L. még CSÁNKI V. 395.

KISPRÁZSMÁR (Toarcla, Tarteln), ev. templom

1329. „Comes Benherus de Tartlaw iudex domini regis ac provincialium de sede Shenk” (Urk. I. 431).
1337. „Nycolaus de Tharcla de IIII annis solvit III lottones antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 143).

KISSAJÓ (Şieut), templom

1332. „Cunradus sacerdos de Boyano Superiori solvit III loctones argenti” (Mon. Vat. I. 1.93).

KISSELYK (Şeica Mică, Kleinschelken), ev. templom

1333. „Nycolaus de Monte Fornacis solvit I fertonem argenti” (Mon. Vat. I. 1. 123).

KISTORONY (Turnişor, Neppendorf), ev. templom

1336. „Comes Nicolaus filius Corradi de Tolmach... Michaeli ac Paulo filiis Nicolai de Epindorf” Mártonfalvát adományozza (Urk. I. 474).
1337. „Nycolaus de villa Oppenis solvit de OH annis XLIIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 144).
1351. „Arnoldus plebanus in villa Epponis” (Urk. II. 83).
1364. „Nicolaus plebanus de villa Epponis” (Urk. II. 215).
1409. „Magister Nicolaus plebanus in villa Epponis” (Urk. III. 484).

KOLOZS (Cojocna), ref. templom

1199. III. Ince pápa „Henrico archidiacono Clusiensi salutem... personam tuam sub nostra protectione suscepimus... specialiter autem archidiaconatum Clusiensem” (ÁUO VI. 203).
1291. „Hospites nostri (sc. regis) de Kolos” (Urk. I. 182).
1294. „Petrus archidiaconus de aus” (ÁUO V. 99).
1314. Jakab kolozsi főispán levelét keltezi „in Clusakna” (Teleki I. 34).
1332. „Thomas de Klusakna solvit XX grossos” (Mon. Vat. I. 1. 103).
1333. „Magister Michael archidiaconus de Clus solvit C et XXVIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 118).
1335. „Thomas sacerdos de Clus solvit VIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 139).
1370. „Petrus de Clus archidiaconus” (Urk. II. 351).
1450. „Nicolaus de Colos ecclesie parochialis plebanus” (Dl. 36391. 107. 1; JAKÓ 657).

1469. „Magister Georgius archidiaconus de Kolos” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 229). – „Valentinus plebanus de Kolos... est confessus... quomodo alias illustris princeps dominus Johannes de Hwnyad... ecclesie parochiali beati Emerici ducis in oppido Kolos fundate consequenterque plebanis in eadem pro tempore constitutis de camera Zeek de precio salium regalium singulis annis viginti quatuor florenos auri puri pro salute anime suo disposuisset” (Dl. 36394. 11. 1; JAKÓ 1862).
1472. Kolozsakna tanácsa tanúsítja, hogy „nobilis domina Ursula relicta Nicolai Pogan de civitate Thordensi locum piscine versus metam possessionis Kalyan domino Dominico plebano de Kolwsakna in viginti florenis vendidisset” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 727).
1474. „Petrus de Rewd... porcionem suam possessionariam in possessione Bos... Dominico plebano de Kolos pro quadraginta florenis auri... pignori obligasset” (Dl. 36404. 13. 3–14; JAKÓ 2168).
1475. „Michael de Nyres... medietatem totalis porcionis sue possessionarie in possessione Nyres... Dominico plebano de Kolos pro sedecim florenis auri... pignori obligasset” (Dl. 36403. 111. 1; JAKÓ 2198).
1485. „Blasius presbiter plebanus de Colos” (Dl. 29048).
1503. „Piscina Naghtho subter piscinam plebani oppidi Colos” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 328).
1504. „Quondam Dominicus plebanus de Zeek Wytho és Nagh Tho” nevű halastavát Kolozson az erdélyi káptalannak hagyja. A végrendelet végrehajtója „Blasius plebanus de Colos frater suus carnalis”. (Dl. 36399. 16. 1–17; JAKÓ 3299.)
1508. „Blasius plebanus de Colos... quondam capellam beate Katherine virginis... in possessione Kolos fundatam indumentis sacerdotalibus ad officiendas missas atque vno calice et missali aliisque ornamentis necessariis... dotare haberet... ” A kápolna felszerelése a szentmihálykői pálosoknak jut. (Dl. 36399. 245. 1–246; JAKÓ 3643). – „Blasius plebanus de Colos” (Dl. 36405. 269. 1–270; JAKÓ 3643).
1522. „Gallus plebanus de Colos” (Dl. 82591–592).
1524. „Johannes Kolosiensis presbiter” (Dl. 29092).
- L. még CSÁNKI V. 305–307; GYÖRFFY III. 353.

KOLOZSBORSA (Borşa), templom

1332. „Dominicus sacerdos de Borsa solvit XVI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 98).

KOLOZSMONOSTOR (Cluj-Mănăştur), bencés kolostor

1222. „Abbas et conventus monasterii beatae Mariae de Clus” (Urk. I. 21).
1225. III. Honorius „abbati monasterii Clusiensi de Ultrasilvanis partibus” mitrát és gyűrűt ad (Urk. I. 42).
- 1232 és 1235. „Abbas et conventus monasterii de Clusa” (Urk. I. 57 és 64).
- 1263/1580. IV. Béla megerősíti a kolozsmonostori apátság javait (hamis oklevél): „Sancta Mater Kolosmonostura in honore B. M. Virginis cuius fundator et dota-

- tor... rex Hungariae proavus noster fuit, tamen per beatissimum regem Ladislaum... extitit ampliata... nostris in temporibus... in toto destructa exstitit et combusta” (DI. 37213 és CD IV. 3. 106–108; SZENTPÉTERY 1338).
- 1283/1568. IV. László Pál apát kérésére megállapítja a kolostor birtokhatárait (DI. 37227; SZENTPÉTERY–BORSA 3228).
1296. III. András „Henricus abbas de Colosmonostra nostrae majestatis capellanus specialis” kérésére birtokaiban megerősíti, mivel „post plagam Tartarorum temporibus serenissimi principis Ladislai... factam” ezeket a kolostor elvesztette. (SZEGEDY JÁNOS: Decreta et vitae regum Ungariae. Claudiopoli 1763. 356–358; CD VII. 5. 534.)
1297. László erdélyi vajda „Lazarus abbas de Clusmonustra” kérésére az apátság birtokain határjárást tart (DI. 28710).
1299. Péter erdélyi püspök és „frater Lazarus abbas monasterii gloriosissime virginis Marie de Klus” birtokcseréje. „Abbatessae si quando uoluerint et lignis pro edificiis in clastro faciendis vel pro reficiendo monasterio ac domorum in clastro existentium indigerint, liberam habeant facultatem incidendi ligna in silva Leske...” (DI. 29104; ÁUO V. 216–217.)
1308. „Haydenricus abbas monasterii beate Marie de Clus” (DI. 29067).
1314. Lázár apát kérésére „Zylwastelek” határjárása (DI. 28715).
1315. „Nicolaus frater abbas de Kolusmonostra” (DI. 28717).
1339. „Johannes abbas de Clusmonostra” (DI. 28725).
1341. „Monasterium beate virginis de Coluswar fundatio sancti regis Ladislai existit” (Kolozsmonostori lvt, vö. CSÁNKI V. 308).
- 1341 és 1342/1560. A kolozsmonostori apátság birtokainak határjárásával kapcsolatban a kolozsvári „ciues respondissent, quod licet eadem villa Kolwsmonostwra quoad situationem et fundacionem antiquior ipso Colwswar fore dinoscitur, tamen a tempore fundacionis Colwswar prout ab antiquioribus et progenitoribus eorum didicissent... quod omnes causas emersas et emergentes intra metas et terminos ecclesie beate Virginis de Colosmonustura officialis siue iudex domini abbatis iudicasset et quod iudex prouincialis nihil de populis ecclesie beate Virginis iudicare habuisset” (DI. 28061 és 37084).
1342. „A domino abbate de Clus ordinis sancti Benedicti ratione decimae sexennalis non solutae per eum I marcham grossorum in latis Viennensibus” (Mon. Vat. I. 1. 427).
1348. „Jordanus frater abbas monasterii de Clus” (Urk. II. 56).
1356. Lajos király oklevele is említi „quod eadem villa (sc. Kolozsmonostor) quoad situationem et fundacionem antiquior de civitate Cluswar fore dinosceretur” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 25).
1369. „Johannes sacerdos chori ecclesie nostre et rector altaris sancte Trinitatis” (DI. 28718).
1418. Az apátság vagyonosabb jobbágysai malomjövedelmeikből fizessenek „nostro monasterio et capelle beati Nicolai confessoris in eiusdem ambitu constructe pro continuo nutrimento lampadum in monasterio et capella” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 103).
- L. még CSÁNKI V. 307–310; GYÖRFFY III. 353–356.

KOLOZSVÁR (Cluj-Napoca, Klausenburg), r. k. templom (44. kép)

1270–1272. V. István kiváltságokat ad Kolozsvárnak (SZENTPÉTERY 2239).

1275. IV. László „villa Clwsuar” számára megújítja az erdélyi püspök adományait (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 128; SZENTPÉTERY–BORSA 2665; regesztája: BEKE, Gyf. 6).

1282. IV. László az erdélyi püspök birtokai közt felsorolja „villa Kuluswar” (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 143; SZENTPÉTERY–BORSA 3140; regesztája: BEKE, Gyf. 12).

1316. „Benedictus plebanus de Kuluswar” (Urk. I. 319).

1325. „Benedictus plebanus de Cluswar decanus” (Teleki I. 39. jegyzet).

1332. „Stephanus de Clusuar solvit V fertones fini argenti” (Mon. Vat. I. 1. 94).

Szent Erzsébet-ispotály

1332. „Heluicus procurator hospitalis de Klusuar solvit XL banales novas” (Mon. Vat. I. 1. 103).

L. még CSÁNKI V. 310–324; GYÖRFFY III. 356–360.

KOMLÓD (Comlod), ref. templom

1315. János fia Rénold Komlód birtokát az erdélyi káptalannak adja (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 70).

1322/1428. „Possessio Comlod” (Dl. 30294).

1332. „Henricus sacerdos de Gleamo solvit XIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 93).

1333. „Henricus sacerdos de Cladino pro tribus annis VI grossos” (Mon. Vat. I. 1. 120).

1337. „Valentinus filius Benedicti de Kumlod” (AnjO III. 354).

L. még CSÁNKI V. 368–369; GYÖRFFY III. 360.

KOROND (Corund), unit templom

1333. „Petrus sacerdos de Kurund, solvit II banales” (Mon. Vat. I. 1. 115).

KOZÁRVÁR (Cuzdríoara), ref. templom

1231–1235. „Terra Kozak” (KÁDÁR IV. 429; SZENTPÉTERY 558).

1249. IV. Béla Pál országbírónak adományozza „in comitatu Zolnokiensi terram Kazawar” (ÁUO VII. 284; SZENTPÉTERY 901).

1261. A dési hospesek határjárásában szerepel „terra Kazarwar” (Urk. I. 85).

1292/1381. III. András „Dyonisius filius Dyonisii palatini” számára „medietatem cuiusdam terre casti nostri de Zonuk Kozar vocate cuius eciam medietatem rex Andreas auus noster (sc. II. Andreas) karissimus... eidem (sc. Dyonisio palatino)

contulerat... dedimus". (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. 103; B I. 36. Vö. SZENTPÉTERY 558.)

1326. A dési polgárok I. Károlytól határjárást kérnek, mivel „inter possessionem nostram predictam Deswar” és „possessionem Thome filii Dyonisii Kosarwar vocatam non iuxta verum cursum... mete erecte” (ENMLt Bánffy I. lvt; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 11; B I. 54–55).

1332. „Sebastianus de Kozaruar solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

KOZMATELKE (Cozma), ortodox templom

1315. „Villa Kozmateluke” birtokot Kőkényes Réold nembeli János az erdélyi káptalannak adja (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 621).

1322. „Magister Symon comes Siculorum et magister Petras frater suus” a királynak „Kozmateleke” ügyében ellentmondanak (Dl. 30608).

1377. „Villa Cozmateleke” a kozmatelki nemesek osztálya (B I. 337).

1410. „Petras Zekel de Cosmatelke” (Urk. III. 497).

1498. „Thomas Farkas de Harynna... quasdam quinque sessiones suas iobagionales populosas in prefata possessione Kozmatelke retro ecclesiam parochialem eiusdem possessionis in linea sev ordine meridionali... Michaeli Forys dicti de Kozmatelke... dedisset” (Dl. 38815; JAKÓ 3042.)

1500. „Thomas et Anthonius Zekel totalem porcionem suam possessionariam utputa tres sessiones iobagionales desertas edificiis penitus destitutas in prefata possessione Kozmatelke infra ecclesiam parochialem... habitas... Stephano Galazÿ dedissent” (Dl. 27395, 36405. 61. 1–62; JAKÓ 3157).

L. még CSÁNKI V. 370; GYÖRFFY III. 360.

KÖPEC (Căpeni, Chepeț), ref. templom

1459. „Populi et inhabitatores Kepecz” (SzO VIII. 92).

1575. „Joannes Kevpoczÿ” (SzO IV. 33).

1583. „Possessio Keöpecz” (SzO V. 137).

KÖRÖSPATAK (Sepsiköröspatak; Valea Crișului), r. k. templom

1332. „Stephanus sacerdos de Kemuspotok solvit V banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 106).

1334. „Stephanus sacerdos de Kevruspotok solvit VIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 133).

1408. „Michael presbiter de Kwrwspatak” (SzO V. 7).

1459. „Michael Was de Kerespataka” (SzO I. 182).

KRASZNA (Crasna), ref. templom

1214. „Compoltus archidiaconus de Carazna” (VR 181).

1309. „Santus archidiaconus de Karazna canonicus ecclesiae Transsilvaniae” (Urk. I. 242).

1332. „Paulus archidiaconus de Karazna solvit I. marcam et III fertones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 105).

KRASZNACÉGÉNY (Țeghea), ref. templom

1279. „Comes Petrus, filius Chepani, homo noster, nobilis de Chegen” (CD V. 2. 559; SZENTPÉTERY –BORSA 3016).

1334. „Dominicus sacerdos de Chegen solvit VIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 134).

1380. „Thomas filius Ladislai de Chegen” (Dl. 30719).

L. még CSÁNKI I. 554.

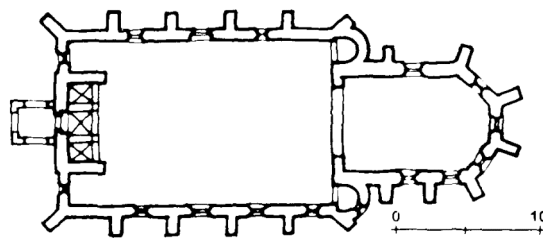
KÜKÜLLŐVÁR (Cetatea de Baltă, Kokelburg), ref. templom (23–24. kép; 9. ábra)

1202–1203/1337. „Villa Cuculiensis castris” (Dl. 30571; Urk. I. 3; SZENTPÉTERY 202).

1332. „Dominicus sacerdos de Kukulewar solvit LXXX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 102).

1415. Völc lakói „singulis annis ecclesiae sancti regis Stephani in Kykellew constructae quadraginta libras cerarum solvere soliti fuissent” (Urk. III. 668).

L. még CSÁNKI V. 858–861; GYÖRFFY III. 556–557.

9. ábra

Küküllővár, a ref. templom alaprajza, 13–15. sz.

KÜRPOD (Chirpăr, Kirchberg), ev. templom

1337. „Johannes de Kyrchperch de IIII annis solvit III lottones antiquorum banalium” (Mon. Vat. I. 1. 144).

1372–1373. „Johannes de Kuchperg presbyter Strigoniensis diocesis de parochiali ecclesia in Magno Horreo plebania nuncupata” (Urk. II. 414).

LÉGEN (Legii), templom

1332. „Paulus sacerdos de Legen solvit XL banales novos” (Mon. Vat. I. 1. 95).

LENGYELKÉK, templom

1332. „Johannes sacerdos de Remgurkyr solvit IX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 95).

LESSES (Dealu Frumos, Schönberg), ev. templom

1280. „Gerlacus de Pulcromonte” (Urk. I. 141).

1374. „Homines de Pulchro monte, quae villa vulgariter dicitur Schonberg” (Urk. II. 433).

1423. „Petrus episcopus Zoroniensis plebanus in Pulcro monte” (Urk. IV. 186).

MACSKÁS (Szentmártonmacskás, Magyarmacskás; Sînmartin, Măciçașu), templom

1310/1358. „Terre Machkas vocate, in qua ecclesia lapidea in honorem sancti Martini esset fabricata” (1310). „Possessio superior Machkas vocata, in qua ecclesia lapidea in honorem beati Martini confessoris esset constructa” (1358). (Dl. 26752; AnjO VII. 146.)

MAGYARBORZÁS (Bozieș), ref. templom

1308–1342. „Villa Buzias” határjárása az Apafi család számára (Dl. 30370).

1335. „Paulus sacerdos de Buzyas solvit LX denarios montanos” (Mon. Vat. I. 1. 139).

1390 körül. „Bozyas” birtokába bevezetik „Gregorius filius Johannis de Bethlen”-t (Dl. 29443).

1453 előtt. „Jacobus plebanus de Bozÿas” (Dl. 63053–54).

1503. „Possessio Bozÿas” Bethlen Miklós adományozott birtoka (Dl. 27781).

1507. „Blasius de Bozÿas ecclesie parochialis plebanus” (ENMLt Wass lvt.).

L. még GYÖRFFY II. 63.

MAGYARDERZSE (Dîrja), ref. templom

1340. „Possessio Dersa” (SZABÓ 66).

1434. „Possessio Deerse” (Dl. 27296).

1460. „Andreas de Derse plebanus” (Dl. 36392. 102. 3; JAKÓ 1482).

1509. „Quondam Michael presbiter alias plebanus de Derse” (Károlyi III. 64–65).

1510. „Benedictus Cheplew in Domanhyda commorans frater germanus discreti quondam Michaelis presbiteri plebani de Derse... fassus extitit... quod nobilis Salatiel de Doboka... Michaellem presbiterum... in domo plebanatus in eadem Derse... interemisset.. Michael... antequam plebanus... in possessione Wyfalu... consimiliter plebanus fuisset” (Dl. 36405. 299. 1–301; JAKÓ 3538).

L. még GYÖRFFY II. 66.

MAGYARFENES (Vlaha), r. k. templom

1332. „Paulus sacerdos de Olafenes solvit XXXV banales novos” (Mon. Vat. I. 1. 94).

1409. „Possessio Olahfenes” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 78).

1438. *Nota quod Sigismundus imperator obiit anno domini m ccccxxxviii... petri plebani de sancto ladislao* A szentély keleti falán lévő, keresztre feszítést ábrázoló falképen bekarcolt, minuszkulás felirat (Művészettörténeti Értesítő L 1952. 131.)

1442. „Petrus plebanus de Valahfenes” (Dl. 36390. 120. 1; JAKÓ 472, 473).

1446. „Stephanus plebanus de Olahfenes” (Dl. 36391. 24. 1; JAKÓ 602).

1503. „Nobilis Gregorius filius quondam Georgii Cheh de Rewd... totales porciones suas possessionarias in Magyar Rewd et Olahrewd... Petro presbitero plebano de Olahfenes pro viginti duobus florenis auri... pignori duxisset obligandas” (Dl. 36405. 236–237. 1; JAKÓ 3269).

1505. „Johannes Mezey... domum suam propriam in territorio Coloswariensi... Petro plebano de Olahfenes pro centum florenis hungaricalibus pignori duxisset obligandam” (Dl. 36399. 45. 2; JAKÓ 3351).

L. még CSÁNKI V. 350–351.

MAGYARGYERŐMONOSTOR (Mănăstireni), ref. templom

1332. „Petrus sacerdos de villa Monostur solvit II grossos” (Mon. Vat. I. 1. 49).

1494. „Jacobus Kabos quendam Matheum Barra iobagionem dominarum (sc. Katherine consortis Anthonii de Dobza necnon Elene et puelle Barbare filiarum condam Andree Rado de Gyrewmonostra)... sepefata Gyrewmonostra commorantem, dum... ipse peractis diviniis de ecclesia parochiali versus domum suam redire habuisset” megölte (Dl. 27079).

1496. Az előbbi ügy elbeszélése (ENMLt Kemény Pál lvt; OL Fényképgyűjtemény 46. doboz, Kemény Pál-gyűjtemény 16).

L. még CSÁNKI V. 357–358; GYÖRFFY I. 646.

MAGYARKISKAPUS (Căpușu Mic), ref. templom

1332. „Dominicus sacerdos de Kapus solvit XXIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 103).

1516. „Petrus plebanus de Kiscapus” saját kezű levele (ENMLt Mike-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Mike-gyűjtemény 39).

1519. „Agatha coniunx egregii domini Sigismundi Gerewffÿ de Kyskapws” végrendeletének végrehajtója „Petrus plebanus de Kÿsskapws”. A végrendelező meghagyja, hogy „ad ecclesiam beate Marie virginis in Kysskapus fundatam vnum purpureum... vt vendant et ad edificio (!) predicte ecclesie exponant. .. Datum in Kysskapus”. (Dl. 3102S.)

L. még CSÁNKI V. 365–366; GYÖRFFY III. 351–352.

MAGYARLAPÁD (Lopadea Nouă), udvarház

1316. Az erdélyi káptalan bizonyítja, hogy Lapád Chama budai prépost tulajdona. De „Petrus filius Buken” azt vallotta előtte, hogy Lapád fele az övé. Megegyeztek, hogy Szent Mihály nyolcadáig „eundem magistrum Petrum in eadem villa Laapad admitterent residere quod medio tempore domus suas et alia edificia eius possit alias deportare” (Dl. 29664). – A fenti oklevél hiányos példánya. Ebben olvasható, hogy amennyiben Chama prépost Péter mestert „de possessione Lapad eicere uelle (!) extunc edificia sua per eundem constructa... iuxta estimacionem” köteles megtéríteni (Dl. 29111).

1317. „Petrus filius Buken de genere Damyan... in sexaginta marcis fini argenti... se teneri eidem capitulo ecclesie Budensi pro precio possessionis... Lapath”. A fizetésig az Eger melletti Damyan birtokát zálogként leköti. (Dl. 29665.)

MAGYARLÓNA (Luna de Sus), ref. templom

1332. „Johannes sacerdos de Lona solvit XL banales novos” (Mon. Vat. I. 1. 103).

MAGYARNAGYKAPUS (Nagykapus; Căpușu Mare), ref. templom

1219. „Iobagiones Transyluani episcopi Vilehmi scilicet Palanum et Zuluzkum de villa Fel Kopusi” (VR 220).

1282. „Villa Kapus” püspöki birtok (Erdélyi káptalan lvt; Urk. I. 143; regesztája: BEKE, Gyf. 12; SZENTPÉTERY –BORSA 3140).

1332. „Dominicus sacerdos de Kapus solvit XXIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 103).

1441. „Emericus plebanus de Nagykapus” (Dl. 36390. 78. 4; JAKÓ 351).

1442. „Emericus plebanus de Kapus” (Dl. 36390. 105. 4; JAKÓ 420).

1519. „Barnabas plebanus de Naghkapus” és „Sebastianus capellanus de Nagkapus” említi Gyerőfi Zsigmondné végrendeletében (Dl. 31025).

1525. Gyerőmonostor határjárásában „ad possessionem Naghkapws... domum habitacionis plebanatus in eadem habitam accessissent” (Dl. 30565).

L. még CSÁNKI V. 365–366; GYÖRFFY III. 351–352.

MAGYARÓ (Aluniş), ref. templom

1325. „Johannes sacerdos de Mумero” (OL Filmtár 781. 16. 10. Bánffy lvt.).

MAGYARÓKEREKE (Alunişu)

1437–1440. „Possessio Monyorokerek” (Dl. 36390. 45. 1).

1482. Mátyás király „possessiones Monyorokerek et Zenthkyral... Petrus de Machkas tauernicus noster” részére adományozza (Dl. 29011).

1498. „Johannes, Franciscus, Emericus et Ladislaus de Lossoncz in eadem Monyorokerek” (Dl. 27089).

L. még CSÁNKI V. 384–385.

MAGYARPÉTERFALVA (Petrisat), ref. templom

1351. „Possessio Petherfolua” (Urk. II. 78).

1361. „Johannes de Peturfolua” (Dl. 29128).

1496/1568. Pethlendi Syley Antal és a Torockai család perében említik (ENMLt Thorotzkay lvt.; regesztája: JAKÓ–VALENTINY 44).

1521/1525. „Elena consors Gregorii Býkly” végrendelete, amely íratott „per manus Francisci plebani de Petherfalwa” (Dl. 36906).

L. még CSÁNKI V. 889; GYÖRFFY III. 558.

MAGYARRÉGEN (Reghin), ref. templom

1228. „Magna via que ducit de Sceplok usque in Regun” (HO VI. 21; SZENTPÉTERY 441).

1319. „Possessiones nostrae (sc. Stephani de Losoncz) ad Regen pertinentes” (B I. 46).

1332. „Nycolaus sacerdos de Regun solvit III loctones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 93).

1358. „Magyarregen... Thomas Filius Dionisii de Regun” birtoka (Dl. 41337).

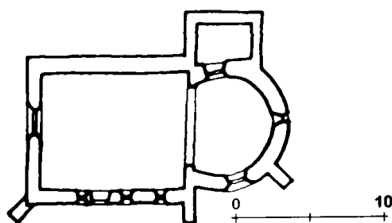
1381. „Possessio Magyarregen... Ladislaus et Albertus filii Stephani de Regun” osztálylevelében szerepel (Dl. 28357, B I. 361–362).

1502. „Medietas possessionis Magyar Regen” Farkas János birtoka. (ENMLt Suky lvt.)

MAGYARSÁRD (Şardu), romtemplom (10. ábra)

1450. „Petrus de Saard ecclesie parochialis plebanus” (Dl. 36391. 107. 1).

1453 körül. „Stephanus filius Petri de Saard quandam porcionem possessionariam in eadem possessione Saard habitam puta incipiens ab ecclesia parochiali vsque domum prouidi viri Nicolai Fekethe... dominabus Katherine et Elene... dedisset” (Dl. 36407. 41. 1 és 64. 2; JAKÓ 1108).

10. ábra
Magyarsárd, a romtemplom alaprajza, 13. sz.

1488. „Johannes de Sard... vnam sessionem suam desertam... subtus ecclesiam parochialem a parte occidentali habitam... Stephano de Hathzak... dedisset” (Dl. 36397. 110. 2–111; JAKÓ 2671).

L. még CSÁNKI V. 398–399; GYÖRFFY III. 369.

MAGYARSÁROS (Delenii), ref. templom

1322. „Quarte decimarum de Sarus, Petrus sacerdos ecclesie sancti Nicolai de Sarus” (GYÖRFFY III. 559).

MAGYARSZENTPÁL (Sînpaul), templom (53. kép)

1295. „Gyvla filius Rodolfi de Sancto Paulo” Péter erdélyi püspöknek sasági birtokrészét eladja (Urk. I. 198).

1376. „Dominicus rector ecclesie de Sancto Paulo” (Dl. 28094).

1390/1441. „Sebastianus de Sanctopaulo ecclesie plebanus” (Dl. 30722).

1450. „Elias de Zenthpal ecclesie parochialis plebanus” (Dl. 36391. 107. 1; JAKÓ 657).

1495. „Michael de Zenthpal... plebaniam possessionis Zenthpal et rectoratum ecclesie beati Pauli apostoli in eadem fundate... Benedicto presbitero filio nostro adoptiuo... dedimus... Datum in Zenthpal” (Dl. 28451).

L. még CSÁNKI V. 410–411; GYÖRFFY III. 373.

MAGYARVALKÓ (Văleni), ref. templom

1291–1296. Benedek váradi püspök részére beadott gabonatized „in Wolkou XX. cap” (Magyar Nyelv XXII. 1926. 300).

1297. „Walkou” (Dl. 28708).

1337. „Gregorius sacerdos de villa Valta solvit II grossos” (Mon. Vat. I. 1. 89).

1361 „Nicolaus filius Pauli nobilis de Wolko” (Teleki I. 120).
1487. „Johanes plebanus de Walko filius Raphaelis de dicta Walko” (DI. 36397. 58. 1;
JAKÓ 2632).
L. még CSÁNKI V. 423; GYÖRFFY I. 681.

MAGYARZSOMBOR (Zimbor), templom

1332. „Marcus sacerdos de Sumbur solvit XL denarius” (Mon. Vat. I. 1. 95).

MAKSA (Moacşa), ref. templom

1333. „Thomas sacerdos de Moxa solvit III banales” (Mon. Vat. I. 1. 116).

MAROSBOGÁT (Bogata), templom

1332. „Nycolaus sacerdos de Bogath solvit LX denarios” (Mon. Vat. I. 1.91).

L. még CSÁNKI V. 694–695.

MAROSCSAPÓ (Cipău), ref. templom

1332. „Petrus sacerdos de Thapev solvit XX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

1347. „Antonius de Chapov” (DI. 30112).

1360. „Possessio Chapou” (DI. 29691).

L. még CSÁNKI V. 872.

MAROSFELFALU (Suseni), templom

1319. „Possessio Feelfolu” a Bánffyaké (B I. 48).

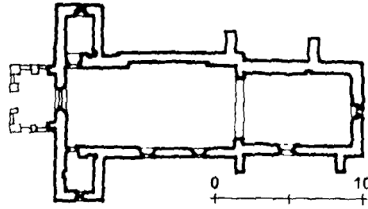
1427. „Supplicacio nobilis Johannis filii Desew de Losoncz... de confirmacione fundacionis et edificacionis unius domus cum ecclesia sancti Michaelis archangeli in sua possessione Felfalu, iuxta opidum Regen prope flumen Marus... pro usu fratrum ordinis Minorum de observancia facte” (LUKCSICS I. 971).

1431. IV. Jenő pápa megparancsolja az erdélyi püspöknek „quatenus vicario Bosnae... praecipiat, ut aliquos fratres ad monasterium sancti Michaelis a praedicto Johanne in Felfalu prope oppidum Regen aedificatum mitteret” (LUKCSICS II. 51; Urk. IV. 442).

MAROSGOMBÁS (Gîmbaş), templom

1332. „Dominicus sacerdos de Gumbuch solvit XX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 92).

MAROSNAGYLAK (Noşlac), ref. templom (33. kép; 11. ábra)

11. ábra

Marosnagylak, a ref. templom alaprajza, 13. sz. vége

1288/1508. „Stephanus filius Petri... possessionem suam Noglak vocatam cum cunctis adiacenciis videlicet Medwes, Chebÿ et Sumugiteluk... magistro Kÿliano doctori decretorum archidiacono de Thÿlegd... obligasse pignori pro quindecim marcis fini argenti” (Dl. 30358; SzO IV. 6).

1298. „Decimas de Nayglok, de Vyuar, de Foludi” (Urk. I. 210).

1301. Kilián Nagylak felét az erdélyi káptalannak adja (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 49).

1308. „quod quedam possessio Noglok uocata, cuius medietatem predictus magister Kylianus comiti Andree ratione proximitatis uidelicet medietatem cum ecclesia a parte occidentali et alteram medietatem capitulo predictae ecclesie in extremis suis pro remedio anime sue mediante testamento suo reliquisset.” (Dl. 29109.)

1332. „Jacobus sacerdos de Noglok solvit L denarios” (Mon. Vat. I. 1. 92).

1364. „Mychael filius Jacobi de Noglok... taliter disposuisset... prout Georgius sacerdos rector ecclesie de Noglok... ponendo manum suam super aram beate virginis in predicta ecclesia constituta... confessus extitisset quod septem partes in possessione sua porcionaria Noglok... Johanni filio Ilba... legasset” (Dl. 30392; SzO VIII. 30).

1465. „Discretus vir in de Naglak ecclesie plebanus” (Dl. 30855).

L. még ICZKOVITS 59; GYÖRFFY II. 175.

MAROSSÁRPATAK (Glodeni), ref. templom

1268. „Rivulus Sarpatak” (Tört. Tár 1888. 80).

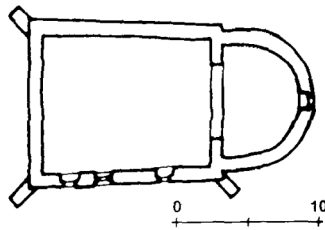
1319/1320. I. Károly „Symon filius Mychaelis comes de Sumlou et de Karasou” részére adja „Sarpataka” falut (Dl. 1964; AnjO I. 516).

1332. „Dominicus sacerdos de Sarpotok solvit XVIII banales antiquos et VIII novos” (Mon. Vat. I. 1. 92).
 1333. „Dominicus sacerdos de Sarpathak” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781 Bánffy I. lvt. 20).
 1465. „Discretus vir in de Sarpathak ecclesie plebanus” (Dl. 30855).
 L. még CSÁNKI V. 729–730.

MAROSSOLYMOS (Șoimuș), templom

1278. Pál szörényi bán „salisfodinam nostram de Turda dedimus ad communitatem ipsorum, ita tamen, quod decimam salium de ipsa salisfodina proveniente perpetuo et irrevocabiliter ecclesiae beatae virginis de Solymos dare debeant” (Urk. I. 135).
 L. még CSÁNKI V. 64–66.

MAROSSZENTANNA (Sîntana de Mureș), ref. templom (12. ábra)

12. ábra
 Marosszentanna, a ref. templom alaprajza, 13. sz.

1332. „Phinta sacerdos de sancta Anna solvit V banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 97).
 1375. „Magister Michael filius Ponÿa de Theremÿ possessionem suam Bochk vocatam intra metas et limites Siculorum iuxta Morisio (!) existentem ecclesie parochiali in honorem sanctissime Anne in villa Zenthanna-Azunfolua iuxta fluvium Morisii adiacenti et per eam rectori eiusdem ecclesie donasset” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 678).
 1451. „Villa Zenthanna” (SzO I. 162).
 1465. „Thomas de Zenth Anna ecclesie plebanus” (Dl. 30855. 3).

MAROSSZENTGYÖRGY (Sîngeorgiu de Mureș), r. k. templom (54. kép)

1332. „Fabyanus sacerdos de Sancto Georgio solvit X banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 96).

1408. „Jacobus filius Ladislai de Zenthgyurgh principalis iudex (sc. sedis Maros)” (SzO III. 25).
 1420. Johannes plebanus de Zengurh” (ENMLt Toldalagi lvt.).
 1452. Agilis Barrabas de Zenthgergh” (SzO VIII. 82).

MAROSSZENTIMRE (Sîntimbru), ref. templom (22. kép)

1332. „Thomas sacerdos de Sancto Emerico solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91)
 1448. „Georgius filius quondam Daudid bani de Zantho et Nicolaus filius eiusdem Georgii... possessionem ipsorum Zenthemereh... penes fluuium Morosii adiacentem ipsis per quondam... Sigismundum Romanorum imperatorem pro possessione Egerzeg (Tolna) concambio permutacionis donatam cum omnibus suis vtilitatibus... ac iure patronatus ecclesie parochialis ad honorem beati Emerici ducis et confessoris in eadem Zenthemereh constructe... Albensi ecclesie Transsiluane capitulo... dedissent” (DI. 36391. 44–45; JAKÓ 625).
 1510. „Benedictus plebanus de Zenthÿmreh” (DI. 67253).
 1529. „Simon Sÿlleÿ” végrendelkezik „in domo habitacionis nobilis Sÿmonis Sÿlleÿ coram discreto et honorabili domino Ambrosio plebano ac eius scolastico loco Zenthÿmbreh commorantibus... ad ecclesiam sancti Emerici ducis et confessoris lego cum debitis florenos XX... Ittem pro duobus baculis eiusdem ecclesie sancte Emerici confessoris florenum I” (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Fényképgyűjtemény 46. doboz, Törzsgyűjtemény 71).

L. még ICZKOVITS 62; GYÖRFFY II. 186.

MAROSSZENTKIRÁLY (Sîncraiu de Mureş), ref. templom (51. kép)

1332. „Petrus sacerdos de Sancto Rege solvit XX banales antiquos et XXVI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).
 1390. Az erdélyi püspök levele „discretis viris de Zenkyral et de Nyartthew ecclesiarum rectoribus” (SzO VIII. 37).
 1419. „Laurencius plebanus ecclesie sancti Stephani regis in Zenthkÿral” (DI 29071)
 1431. „Plebanus de Zenthkyral” (SzO III. 49).
 1440. „Zenthkyral ecclesie plebanus” (DI. 74073).
 1452. Péter marosszentkirályi plébános (Tört. Tár 1907. 94).

MAROSÚJVÁR (Ocna Mureş), templomrom

- 1202–1203/1337. Az aradi káptalan határjárása „tenet metas cum uilla Tordosi de Vyuar” (DI. 30571; SZENTPÉTERY 202).
 1280/1413. „Matheius filius Eth condam de superiori Gyogh... medietatem terre sue hereditarie Hari vocate in comitatu Vÿwar” eladta 7 márkáért „Nicolao et Georgio filiis Mathee”. (ENMLt Suky lvt.)

1296. Gerendi Péter, Saul és Miklós Péter erdélyi püspöknek adják Gyéresszentkirályért „terra Kuncedvyuar vocata, iuxta Morisium, ubi sunt due ville, vna Wywar, secund a vero Foludy nominata, et due ecclesie lapidee una videlicet ecclesia beati Michaelis et altera sancti Georgii martyris” (Erdélyi káptalan lvt; ÁUO V. 152; regesztája: BEKE, Gyf. 38).
1298. Péter erdélyi püspök Mykud bánnak adja Szászlónáért „quasdam duas villas suas episcopales contiguas, Vyuar et Foludi vocatas” (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 209; regesztája: BEKE, Gyf. 41).
1361. Csongva osztályában szerepel „Wywar” felé vezető út (Tört. Tár 1907. 89).
1366. Dobokai János és László átadják Domokos erdélyi püspöknek Újvár birtokát (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 171).
- L. még ICZKOVITS 64; GYÖRFFY II. 189.

MAROSVÁSÁRHELY (Țirgu Mureș)

Ferences kolostor

1316. A marosvásárhelyi ferences kolostor szerepel Európa ferences kolostorai közt (KARÁCSONYI I. 203).

Plébániatemplom

1332. „Romanus sacerdos de Novoforo solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 97).

MÁRTONHEGY (Șomartin, Martinsberg), ev. templom

1337. „Johannes de Monte Martini sacerdos de IIII annis solvit III lottones antiquorum banalium” (Mon. Vat. I. 1. 143).

MEDGYES (Mediaș, Mediasch), ev. templom

- 1283/1769. Monoszló nembeli Péter erdélyi püspök szabályozza a medgyesszéki tizedet. A plébánosok között szerepel „Adam de villa Medies”. (DL 36976 nagy alakú.)

MELEGFÖLDVÁR (Feldioara)

1327. „Possessio magistri Thomae filii Dyonisii Feulduar, Kathana et Cheeg” (B I. 60).

MÉRA (Mera), ref. templom

1299. „Nicolaus vel Johannes nobiles de Mera” (Dl. 28713).
1332. „Emericus sacerdos de Mera solvit LVI banales novos” (Mon. Vat. I. 1. 95).

1418. „Item supplicacio Thome de Mera, archidiaconi Hevesiensis de indulgencia ecclesiam parochialem sancti Nicolai de Mera, Transsilvane diocesis visitaturis” (LUKCSICS I. 46).
1448. „Georgius et puella Veronica... vnam domum sew curiam iobagionalem in predicta Mera penes ecclesiam parochialem a parte orientali... Petro filio Benedicti... dedisset... domina Elizabeth ac annotatus Petrus filius eiusdem... porciones possessionarias in dictis possessionibus Mera et Korogh habitas cum... iure patronatus predictae ecclesie parochialis memoratis Georgio, Johanni Adriano et puelle Veronice... remiserunt” (DI. 36403. 27. 1; JAKÓ 631).
1450. „Mathias de Mera ecclesie parochialis plebanus” (DI. 36391. 107. 1; JAKÓ 657).
1460. „Relicta Benedicti de Mera” hatalmaskodási ügyben esküt tesz „in ecclesia parochiali in predicta possessione Mera” (DI. 36392. 86. 3–87; JAKÓ 1438).
1531. „Nobilis Abraham Gezthraghÿ de Mera... quandam partem siluae sue in territorio possessionis Mera... ecclesie parochiali beati Nicolai episcopi et confessoris in prefata possessione Mera... dedisset” (DI. 36401. 220–221; JAKÓ 4347).
1533. „Nobilis Abraham Gezthraghÿ de Mera... totam siluam suam Istenkÿlithÿ vocatam... ecclesie parochiali beati Nicolai episcopi in prefata possessione Mera habite in refrigerium et pro salute anime sue dedisset” (DI. 36404. 122a; JAKÓ 4405).
- L. még CSÁNKI V. 382; GYÖRFFY III. 363–364.

MESZES, bencés kolostor

1165. III. István alapítványt tesz „monasterio Almi ducis in honorem sanctae Margarethae in Meches constructo” (Zichy I. 2; SZENTPÉTERY 107).
1248. „Nos frater R. prior monasterii sanctae Margarethae de Meches et monasterium eiusdem loci” (CD VII. 4. 99).
1270. V. István megadja Krasznahorvát határjárását „sicut in litteris abbatis de Mezes” (SZENTPÉTERY 1906).
1281. Erzsébet királyné oklevele: „quod frater Stephanus abbas monasterii sancte Margarete de Mezes... nobis humiliter supplicauit, vt quintam partem prouentuum tributi de Zylok annuaem quam domina Anna bone memorie quondam illustris regina consors inclite recordacionis tertii Bele regis Hungarie pro anime sue remedio monasterio beate Margarete de Mezes contulerat et postmodum ordinationem seu donationem eandem domina Maria consors Bele regis quarti... confirmauerat suo priuilegio quod ipse abbas nobis exhibuit mediante eidem ecclesie beate Margarethe de Mezes reddere et restituere dignaretur” (DI. 28573).
1361. „Ladislaus et Leukus filii Nicolai de Doboka ipsorum Johannis et Nicolai fratrum ipsorum in personis... dixerunt... quod magister Jakch de Kusal... ipsos in facto monasterii beate Margarethe virginis et martiris de Mezes... ad curiam regiam traxisset” (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 29).
- 1361/1364. Lajos király adománya „magister Jakch filius Thome de Kusal aule reginalis miles quoddam monasterium abbacialem in honore sancte Margarete virginis in

monte Mezees situatum et constructum quod Mezesapath nuncupatur eidem... noue donacionis nostre titulo dedimus” (ENMLt Wesselényi lvt.; OL Filmtár 783. Wesselényi lvt. 22).

1365. Lajos király „monasterium abbatiale in honore sancte Margarethe virginis in monte Mezes in comitatu de Zonuk situm... desertum videlicet et destitutum... iure patronatus... donasset magistro Jakch item Georgio Stephano Ladislao Andree et Dionisio filys suis”. (Dl. 41634; 16. századi másolata: ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 46.)
1368. „Magister Jakch de Kusal miles aule reginalis... magister Ladislaus dictus Vitez aule regius (!) miles et Johannes filius Johannis filii Nicolai filii quondam Mykud bani de Doboka de genere Kwkenyes et de Renoldy... super facto monasteri beate Margarethe virginis et martiris in monte Mezes constructo (!) et fundato (!)” megállapodnak a meszesi kolostor és tartozékai megosztásában (Dl. 96433).
- 1385/1386. Mária királynő előtt „magistri Georgius miles et Andreas thesaurarii nostri necnon Stephanus et Dyonisius ac Daud filii quondam magistri Jakch de Kusal, quod ipsi in dominium cuiusdam monasterii abbatialis in monte Mezes constructi... Mezesapath vocati et ius patronatus et pertinenciarum eiusdem iuxta promissionem olim... Lodouici regis... legitime vellent introire” (ENMLt Wesselényi lvt.; OL Filmtár 783. Wesselényi lvt. 36).
1391. „Johannes filius Johannis de Doboka” tiltakozása az ellen, hogy „Stephanus et Georgius filii Jakch possessiones ipsorum... ad monasterium beate Margarete virginis in partibus Mezees habitum pertinentes... a Sigismundo... rege... sibi ipsis in perpetuum donare... postulassent” (Dl. 73794).

MÉSZKŐ (Cheia), unit. templom

1311. „Mezku, Kerekeghaz et Igrechteluk” Mykud bán fiainak birtoka (Dl. 30597)
1332. „Paulus sacerdos de Mezkun solvit XVIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 110).
1468. „Agilis vir Martinus Galfy de Mezkew” (SzO VIII. 120).

MEZŐBŐ (Boian), templom

1303. Az erdélyi káptalan megerősíti „quod magister Saulus filius Sampsonis concanonicus noster, archidiaconus de Torda et Nycolaus comes de Gerend filius Petri fratris... Sauli... confessi sunt medietatem terre Bwd ipsos contingentem, in qua ecclesia lapidea in honore beati Jacobi apostoli extitit fabricata... dedisse magistro Dyonisio sororio eorum Filio Marcelli de Jara” (Dl. 30591).

L. még CSÁNKI V. 395–396.

MEZŐCIKUD (Mezőceked; Valea Largă), templom

1332. „Johannes sacerdos de Sygud solvit L denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91).

MEZŐMÉHES (Miheșu de Cîmpie), templom

1293. „Comes Vs de Fratha” öröklött birtoka „Mehes Maior, in qua lapidea ecclesia in honorem beati Martini stat constructa” (SzO VIII. 5).

1363. „Ladislaus filius Nicolai filius Gereu de Mehes” (Urk. II. 199).

1492. „Michael plebanus de Mehes filius quondam circumspecti Petri Baranyay de ciuitate Budensi” (Dl. 36398.77. 2–78; JAKÓ 2767, 2794).

L. még CSÁNKI V. 381; GYÖRFFY III. 363.

MEZŐÖRKE (Urca), templom

1289. IV. László adománya Gerendi Miklósnak Torda megyében a szepességi hadjáratban való eredményes részvételéért „terra Heurke habitatoribus carens” (Dl. 1258; HO VI. 341; SZENTPÉTERY–BORSA 3545).

1318. „Comes Nicolaus filius Petri de Gerend cum Jacobo filio suo maiore pro se et Nicolao filio minore... quandam terram suam hereditariam... Ewrke vocatam, in qua ecclesia lapidea in honore beate Margarethe est constructa... dedisse. Petro et Nicolao (sc. dictis Zopus)”... A határjárásban „meta tendit in Berch qui est supra prope ecclesiam Eurke”. (Dl. 31066.)

L. még CSÁNKI V. 723–724.

MIHÁLCFALVA (Mihalț), templom

1332. „Michael sacerdos de villa Mihalch solvit LXX denarios” (Mon. Vat. I. 123)

MIKEFALVA (Mica), kápolna

1332. „Jacobus sacerdos de villa Nycolay solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 95).

MIKESZÁSA (Micăsasa, Fegendorf)

1309. „Johannem de Michazaz” (Urk. I. 240).

MIKLÓSVÁR (Micloșoara), ref. templom

1332. Johannes de Myclosuara solvit VI banales antiquos et III parvos” (Mon. Vat. I. 1. 106).

1404. „Villa Mikloswara” (SzO III. 21).

MIRISZLÓ (Mirăslău), templom

1219. „Villa Myroslov” (Mon. Strig. I. 223; SZENTPÉTERY 354).
1274. „Petrus Magnus... terram suam Mereslo vocatam, in qua terra in honorem beati Petri ecclesia extitit de lapidibus fabricata... legasset capitulo Albensi” (Erdélyi káptalan lvt; regesztája: BEKE, Gyf. 5).
1299. „Terra capituli Myrizlou” (Teleki I. 26–27).
1332. „Paulus sacerdos de Miruslov solvit XL denarios” (Mon. Vat. L 1. 91).
1514. „Blasius plebanus de Myryzlo” (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 136).
L. még ICZKOVITS 59; GYÖRFFY II. 174.

MORGONDA (Merghindeal, Mergeln), ev. templom

1336. „Comes Petrus de Mergendhal” (Urk. I. 479).
1355. „Populi de Mergental” (Urk. II. 111).
1397. „Mychael plebanus de valle Mariae” (Urk. III. 171).

MUZSNA (Moşna, Meschen), ev. templom

1283. „Petrus plebanus de Musna” (Urk. I. 145).
1289. Ugyanő a plébános (Urk. I. 160).

NÁDPATAK (Nádaspatak; Rodbav, Rohrbach), ev. templom

1337. „Lucas de Borbach de IIII annis solvit VIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 143).
1389. „Herman hon de Rorbach” (Urk. II. 637).
1438. „Salamon plebanus de Rorbach” (DI. 36390. 5. 2; JAKÓ 95).

NAGYALMÁS (Almaşu)

Templom

1249. Pál országbíró megkapja „terra Almas” birtokot (ÁUO VII. 284; SZENTPÉTERY 901).
1298. Mykud bán és fiai zálogba adják az erdélyi püspöknek „villa Almas, ubi ecclesia lapidea in honore beati Demetrii est constructa” (Erdélyi káptalan lvt; Urk. I. 209; regesztája: BEKE, Gyf. 41).
1335. „Paulus de villa Almas solvit X grossos” (Mon. Vat. I. 1. 76).

Almásmonostor

1238. IX. Gergely pápa megállapítja „lacrimabilem dilectorum filiorum abbatis et conventus monasterii de Almas ordinis sancti Benedicti Ultrasilvanae diocesis recepimus questionem, quod nobilis vir Ladislaus dictus comes... in illud hostiliter irruens, ipsis exinde profligatis, primo quosdam ordinis Premonstratensis canonicos, qui bona dicti monasterii dilapidare ac consumere prodigialiter pro suae voluntatis arbitrio presumpserunt, ac demum canonicis pro maiori parte inde recedentibus quosdam girovagos et quosdam capellanos suos ac alios... intrusit... qui praefatum monasterium detinent per violentiam occupatum” (THEINER 161–162).
- 1291–1296. Benedek váradi püspök terménytizedről szóló feljegyzése: „In Almasmunustura XIII cap.” (Magyar Nyelv XXII. 1926. 300.)
- 1334/1335. „Stephanus dictus Pagan filius Francisci de genere Hunthpaznan” részére határjárás. „In capite vero Beneaiaberceke a parte septentrionali pertineret et iungeretur ad Sanctum Mychaelem et ad Scenthmariaozzuntelke ab alia vero parte versus meridiem iungeretur ad Almasmunustura ubi duas metas erexissent...” (ENMLt Wesselényi lvt.; OL Filmtár 783. Wesselényi lvt. 8.)

L. még GYÖRFFY I. 593.

NAGYAPOLD (Apoldu de Sus, Grosspold), ev. templom

- 1272–1290/1347. „Paulus plebanus de Apoldya” (Dl. 30381; Urk. II. 49; SZENTPÉTERY–BORSA 3610).
1288. „Paulus decanus plebanus de Apold canonicus Albensis” (Urk. I. 159).
1299. „Henning de Apold” (Teleki I. 18–19).
1309. „Renerus de Apoldya ecclesiae rector” (Urk. I. 240). – „Nicolaus de Apoldia presbiter” (Urk. I. 240).
1330. „Johannes plebanus de Apoldya superiori” (Urk. I. 433).
1332. „Johannes de Apoldya Superiori solvit III. loctones” (Mon. Vat. I. 1. 94).
1366. „Mychael plebanus de Apold” (Dl. 28081, 73715; Teleki I. 147).
1499. „Christianus plebanus de Apoldia superiore” (Mon. Vat. I. 5. 74).

NAGYCSŰR (Şura Mare, Gross-Scheuern), ev. templom

1337. „Cristianus de Magno Horreo de IIII annis solvit LXXXVIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 144).
1359. „Johannes vitricus ecclesiae de Magno Horreo” (Urk. II. 174).
- 1371–1373. „Provisum fuit Martino olim plebano de Magno Horreo... et dimittet parochialem ecclesiam de Magno Horreo... Johanni de Kuchperg presbytero de parochiali ecclesia in Magno Horreo plebania nuncupata” (Urk. II. 414).
1382. „Leo plebanus de Magno Horreo frater episcopi Goblini” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 783. Bánffy I. lvt 383; Urk. II. 550).

1439. „Johannes Megeren magister in artibus et medicine doctor plebanus de Magno Demetrio constituit procuratorem... dominum Petrum plebanum de Magno Orreo” (DI. 36390. 21. 6; JAKÓ 151).
1525. Zápolya János levele „Petro arcium liberalium magistro plebano de Naghchyÿwr” (DI. 28501).

NAGYDISZNÓD (Cisnădie, Heltau), ev. templom (48. kép)

1204. Imre király kiváltságokkal látja el „Johannem Latinum inter Theutonicos Transiluanenses in villa Riuetel commorantem” (Urk. I. 7; SZENTPÉTERY 210).
1223. „Villa Ruetel” (Urk. I. 27; SZENTPÉTERY 395).
1327. „Johannes plebanus de Helta” (Urk. I. 414).
1332. „Johannes de Helta ecclesie plebanus” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 1029).
1337. „Johannes de Helta de IIII annis solvit LXXXVIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 144).
1359. „Plebanus de Helta” (Urk. II. 173).
1364. „Decimae ecclesiae parochialis de Helta” (Urk. II. 216).
1372. „Hermannus plebanus de Helta” (Urk. II. 395).
1430. „Capellanus Michael Mathaei portionarius parochialis ecclesiae Walburgis de Helta” (Urk. IV. 400).
1485. „Michael de Helta ecclesie plebanus” (ENMLt Bánffy II. lvt.)
1519. „Johannes Mwn plebanus ville regalis Heltha” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 440).

NAGYENYED (Aiud)

Ref. templom

1332. „Stephanus sacerdos de Enyd solvit XVIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 92).

Lutheránus kápolna

- 1333–1334. A hajó déli oldalán befalazott, majuszkulás kőfelirat: *HOC OPVS INCHOATUM EST ANNO DNI M CCC XXX III ET FINITUM IIII* (a betűk többszörösen javítottak. Archaeologiai Közlemények VII. 1868. 51–52).

NAGYGALAMBFALVA (Porumbenii Mari), ref. templom

1334. „Petrus sacerdos de villa Galamb solvit IIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 133).

NAGYIDA (Kolozsnygyida; Viile Tecii, Grosseidau), templom

1322. „Possessio Ida” (DI. 30294).
1332. „Dominus Nycolaus de Ida in secunda solutione solvit unum fertonem argenti ponderis Bystriciensis” (Mon. Vat. I. 1. 107).

NAGYLUDAS (Ludoș, Grosslogdes), templom

1309. „Henricus de Rothludas presbyter” (Urk. I. 240).

1336. „Petrus de Ludas solvit I fertonem” (Mon. Vat. I. 1.143).

NAGYOSZTRÓ (Ostrovul Mare), ortodox templom

1360. „Archidiaconus de Oztro” (A Hunyadmegyei Történeti és Régészeti Társulat Évkönyve I. 1882. 61).

L. még CSÁNKI V. 120.

NAGYPETRI (Petrindu), ref. templom

1370. Lajos király Almás várát Bebek Györgynek adja „castrum nostrum regium Almas ... cum omnibus villis... exceptis duabus possessionibus ambabus Petri vocatis” (DI. 29174).

1428. „Barthalyws in Nagpetri residens” (DI. 26772).

1484. „Possessio Naghpetry” (DI. 36396 a borítékon).

1509. „Georgius plebanus de Nagpetri... ecclesia beate Katherine” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 135).

L. még CSÁNKI V. 395.

NAGYRÁPOLT (Rapoltul Mare), ref. templom

1332–1334. „Rapolt” (ORTVAY TIVADAR: Magyarország egyházi földleírása a XIV. század elején. II. Budapest 1892. 645).

1357. „Magister Jacobus filius Thome de Rapolth” (DI. 29430; Urk. II. 138).

1497. „Michael de Hercheghszantho archidiaconus Hwnyadiensis” levele „discretis viris N. de Rapolth, N. de Zenthgergh... ecclesiarum parochialium plebanis” (ENMLt Bethlen lvt; OL Filmtár 5585. Bethlen lvt. 7a).

1528. Ilona asszony Szacsal birtokát „iuxta disposita testamentaria ad ecclesiam beati Jacobi in Rapolth fundatam dedicavit” (Erdélyi káptalan lvt; regesztája: BEKE, Gyf. 850). – Johannes Tharnok de Rapolth” elmondja „quomodo ipse nomine parochialis ecclesie beati Jacobi in oppido Rapolth fundate in dominium totalis possessionis Zachal vellet introire” (Erdélyi káptalan lvt; regesztája: BEKE, Gyf. 851).

1530 körül. Johannes Tharnok presbiter de Rapolth” (DI. 36401. 198).

NAGYSAJÓ (Șieu, Șieu Mare), templom

1332. „Petrus sacerdos de Soyo solvit in secunda solutione medium fertonem argenti et I sectinum” (Mon. Vat. I. 1. 100).

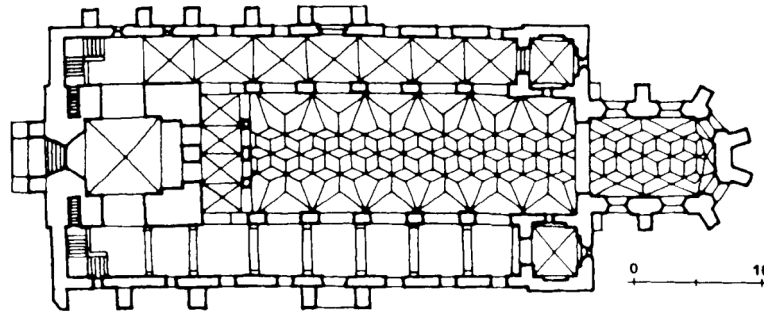
NAGYSELYK (Șeica Mare, Marktschelken), ev. templom

1283/1769. „Valentinus decanus de villa Schelin” (Urk. L 149).

NAGYSINK (Cincu, Gross-Schenk), ev. templom (13. ábra)

1329. „Renordus de Chenk” (Urk. I. 427).

1389. Johannes Gyrlach, Claaz Vuelman, Petnis Fridrich de Schenk maion” (Urk. II. 637).

13. ábra

Nagysink, az ev. templom alaprajza. 13–16. sz.

NAGYSZEBEN (Sibiu, Hermannstadt)

Ev. templom

1189 előtt/18. sz. Gergely bíboros határozata arról, hogy a nagyszebeni prépostnak csak azok vannak alárendelve, akik III. Béla oklevele szerint „in deserto habitabant” (Dl. 37051; Urk. I. 1; SZENTPÉTERY 150).

1192–1196. „Praepositus Cipiniensis” (Urk. I. 2).

1199. „Cibiniensis praepositus” (Urk. I. 4). – „Desiderius aulae reginae cancellarius et praepositus de Zebyn” (Mon. Strig. I. 161).

1211. „Scibiniensi praepositura vacante” (Urk. I. 10).

1212. III. Ince pápa levele II. Andrásához „super episcopatu quoque de novo creando apud Cibiniensem ecclesiam... petitionem regiam nequivimus exaudire” (Urk. I. 13).

1223. „Villa Hermanni” (Urk. I. 27).

1224. „Comes Chybiniensis” (Urk. I. 34–35; SZENTPÉTERY 413).

1321. „Ecclesia parochialis Cybiniensis” (Urk. I. 351).

1337. „Herbordus de Cybinio de IIII annis solvit LXXXIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 144).

1351. A szebeni káptalan határozata „in Cybinio in ecclesia parochiali, quae est in laudem virginis gloriosae Mariae matris Christi constructa, in gradu ante summum altare in choro situm dedicatum in honore virginis intactae” (Urk. II. 81).

Domonkos kolostor

1241. „Eodem anno Tatars in Hungaria, terra scilicet septem castrorum civitatem dictam Hermanni villam in Aprili expugnantes, usque ad centum ibi peremerunt, predicatorum cenobium ibidem incendentes...” (PFEIFFER, N.: Die ungarische Dominkanerordensprovinz. Zürich 1913. 160.)

1282. „Originale privilegiorum domini Phylippi archiepiscopi sub sigillo religiosorum virorum fratris Petri vicarii domus praedicatorum et totius conventus eorandem de Zybinio” (Urk. I. 144).

1300. Herbord comes özvegye, Erzsébet asszony végrendeletében „quinque marcas fratribus praedicatoribus Cybinio ad opus ecclesiae sanctae Crucis” hagyományoz (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 215; regesztája: BEKE, Gyf. 44).

1323. „Frater Zanus prior ordinis praedicatorum in Cibinio” (Urk. I. 377).

Ferences kolostor

1300. Herbord comes özvegye, Erzsébet asszony végrendeletében „quinque marcas fratribus minoribus ad opus ecclesiae sanctae Elysaabeth” hagyományoz (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 215; regesztája: BEKE, Gyf. 44).

1323. „Frater Conradus guardianus ordinis fratrum minorum (sc. in Cibinio)” (Urk. I. 377).

1397. „Guardianus minorum fratrum... de Cybinio” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 151).

Szentlélek-ispotály

1292. A szebeni tanács „quandam domum a nobis pro hospitali habitam... viris religionis... fratribus cruciferis de ordine sancti spiritus concessimus” (Urk. I. 192).

1414. „Frater Michael Crucifer ordinis sancti Spiritus et magister hospitalis Cybiniensis” (Urk. III. 607, 609).

Premontrei apácák kolostora

1234 körül/15. sz. „Clastra sororum in Hungaria... Dyocesis Ultrasilvane: Villa Hermanni” (Művészettörténeti Értesítő VI. 1957. 237).

NAGYTEREMI (Tirimia), ref. templom

1332. „Jacobus sacerdos de Rumej solvit XXIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

NÉMA (Nima), ref. templom (9. kép)

1288. „Comes Dersyk filius Nicolai de Nema... quandam particulam de predicta possessione sua Nema hereditario iure ipsum attingentem... que Beeke vocaretur a magna via seu strata per quam ad Dees procedere est consuetum usque ad

fluuium Zamos... pro quarta filiali eidem domine (sc. Margarete)... dedisset” (Dl. 29993).

1332. Nicolaus de Nema solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

1336. „Myke filius Nicolai nobilis de Toteur” és „Nicolaus filius Gregory paruulus filius Ders” megegyeznek „Beke et Neuma” ügyében (Dl. 30005, 31078).

1440. „Mathias plebanus ac Nicolaus in pretacta Nema” (Dl. 36390. 55. 3; JAKÓ 256).

1454. „Thomas plebanus de Nema” (Dl. 36407. 55. 3; JAKÓ 1169).

1520. Simándi Pál közjegyzői oklevelet állít ki „in ecclesia sancti Nicolai in possessione Nema habita”(ENMLt Wass lvt.)

NOSZOLY (Násal), ref. templom

1318/1323. Moys fia Moys hűtlensége miatt Gál ugróczi várnagy kapja meg birtokait, Búzáat a Szent György templommal „item Nuzal et Look”. (OL Filmtár 783. 32. 5. Wesselényi lvt.)

1329. Határjárás (Dl. 28723 és GYÖRFFY II. 82).

1333. „Valentinus sacerdos de Nusal solvit I grossum et XIII denarios de monte” (Mon. Vat. I. 1. 114).

NYÁRÁDSZENTBENEDEK (Murgești), templom

1332. „Jacobus sacerdos de Sancto Benedicto solvit III banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1.97).

NYÁRÁDSZENTIMRE (Eremieni), ref. templom

1332. „Sebastianus sacerdos de Sancto Emerico solvit III banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 96).

NYÁRÁDSZENTLÁSZLÓ (Sînvășii), unit templom

1332. „Mathias de Sancto Ladislao solvit VII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 131).

NYÁRÁDSZENTMÁRTON (Mitrești), unit templom

1332. „Michael sacerdos de Sancto Martino solvit X denarios” (Mon. Vat. I. 1. 97).

1453. „Georgius filius Johannis de Zenthmarthon” (SzO VIII. 82).

1471. „Benedictus Bychak de Zenthmarton” (SzO VIII. 126).

1566 „Maros Zekben Zenth Martonban” (SzO II. 209).

NYÁRÁDTŐ (Ungheni), templom

1332. „Stephanus sacerdos de Naradya solvit XXV denarios” (Mon. Vat. I. 1. 97).

NYOMÁT (Maiad), unit. templom

1609. „Possessio Monyath alias Boldogasszonyfalva” (SzO VI. 29).

NYÚJTÓD (Lunga), r. k. templom

1332. „Thomas sacerdos de Nachtond solvit V banales antiquos et IIII parvos” (Mon. Vat. I. 1. 105).

OKLÁND (Homoródoklánd; Ocland), unit. templom

1550. Possessio Oklond” (SzO II. 89).

1566. „Okland” az udvarhelyszéki lófők jegyzékében (SzO II. 197).

1576. Az 50 dénáros adó összeírásában „Okland” (SzO IV. 41).

OLTSZAKADÁT (Szakadát; Săcădate), ev. templom

1306. „Villicus et populi de Zakadath” (Urk. I. 233).

1359. „Villa Czeckat” (Urk. II. 174).

1380. „Clesil magister ecclesiae de Czektat de Michael retro ecclesiam ibidem” (Urk. II. 530).

ORMÁNY (Orman), ref. templom

1292. Péntek határjárásában „possessio Vrman” (ÁUO X. 84).

1312/1788. „Renoldus comes filius Johannis de genere Kukenes Rodnold... confessus est... quasdā terras suas ab regibus Hungariae per meritoria et fidelia servitia sua aquisitas Urman et Kepestelek vocatas in comitatu de Zonuk... contulit magistro Petro (sc. filio Michaelis de Kathÿz fratri dominae consortis Renoldi)” (Dl. 1809 és 1810; AnjO I. 270).

1332. „Andreas sacerdos de Orman solvit XXII banales crucitos” (Mon. Vat. I. 1. 114).

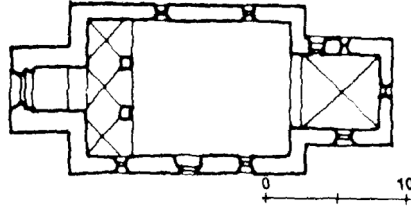
1345/1481. Dengeleg határjárásában „secus magnam viam per quam ad Vrman... proceditur” Dl. 28902).

1467. „Possessio Vrman” (Dl. 27916).

OZSDOLA (Ojdula), templom

1333. „Thomas sacerdos de Vzdula solvit III banales” (Mon. Vat. I. 1. 116).

ŐRALJABOLDOGFALVA (Sintămăria Orlea), ref. templom (36. és 38. kép; 14. ábra)

14. ábra

Őraljaboldogfalva, a ref. templom alaprajza, 13. sz. közepe

1315. „Johannes sacerdos de uilla Sancte Marie” (ENMLt Torockai lvt.; OL Filmtár 5695. Torockai lvt 5; regesztája: JAKÓ–VALENTINY 5).

1332. „Johannes sacerdos de villa Sanctae Mariae solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 94).

1346/1636. „Johannes filius Gregorii filius Elÿws et Ladislaus filius Nicolai filius Elÿws nobiles de Ellÿwsffalwa” és „Stephanus filius Batiz cum Michaele et Nicolao filiis Andreae fratribus suis nobiles de Pesthus” osztálya „Bodogh Assonÿffalwa” és „Batizhaza” birtokokban. A pestesi nemesek megkapják „*possessionem Bodogh Azzonÿffalwa a Lodovico rege pro eorum meritoriis servitiis*”. (ENMLt Jósika lvt.)

1444. Hunyadi János familiárisa megkapja „*possessionem nostram wolachicalem Bodogazzonfalwa*” (DI. 29476).

1447. Hunyadi János adománya Johannes filius quondam Kende, Kende filius Kende, Ladislaus Kenderes et Nicolaus filius Johannis Kende de Malomwyz” számára „*oppidum regale Bodogazzonfalwa uocatum simul foro annuali*” (DI. 30443).

1492. II. Ulászló „*nobilis Michael Kendefÿ de Malomwÿz*” és „*Petrus filius quondam Johannis Kenderes frater suus patruelis*” részére adja „*possessionem Bodogazzonfalwa, in cuius pacifico dominio idem (sc. Michael Kendefÿi) se primum ex donacione... Johannis de Hwnÿad... a certis iam retroactis annis perstitisse perstitereque asserit*” (DI. 29550).

L. még CSÁNKI V. 57; GYÖRFFY III. 290–291.

ÖRDÖNGÖSFÜZES (Fizeșu Gherlei). ref. templom (15. ábra)

1172–1196/1230. III. Béla adománya Lob és Tamás részére görögországi szolgálataiért „Fizesteleke” (SZENTPÉTERY 165).

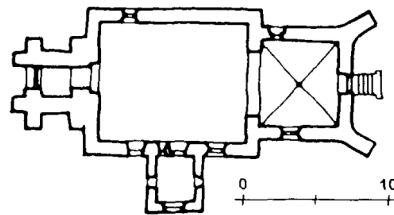
1230. István ifjabb király Lob fia Chama részére megerősíti III. Béla adományát „Fizestelke” (Urk. I. 49; SZENTPÉTERY 592).

1332. „Thomas de Fises solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1.104).

1451. „Stephanus filius Blasii de Iklod in sua ac Petri fratris sui carnalis personis... porcionem ipsorum possessionariam in possessione Fyzes... Odwardo Ytalico alias de Florencia nunc vero camerario de Dees pro decem et octo florenis auri... pignori obligasset” (Dl. 36403. 39. 1; JAKÓ 939).

1520. „Martinus plebanus de Fizes” (ENMLt Wass lvt.).

L. még GYÖRFFY II. 69.

15. ábra

Ördöngösfüzes, a ref. templom alaprajza, 13. sz. második fele

ŐREGYHÁZA (Straja), templom

1274. IV. László „quandam terram castri Albensis Transilvani Euryghaz vocatam... vbi eciam sita est ecclesia beati Thome apostoli eximendo penitus a iurisdiccione dicti castri eisdem Ders archidiacono et magistro Nicolao ac fratribus eorum dedimus” (Dl. 29096; Urk. I. 126; SZENTPÉTERY –BORSA 2539).

1369. „Possessio episcopalis Eureghaz” (Urk. II. 324).

L. még ICZKOVITS 60; GYÖRFFY II. 178.

PAPFALVA (Nádaspapfalva; Popești), templom

1332. „Benedictus sacerdos de Popfalua solvit XLV denarios” (Mon. Vat. I. 1. 103).

PASZMOS (Posmuș), templom

1332. „Henricus sacerdos de Pozpus solvit V banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 93).

PATA (Kolozs-pata; Pata), templom

1346. Péter alvajda előtt „comes Georgius dictus Cheeh nobilis de Reud in facto divisionis possessionum Patha et Bos vocatarum Mychaelem, Petrum, Deseu, Andream et Ladislaum filios Jacobi fratres suos... in causam adtraxisset”. (ENMLt Kornis lvt.)

1398. A Ródi Cseh család osztályában „possessio Patha” (Dl. 42678).

1429. „Possessio Eghazaspatha” (DL 27010).

2525. Ródi Cseh István „porcionem suam possessionariam in possessione Maghyarpatha... Ambrosio literato de Zwchak” eladja (Dl. 32492).

L. még CSÁNKI V. 393–394; GYÖRFFY III. 367–368.

PATAKFALVA (Văleni), ref. templom

1333. „Lunbasius sacerdos de villa Potok solvit II banales” (Mon. Vat. I. 1. 115).

PESTÉNY (Peștian), ortodox templom (37. kép)

Templomára vonatkozóan érdemleges középkori adatunk nincsen.

L. még CSÁNKI V. 124.

PETELE (Petelea), templom

1332. „Elyas plebanus de Pytula solvit XL banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1.104).

PÉTERFALVA (Petrești, Petersdorf), templom

1309. „Michael plebanus, de villa Petri” (Urk. I. 291).

1317–1320. „Ecclesia de villa Petri, Jacobus plebanus de villa Petri” (Urk. I. 327, 329).

L330. „Nicolaus plebanus de villa Petri” (Urk. I. 433).

1332. „Martinus de villa Petri solvit III loctones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 94).

1417. „Michael Keykges de Villapetri” (Dl. 10576).

PÉTERLAKA (Oláhpéterlaka; Petrilaca), templom

1332. „Paulus sacerdos de Pekurlaka solvit VIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 93).

PETRES (Péterfalva; Petriș, Petersdorf-Bistritz)

1311–1313. I. Károly „villam Petresfolua in disctrictu Kýrali magistro Moyus filio Moyus magistro pincenarum nostrarum et comiti de Besterce... contulerimus” (Dl. 30365; Urk. I. 300).

PÓKAFALVA (Păuca, Törnen), ref. templom

1309. „Jacobus de duabus turribus presbiter seu rector” (Urk. I. 240).

1313. „Terra filiorum Pouka Chenturn vocata” (Urk. I. 307).

1332. „Pertramus sacerdos de Duabus Turribus solvit I loctonem argenti” (Mon. Vat. I. 1. 95).

PÓKAKERESZTÚR (Păcureni), ref. templom

1336. „Albertus sacerdos de Sancta Cruce solvit X banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 138).

PRÁZSMÁR (Prejmer, Tartlau), ev. templom (13. kép)

1211/1231. „Ubi Tortillon cedit in Alt” (Urk. I. 12).

1240. „Ecclesia... Tartilleri” (Urk. I. 68; SZENTPÉTERY 674).

1400. „Nycolaus Symonis de Tartlaw presbyter Strigoniensis diocesis... parochialem ecclesiam sanctae Crucis de Tartlaw, quam quondam Conradus... obtinebat” a kerci apáttól megkapja (Mon. Vat. I. 4. 275).

L. még GYÖRFFY I. 831.

RADNA (Óradna; Rodna), ortodox templom

1235. „Rodna” (Orosz évkönyvek; GYÖRFFY I. 562).

1239. „Chumanorum gens intravit civitatem Rodna” (GOMBOS 270).

1264. „Villa et terra Rodona” (Urk. I. 92).

1450. „Nicolaus filius Stephani de Kemer contra Georgium et Ladislaum filium Johannis Jakch de Kwssal” közötti perben Kémeri Miklós kap „in dicta possessione Radna... tres partes quarte partis aurifodine necnon tres partes iurispatronatus ecclesie beate Marie virginis in eadem constructe” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 96).

1516. „Symon plebanus de Rodna” (Beszterce város lvt.; regesztája: BERGER 623).

L. még GYÖRFFY I. 562–564.

RÉCSE (Szebenrécse; Reciu, Rättsch), ev. templom

1309. „Baldinius plebanus de Resz” (Urk. I. 291).

1334. „Nycolaus de Reech solvit V lottones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 125)

RETTEG (Reteag, Petru Rareș), ref. templom

1332. „Petrus de Bettek solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

RÉTY (Reci), ref. templom

1334. „Gregorius sacerdos de Reech solvit VI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 134).

1426. „Matheus de Rethye nobilis siculus” (Urk. IV. 258).

1488. „Georgius Simonfy in Reyk” (SzO I. 253).

RIHÓ (Rehó; Răhău, Reichenau, Richel), ev. templom

1311. „Daniel plebanus de Ryho filius Jacobi filii Chelonis” egyezsége Salamon fivérével Demeterpatakáról (Dl. 1772–1774 és Urk. I. 300).

RIOMFALVA (Richiș, Reichesdorf), ev. templom

1283/1769. „Henricus de villa Richnini” plébános (Urk. I. 145).

ROMOSZ (Romos, Rumes), templom

1206. II. András kiváltságlevele „hospites de tribus villis Ultrasiluanis Karako. Crapundorph et Rams” számára (Urk. I. 10; SZENTPÉTERY 226).

1291. „Terra Saxonum de Romoz” (Urk. I. 186, 188).

1332. „Sygumannus plebanus de Ramas solvit mediam marcam fini argenti” (Mon. Vat. I. 1. 93).

1334. „Plebanus Sigirmannus” (Urk. I. 465).

ROSZCSÚR (Oroszcsúr, Rusciori, Reussdörfchen), ev. templom

1332. „Hermannus vicarius de Malipondio solvit XIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 94).

1380. „Manshercze villicus de villa Ruthenica” (Urk. II. 530.)

1403. „Michael plebanus de villa Rutenorum” (Dl. 67241; Urk. III. 294).

SAJÓMAGYARÓS (Șieu-Măgheruș, Ungersdorf), ev. templom

1332. „Petrus sacerdos de Monorous solvit I grossum et XII parvos denarios” (Mon. Vat. I. 1. 100).

SAJÓSÁRVÁR (Șirioara), ref. templom

1345. „Sarwar” (Kádár VI. 61).

1458. „Paulus de Sarwar” (Dl. 27317).

L. még GYÖRFFY II. 86.

SAJÓSZENTANDRÁS (Șieu-Sfântu), templom

1172–1196/1230. III. Béla adománya Lob és Tamás részére „villa Igalia” (SZENTPÉTERY 165).

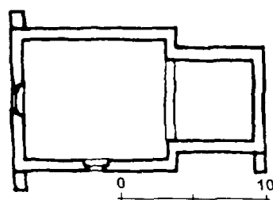
1230. Béla ifjabb király megerősíti Lob fia Chama részére III. Béla adományát. „Villa Igalia iuxta fluvium Syob, in qua est ecclesia beati Andreae aedificata...” (HO VII. 20; SZENTPÉTERY 592.)

1288. „Petrus filius Laurentii filius Wyzlo terram Zenthandreas vocatam adjacentem iuxta fluvium Bezterche... comiti Wlkyno... pro triginta marcis fim argenti... vendidisse” (Teleki I. 11).

1348. „Possessio seu villa Zenthanduryas” (Teleki I. 83).

1482. Sajókeresztúr határjárásában „possessio Zenthandras” (Dl. 28868, 28869).

SAJÓUDVARHELY (Șieu-Odorhei, Dienesdorf), ref. templom (21. kép; 16. ábra)

16. ábra

Sajóudvarhely, a ref. templom alaprajza, 13. sz. harmadik negyede

1329. „Uduorhel” a Becse-Gergely nemzetség birtoka (KÁDÁR VI. 47).

1345. „Nicolaus filius Mychaelis suo et Ladislai et Daudid fratrum suorum nominibus” Sajókeresztúr határjárásában „Dyenusduorhely” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 27).

1407. „Ladislaus filius Geleth de Swmkerek” végrendeletében „de vna tapecia wlgo paplan de purpure et camuca facta duas casulas ordinare, quorum vnam pro ecclesia de Vdwarhel... assignare commisisset” (Dl. 67242; Urk. III. 427).
1485. „Petrus Fychor de Vdwarhel” (Dl. 30910).

SÁRD (Şard), ref. templom és püspöki udvarház

1282. In villis... sive curtibus pontificalibus... in comitatu Albensi vocata Sard” (Urk. I. 142).
1333. „Emericus plebanus de Saard solvit IIII pensas denariorum” (Mon. Vat. I. 1. 121).

SÁROMBERKE (Dumbrăvioara, Scherberg), ref. templom

- 1332–1337. „Petrus sacerdos de Sauimberg solvit XIII denarios cruciatos et VII banales antiquos” – „Petrus sacerdos de Sarumberg solvit XVIII crucitos et I banales” – „Petrus sacerdos de Sarumberg solvit XXVI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 120, 130, 138).

SÁRVÁSÁR (Şăula), ref. templom

1333. „Petrus sacerdos de Saswar solvit III grossos et XXXIII denarios montanos” (Mon. Vat. I. 1. 119).
1391. „Possessio regalis Saluasara” (Dl. 28758).
1496. „Possessio Salwasara” Sebesvár tartozéka (B II. 333).
L. még CSÁNKI V. 398.

SEGESVÁR (Sighișoara, Schässburg)

Domonkos templom

1298. Az érsekek és püspökök zsinata Rómában „ecclesia fratrum praedicatorum de Schespurch Wizenburgensis diocesis... omnibus... qui ad dictam ecclesiam in festivitate beatae Mariae, in cuius honore dicta ecclesia est constructa... accessissent... aut pro reparationibus, emendationibus, structuris, luminaribus, calice, ornamentis structuri, vestimentibus, libris, campanis veL aliis quibuscunque dictae ecclesiae necessariis manus porrexerint adiutrices” búcsút ad (ÁUO V. 191–192; Urk. I. 210–211).
1300. Herbord comes özvegye, Erzsébet asszony végrendeletében „decem marcas fratribus praedicatoribus de Segusvar” hagyományoz (Erdélyi káptalan lvt; Urk. I. 216; regesztája: BEKE, Gyf. 44).
1378. „Clastrum beatae Mariae virginis in Segusuur” (Urk. II. 499).

Hegy templom

1309. „Johannes plebanus de Schesburg” (Urk. I. 240 és 292).

SELLENBERK (Sellenberg; Selimbär, Schellenberg), ev. templom

1323. „Henczo et Hunningus de Shellenberg” (Urk. I. 374).
1327. „Gotferdus plebanus de Schellenberch” (Urk. I. 414).
1349. „Goblinus plebanus de Schellenberg” (Urk. II. 58–59).
1359. „Plebanus de Schellenberg (Urk. II. 173).
1364. „Petrus plebanus de Schellnberk” (Urk. II. 216).
1423. „Parochialis ecclesia beatae Mariae virginis in Sellinbreck una cum capella sancti Bartholomei apostoli extra cimiterium dictae ecclesiae sita... Thomas plebanus” (Urk. IV. 193).
1438. „Plebanus de Chellenberg” (Dl. 36390. 7. 2).

SEPSIBESENYŐ (Pădureni), templom

1332. „Nicolaus sacerdos de Besenczsed solvit VI antiquos et II lyliatos” (Mon. Vat. I. 1.106).

SEPSISZENTKIRÁLY (Sîncrai), templom

1334. „Dominicus sacerdos de Sancto Rege solvit IIII denarios cum aquilis” (Mon. Vat. I. 1. 133).

SÓLYOMKŐ (Șoimeni), templom

1332. „Anthonius sacerdos de Solumku solvit XX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 98).

SOMKERÉK (Șintereag), ref. templom

1332. „Tylmannus de Zumkerech solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).
1333/1363. Az erdélyi káptalan bizonyítja, hogy Virágosberek László és testvérei, valamint Gombási Domokos Somkerék birtokát illetően megegyeztek. „Ladislaus... oraculo vive vocis est confessus quod cum dictus Dominicus filius Andree de Gumbas in villa Sumkerech nominata ecclesiam lapideam ad honorem beate Marie virginis construeret” (Dl. 73702 Teleki lvt.; Teleki I. 46–47).

SOMLYÓÚJLAK (Uilacu Șimleului), ref. templom (31. kép)

- 1259?/1494. II. Ulászló átírja az erdélyi káptalan levelét „Watha filius Watha et Pousa filius Dyonisii coram nobis personaliter constituti porciones suas in possessione Wathasomlyowa vocata habitas, quas patres ipsorum iure hereditario et ipsi

possederunt ab antiquo... confessi sunt Rolando palatino... et magistro Mauricio... pro centum et vigintj marcis argentj... se vendidisse”. IV. Béla átírt 1257-es oklevelének határjárása: „transeundo ipsam aquam (sc. Crazna) infra ecclesiam in fondo Somÿo sunt due mete... Wylac incipit esse commetanea cum terra castrj (sc. Crazna) nomine Kÿrÿs... Tercia vero est meta ville Wylac, que est vna de Somlÿw”. (Dl. 31054; HO VI. 60, 89–92; 1746-os átírat: ENMLt Wesselényi lvt.; OL Filmtár 784. Wesselényi lvt. 50; SZENTPÉTERY 1150, 1151, 1216.)

1351/1352. Meggyesi Móric Anna lánya és Simon fia közötti megállapodás. „Quia auus et pater magistri Symonis aliquas particulares possessiones (!) de possessionibus ad ipsum Somlyo pertinentibus scilicet Vylak Sudak et Nicolao germano eiusdem item possessionem Zech Ladislao et Petro contulisset... pro fidelitatibus eorundem ipsas Vylak et Zech possessiones sub eisdem metis... ipsis nobilibus reliquisset (sc. magister Symon)”. (Dl. 4233 és 30117; AnjO V. 533.)

1468. „Thomas Cheh de Swthakwylaka” (Dl. 28295).

1476. „Possessio Wylak” (Dl. 27702).

L. még CSÁNKI I. 585; GYÖRFFY III. 519–521.

SÖVÉNYFALVA (Cornești), templom

1332. „Nicolaus sacerdos de Sveyn solvit XV denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

SZAMOSFALVA (Someșeni), r. k. templom (34. kép)

1332. „Johannes sacerdos de Zomus solvit L denarios lyliatos” (Mon. Vat. I. 1. 95).

1343/1750. A Gyerőfiek osztálya: „in Szamosfalva a parte ecclesie versus occidentem quartam partem” Gyerőfi Miklós kapja (Dl. 36938 nagy alakú és 36942).

1402. „Petrus presbiter rector ecclesie de Zomosfolua” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 74).

1419/16–17. sz. „Michael plebanus ecclesie beate Elizabeth viduae de Szamosfalwa” (Dl. 10850).

1444 körül. „Anthonius filius Gerew de Zamosfalwa fecit procuratores... Petrum plebanum de eadem (sc. Zamosfalwa)” (Dl. 36406. 26. 3; JAKÓ 501).

1461. Johannes plebanus de predicta Zamosfalwa” (Dl. 36392. 102. 2; JAKÓ 1517).

1481. „Clemens plebanus de Zamosfalwa” (Dl. 26916, 26917).

1486. „Nobilis domina Elena vocata relicta quondam Stephani Gyerwfy in vltima testamentaria sua legacione dotem et res suas paraffemales demptis decem florenis, quos ecclesie parochiali beate Elizabeth vidue in dicta possessione Zamosfalwa fundate legasset... prefatis fratribus (sc. ordinis predicatorum in ciuitate Koloswar) legasset” (Dl. 36397. 28. 1; JAKÓ 2562).

1488. A kolozsvári polgárok hatalmaskodása Szamosfalván. „Potencianam Francisci Mykola, Annam Thome Gyerewfy et Martham Pauli Gyerewfy consortes et earundem filios si eodem se ipsas unacum filiis in ecclesiam possessionis Zamosfalwa transferentes defensari nequissent, nece miserabili interimi quosdam vero

duos familiares eorundem exponencium ex cimiterio dicte ecclesie possessionis Zamosfalwa extrahi et captivari...” (Dl. 27072.)

1507. Gyerőfi György és István két jobbagytelke „infra ecclesiam a parte meridionali in possessione Zamosfalwa” (Dl. 26961).

1533. „Medietatem vnus piscine in territorio prefati possessionis Zamosfalwa... penes eandem possessionem a parte meridionali iuxta ecclesiam existentem... Ladislao Ghÿerwfÿ... vendidisset (sc. Elena relicta quondam Pauli Ghÿerwfÿ)” (Dl. 36404a–b; JAKÓ 4413).

L. még CSÁNKI V. 403–404; GYÖRFFY III. 370–371.

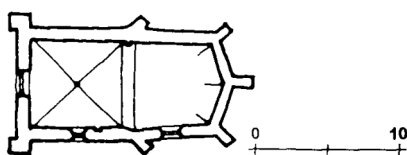
SZAMOSJENŐ (Fundătura), templom

1270/1473. V. István átírja Mykud bán 1269-es adománylevelét „super donacione terre Geneu uocatam (!) iuxta fluuium Zomus cuius ecclesia est edificata in honore beati Thome martiris” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 782. Bánffy I. lvt. 220; HO VI. 174; SZENTPÉTERY 1897 és 2017).

1365/1375. „Magister Ladislaus Miles filius Johannis filii Nicolai de Doboka” végrendelezik. „In Yenew quartam partem ex parte ecclesie beati Thome apostoli...” (Dl. 73746.)

1469. „Jacobus presbiter capellanus de Jenew” (Dl. 36394. 23. 2; JAKÓ 1890).

SZAMOSÚJVÁRNÉMETI (Mintiu Gherlii), ref. templom (17. ábra)

17. ábra

Szamosújvárnémeti, a ref. templom alaprajza, 13. sz. (a szentély későbbi)

1269/1270. István ifjabb király adománya Mykud bánnak „sessionem Baluanus uocatam et uillam Nemty” Doboka megyében (Dl. 73627; SZENTPÉTERYnél hiányzik).

1332. Jacobus de Nempty solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

1421. „Petrus dictus Thewser de Nemithÿ” (Dl. 27852).

1454. „Andreas Bÿro dictus procurator egregy Nicolai filii bani de Zantho constituit procuratores honorabilem virum... Thomam plebanum de Nemethÿ” (Dl. 36407. 55.3; JAKÓ 1169).

1456. Bálványosvár tartozéka „villa Nempthÿ” (B I. 695).

1748. Mara László kérelme Szamosújvárnémeti puszta temploma számára (Református püspöki lvt. Kolozsvár 36/1748).

1821–1822. Török István széki és Gelner Sámuel ördögösfüzesi református pap jelentése. Nevezettek Engi Ferenc ácsállérral és Tűzhányó Ferenc kőműves állérral a szamosújvárnémeti református egyháznál helyszíni szemlét tartottak és megálapították:

„1. Az egész Templom épületinek hossza 16 Német öll, a melly és a mekkora ha épségbe volna egy várasotskának is számot tenne lévén a szélességei... a Sanctuariumnak 2 öll 5 schug és 6 czoll, a templom másik romladozott részinek pedig 3 öll és 4 schug.”

2. Mivel a 8 öl hosszú szentély elég magában is az ottani kis gyülekezetnek, csak ezt kellene helyrehozni. A hajó kőfala annyira sérült, hogy még az új fedelet sem bírja el...

4. A templom fedele négy héttel azelőtt beomlott a falra. A hajó fala bármikor összeroskadhat.

A szemle alapján tett javaslat 3/a pontjában azt ajánlják, hogy a szentély falát egy öltre bontsák le és rakassák újra, s a templom egyik végét (ti. a diadalívet) falazzák be. A 4. pontban javasolják, hogy a lebontott hajó köveit használják fel a szentélyhez. (Református püspöki lvt. Kolozsvár 93/1821 és 148/1822.)

SZANCSAL (Sîncel), templom

1252. Márton comes és fiai, Balád, Márton és Tamás birtoka „Zonchel, quae integraliter continebat tempore prosperitatis tres villas, quae habebant ecclesiam ipsorum in honorem sancti Martini, quae sita est inter duos fluvios Kykullu, ubi et ipsi due fluvii simul diffunduntur” (Urk. I. 79; Batthyaneum II. 1913. 142).

1271. „Terra Zanchalteluky” (Urk. I. 111).

L. még CSÁNKI V. 894; GYÖRFFY III. 559–560.

SZARKAD, templom

1310. „Terra Zarka” határjárása „magister Johannes filius Vrkund” részére. Az erdélyi káptalan jelenti László vajdának „quod sepedictus homo vester sub testimonio eiusdem hominis nostri prohibuisset ipsum Nicolaum comitem et laboratores suos ab opere et preparacione ecclesie, quam dictus comes Nycolaus denouo incepit construere et preparare in terra Zarka sepedicta”. (Dl. 30595; Arch. Ért. 79. 1952. 149.)

1332. „Clemens sacerdos de Zarkad solvit XL denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91).

L. még CSÁNKI V. 731–732.

SZARVASKEND (Magyarszarvaskend; Cornești), r. k. templom

1306. „Kend” szerepel Poklostelke határjárásában (Dl. 28574).
1317. I. Károly adománya „Nicolaus filius Mýkud bani comes de Dubuka” számára „villam Rufoyn de Kend et Alexandri filii Damiani Kend vocatam” (Dl. 30363).
1326. „Comes Ropheyn filius Alexandri de Kend” (Dl. 29427).
1332. „Michael sacerdos de Kend solvit XVIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 98).
1456. „Discretus vir Ladislaus pridem plebanus de Kend” (Dl. 36407. 81. 2; JAKÓ 1247, 1253).
1725. „Erat Templum hoc, prout a ruderibus apparebat, suo in statu quondam magnificentum, sed per temporum injuriam, et haereticorum in exspoliando domus dei decore saevitiam desolatam, remanente solum a septentrione sacello, quod veteri aedificio, unde patente per arcum muro, transitus patebat antiquum (!), etiam cryptam (!) destructa quamvis fornice sordibus plena subjecta reperiebatur” (A szarvaskendi r. k. egyház anyakönyvének II. kötete. 1763–1844. Domus historia).
1745. „Regi Catholicum Templomunknak azon Eretnekség Saevitieesse miatt csak kicsin részecskéje, melly hajdon Possessorok temetője volt, maradott volt, szivünk fáj-dalmával ohajtottuk azon régi Ős Templomunknak csak szigoru Ruderáját és kicsin fenn álló szegletit is (melly verebek fészke lett vólt már) kezünkbe adatni, a mint az megis lett” (A szarvaskendi r. k. egyház anyakönyvének II. kötete. 1763–1844. Domus historia).

SZÁSZERKED (Erked; Archita, Arkeden), ev. templom

1238. Krakkó és Igen bíraskodási kiváltságát tartalmazó levelét IV. Béla „in villa saxonum de Erkud” adja ki (Teleki I. 5).
1332. „Jacobus sacerdos de Erkud solvit XI. banales antiquas et XIII novas” (Mon. Vat. I. 1. 107).

SZÁSZFEHÉREGYHÁZA (Viscri, Deutschweisskirch), ev. templom

1231. „Villa Albae ecclesiae” (Urk. I. 54; SZENTPÉTERY 595).
1315. „Alba ecclesia” (Urk. I. 318).
1330. „Johannes de Alba ecclesia plebanus” (Urk. I. 433).
1494. „Pro structure ecclesiae Vyskirch flor 8” (Archiv XXXVII. 433).

SZÁSZFENES (Florești), r. k. templom

1297. „Possessio episcopalis Zaazfenes” (Urk. I. 207).
1333. „Nycolaus plebanus de Fenes solvit XVIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 119).

SZÁSZHERMÁNY (Härman, Honigberg), ev. templom (49. kép)

1240. „Ecclesia... Mons Mellis” (Urk. I. 68; SZENTPÉTERY 674).

1377. „Mons Mellis” (Urk. II. 480).

1400. „Parochialis ecclesia sancti Nicolai in villa Montis Mellis Strigoniensis diocesis” (Mon. Vat. I. 4. 245).

1427. „Nicolaus plebanus seu rector parochialis ecclesiae (sc. Hermannfalua)” (Urk. IV. 268).

1443. „Anthonius plebanus de Monte Mellis decanusque sedis Brassoviensis” (Dl. 13727).

1497. „Christianus de Monte Mellis clericus” (Mon. Vat. I. 5. 58).

L. még GYÖRFFY I. 830–831.

SZÁSZKERESZTÚR (Criț, Deutschkreuz), templom

1270. V. István Lőrinc és fia Lesták kérésére „ut ipsos ac possessiones eorundem hereditarias, quarum prima Scederyes... altera vero... Scentkerest vocata, super quam est constructa ecclesia lapidea in honore sanctae crucis... perfrui et uti secundum legem omnium Sicularum de Telegd... concessimus” (Urk. I. 108; SZENTPÉTERY 2235).

SZÁSZLEKENCE (Lechința, Lechnitz), ev. templom

1335. „Johannes plebanus de Lekenche solvit V lottones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 140).

SZÁSZNÁDAS (Nadeș, Nadesch), ev. templom

1309. „Ecclesia sancti Martini in Nadaz, Vlricus rector ecclesiae in Nadaz” (Urk. I. 293).

1313. „Decimas ad... ecclesiam sancti Martini in Nadaz” (BEKE, Gyf. 67–69).

SZÁSZNYÍRES (Nyíres; Nireș), ref. templom

1334. „Jacobus sacerdos de Nyres solvit I grossum et II banales” (Mon. Vat. I. 1. 127).

1362. „Possessiones... Chege, Nyres... cum patronatu ecclesiarum in eisdem constructis” (Dl. 27429).

1456. „Possessio Zaznyres” Bálványosvár tartozékaként Bánffy-birtok (DL 27898).

SZÁSZORBÓ (Gârbova, Urwegen), templomrom

1291. „Carpentarius Herbordus de Wrbow” megállapodik Péter erdélyi püspökkel a székesegyház tetőzetének helyreállítására (Erdélyi káptalan lvt; Urk. I. 179; regesztája: BEKE, Gyf. 33).

1330. „Johannes plebanus de Orbow” (Urk. I. 433).
1334. „Hermannus plebanus de Orbov solvit I et mediam marcam denariorum banalium antiquorum” (Mon. Vat. I. 1. 125).

SZÁSZRÉGEN (Reghin, Sächsisch-Regen), ev. templom

1330. *ANNO DOMINI M
CCC° XXX CONSTRV
ITVR DOMVS MA
RIE TEMPORE NIC
OLAI PLEBANI CV
REBVS MAGISTRI
THOME PATRONI
ECLESIE* (építési köfelirat az evangélikus templom északi szentélyfalán). Közöl-
ve *Ars Hungarica* IV. 1976/1. 11. kép.

SZÁSZSÁROS (Şaroş pe Tîrnave, Scharosch), ev. templom

1322. „Petrus de Keurus sacerdos ecclesiae sancti Nicolai de Sarus” (Dl. 26369; Urk. I. 368).
1332. „Nycolaus sacerdos de villa Sarus solvit XX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 96).

SZÁSZSEBES (Sebeş, Mühlbach), ev. templom (*18. kép*)

1224. „Terra Sebus” (Urk. I. 34; SZENTPÉTERY 413).
1245. IV. Ince pápa jóváhagyása „Theodoricus plebanus de Malembach canonicus Cibiniensis... cum beneficia, quae in partibus Ungariae obtines, per Tartarorum rabiem sint destructa” (Urk. I. 71).
1300. „Herricus plebanus de Sebus filius comitis Wasmoldi” (Erdélyi káptalan lvt; Urk. I. 215; regesztája: BEKE, Gyf. 44).
1309. „Herricus plebanus de Sebz... Henricus plebanus in Mulnbach” (Urk. I. 240 és 251).
1317–1320. „Daniel plebanus de Sebus” (Urk. I. 326).
1332. „Nycolaus de Sebus solvit VII loctones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 94).
1382. „Michael plebanus de Sebes” (Dl. 73771; Urk. II. 557).
1456. „Georgius decretorum doctor plebanus de Zaz Sebes et Johannes Zaz iudex regius sedis Zaz Sebes filii Balthasar de Enyedino” megkapják a Fehér megyei Újfalut (Dl. 29287).
1466. „Georgius decretorum doctor plebanus de Zazsebes” (Dl. 30855).

SZÁSZÚJFALU (Nou, Neudorf), ev. templom

1332. „Johannes de Novavilla... ecclesie plebanus” (Erdélyi káptalan lvt; regesztája: BEKE, Gyf. 1029).
1337. „Johannes de Villa Nova de IIII annis solvit XLIIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 144).
- 1350–1359. „Magna via publica, quae de Noua villa vadit ad Borperk” (Urk. II. 74).
1380. „Comes Nicolaus de Noua villa et Nicolaus Sannen ibidem cum Georgio fabro” (Urk. II. 529).
1401. „Anthonius Johannis... parochialem ecclesiam de Novavilla Strigoniensis diocesis, quam quondam Nicolaus Namug... obtinebat” (Mon. Vat. I. 4. 330).

SZÁSZÚJÓS (Újös; Fintínele, Neuösch), templom

1332. „Nycolaus sacerdos de Vis solvit II grossos” (Mon. Vat. I. 1. 100).

SZÁSZVÁROS (Orăștie, Broos)

1224. „Waras” (Urk. I. 34; SZENTPÉTERY 413).

Ev. templom

1291. „Magister Hench plebanus de Wrasio” (Urk. I. 184).
1309. „Corardus decanus de Warasio” (Urk. I. 294).
- 1317–1320. „Corradus plebanus de Varasio” (Urk. I. 326).
1332. „Nycolaus plebanus de Varasio solvit mediam marcam” (Mon. Vat. I. 1. 93).
1334. „Nicolaus plebanus de Warasio” (Urk. I. 464).
1261. „Thomas plebanus de Waras” (Dl. 73688).
1262. „Tomas plebanus de Varasio” (Dl. 30680).

Ferences kolostor

1309. Gentilis bíboros a szász plébánosok közti perben említi „frater Petrus lector fratrum minorum de Varasio” (Urk. I. 239 és Mon. Vat. I. 2. 188).

Ferences apácák kolostora

1334. Adómentes házukban négy begina tartózkodott (Urk. I. 464).

SZÁSZVESSZŐD (Veseud, Zied), ev. templom

1337. „Jacobus de Wozzodya solvit XIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 143).
1373. „Michal de Ardesch rector ecclesiae de villa Martini” megkapja XI. Gergely pápától „parochialem ecclesiam de Wessodia” (Urk. II. 409 és 414).

1429. „Jacobus capellanus clericus... portionarius parochialis ecclesiae sancti Nicolai in Bessodia” (Urk. IV. 377).
1454. „Michael de Wessewd ecclesie rector” (Dl. 62862).

SZEDERJES (Mureni), templom

1270. V. István Lőrinc és fia Lesták kérésére „ut ipsos ac possessiones eorundem hereditarias, quarum prima Scederyes vocata, super quam est constructa ecclesia lapidea in honore Mariae virginis... perfrui et uti secundum legem omnium Siculorum de Telegd... concessimus” (Urk. I. 108; SZENTPÉTERY 2235).

SZÉK (Sic), ref. templom (17. kép)

1291. „Hospites de Zek” (Urk. I. 182).
1310. I. Károly visszaadja László vajdának „villam Zeek” (Mon. Vat. I. 2. 375).
1366. „Zekakna” és „Bunchida” között határjárás: „In monte Cepegew, vbi et in quo loco serenissimus princeps dominus rex personaliter cum suis fidelibus baronibus stetit in quo propria manu sua per indicionem monstravit metas, quam nominant Kiralhata” (Dl. 28743; Urk. II. 250–252).
1375. „Salisfodinae de Wyzakna, Desakna, Zeekakna, de Torda et de Kolosakna” (Urk. II. 439).
1375. „Stephanus de Zyk ecclesie rector” (ENMLt Wass lvt.).
1390. „Stephanus plebanus de Zýk vicearchidýaconus de Doboka” (ENMLt Wass lvt.).
1459. „Elena filia quondam Petri de Doboka relicta vero Thome Lewkes de Chege constituit procuratores discretum virum Georgium plebanum de Zeek” (Dl. 36392. 63. 2; JAKÓ 1394).
1489. „Dominicus plebanus de Zeek” (Dl. 27733).
1504. „Quondam Dominicus plebanus de Zeek” (Dl. 36399. 16. 1–17; JAKÓ 3299).
1507. „Gallus rector altaris sancte crucis de Zeek... Dominicus plebanus de opido Zek pie memorie... legitimus possessor eiusdem are et per consequens rector sancte crucis” (ENMLt Wass lvt.).
1510. Széki Nagy vagy Soos Jánosné Bongárdi Erzsébet „quandam vineam suam propriam in valore viginti quatuor florenorum auri ad edificationem sive subsidium ecclesie in oppido Zeek fundate dedisset”. (ENMLt Bánffy I. lvt.)
1516. „Lucas italicus frater ordinis fratrum predicatorum... in conuentu Coloswariensi... presentibus honorabili Martino plebano, Gallo et Petro altaristis de Zeek in domo domini plebani” (Dl. 26229).
1522. „Martinus plebanus de Zeek” (Dl. 82591).
L. még GYÖRFFY II. 87–88.

SZÉKELYDÁLYA (Daia), ref. templom

1334. „Clemens sacerdos de Daya solvit II banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 133).

SZÉKELYDERZS (Dîrjiu), unit. templom

1334. „Thomas sacerdos de Ers solvit II banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 133).

SZÉKELYKERESZTÚR (Cristuru Secuiesc), r. k. templom

1333. „Jacobus sacerdos de Sancta Cruce solvit XXIII banales” (Mon. Vat. I. 1. 115).

SZÉKELYUDVARHELY (Odorheiu Secuiesc), Jézus-kápolna (55. kép)

1333. „Stephanus sacerdos de Vduorhel solvit VII banales cum medio” (Mon. Vat. I. 1. 115).

1357. „In... congregatione universitatis... Siculorum... in Oduarhel” (Urk. II. 142).

1363. „Franciscus siculus de Vduorhel” (Teleki I. 128).

1370. „Johannes de Tylegd archidiaconus” (Urk. II. 351).

SZÉKELYVAJA (Vălenii), ref. templom

1332. „Gregorius sacerdos de Voya solvit III banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 97).

1484. „Laurencius plebanus de Wasarhel” bizonyítja, „ut testamenta agilis Nicolai de Madaras... sub sigillo discreti Andree plebani de Waya” hitelesek (Dl. 18968; SzO I. 243 és III. 105).

1498. „Antonius presbyter de Vaia Transsilvanæ diocesis” (Mon. Vat. I. 5. 72).

SZELINDEK (Slimnic, Stolzenburg), ev. templom

1282. „Reynaldus plebanus de Stolchunbercht decanus provincie Zibiniensis” (Urk. I. 144).

1322. „Walbrinus... plebanus de Stolzenberg” (Urk. 367).

SZENTÁBRAHÁM (Avrămești), unit templom

1334. „Vyda sacerdos de Sancto Abraam solvit III banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 133).

SZENTANDRÁS (Sîntandrei), templom

1332. „Emericus sacerdos de Sancto Andrea solvit L denarios” (Mon. Vat. I. 1. 94).

SZENTBENEDEK, Kolozsvár mellett, kápolna

1297. „Possessio Zenthbeneduk” a kolozsmonostori apátságé (Dl. 28708–28710; Urk. I. 205–208).
1367. Mikes határjárása „Tandem accessissent per terras aliquas usque metas domini episcopi et ad capellam nostram (sc. Kolozsmonostor) Zenthbenedek plures metas antiquas inter possessiones Mikus, Zeliche et Ziluas reperissent” (Dl. 28744, 17. századi másolat; Dl. 28080, másolat 1762-ből; ENMLt Jósika lvt; OL Filmtár 5587. Jósika lvt. 6).
1397. Per az erdélyi püspök és a kolozsmonostori apát között. „Paulus abbas” panasza „quia ipse (sc. episcopus) possessiones... a monasterio... ablatas adhuc tenet necnon quendam ecclesiam nomine et ordine olim sancti Benedicti, que quidem ecclesia quondam a predicto monasterio regebatur, vt fama communis testatur et possidebatur tamque vera filia dicti predecessores (sc. episcopi Materni) potencialiter destruxerant, violaverunt et everterunt...” Az apátság tanúi azt vallják „dictam ecclesiam in honore sancti Benedicti confessoris fuisse consecratam et a populo de dicta Clusmonstra in diebus rogacionum cum reliquiis crebrius visitatam et fuisse filialis ecclesie dicti monasterij, quam episcopus Andreas fecisset cum suis armigeris potencialiter in dampnum dicti monasterij rumpere, persevere, violare et desolare”. (Dl. 28764, 28765.)

L. még CSÁNKI V. 405; GYÖRFFY III. 371.

SZENTBENEDEK (Mănăstirea), ortodox templom (18. ábra)

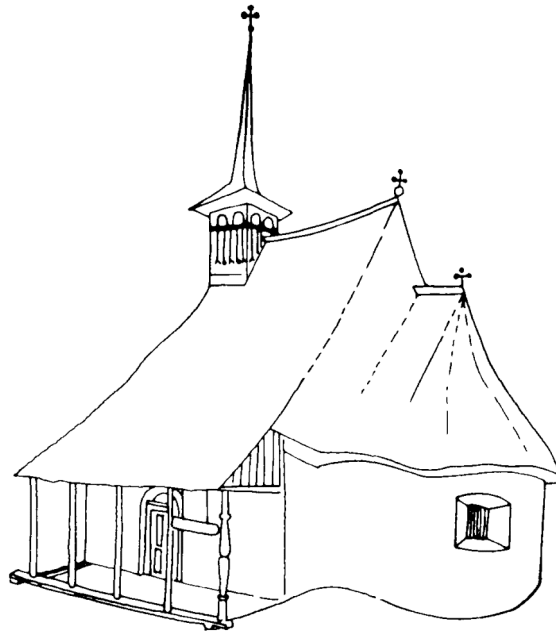
1308. Szilágyfő falu szomszédja „terra Scenbenedek” (Dl. 29994).
1319. I. Károly „possessionem Scenbeneduk... comes Mýke de Baluanus” részére adományozza (Dl. 29997).
1456. Bálványosvár tartozéka „possessio Zenthbenedek” (Dl. 27878; B I. 695).

SZENTERZSÉBET (Gușterița, Hammersdorf), ev. templom

1309. „Johannes plebanus de villa Vmberti” (Urk. I. 242., 248).
1337. „Michael de villa Hupardi de IIII annis solvit XLIIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 144).
1349. „Johannes plebanus de villa Humperti” (Urk. II. 58).
1414. „Georgius plebanus de Hummersdorf” (Urk. III. 607., 609).
1438. „Viceplebanus de villa Hunperti” (Dl. 36390. 7. 2; JAKÓ 101).
1461. „Petrus plebanus in villa Humperthi” (Dl. 44987).

SZENTGERICE (Gălățeni), unit templom

1332. „Laurentius sacerdos de sancta Gerecia solvit XXV denarios” (Mon. Vat. I. 1. 97).

18. ábra

Szentbenedek, ortodox templom, 1200 körül (Ifj. Kós Károly rajza)

SZENTLÉLEK (Bisericani), r. k. templom

1334. „Sacerdos de Sancto Spiritu solvit IIII banales antiquos” (Mon. Vat. I. 1. 132).

1566. Az udvarhelyszéki lófők összeírásában „Zentlelek” (SzO II. 202).

1576. Az 50 dénáros adó összeírásában „Szent Lelek” (SzO IV. 41).

SZENTMÁRIAASSZONYTELKE

1334/1335. Hontpázmány nembeli Ferenc fia Pogány István birtokadományának határjárásában: „In capite vero Beneaiaberecke a parte septentrionali pertinere et iungeretur ad Sanctum Mychaelem et ad Scenthmariaozzuntelke ab alia vero parte versus meridiem iungeretur ad Almasmunustura ubi duas metas erexissent”. (ENMLt. Wesselényi lvt. és OL Filmtár 783. Wesselényi lvt. 32. 8.)

SZENTMÁRTONFALVA, templom

1238/1290–1301. Boroskrakkó határjárásában „villa Sancti Martini” (Dl. 30354; Urk. I. 66–68; SZENTPÉTERY 638).

L. még ICZKOVITS 63; GYÖRFFY II. 186.

SZENTMIHÁLYKŐ (Tăuț), pálos kolostor

1299. Kisfalud határjárásában: „Meta a parte Zentmyhalkew transit... venit contra heremitarum sancti Pauli, qui est similiter capituli... iuxta viam per quam itur ad Castrum sancti Michaelis” (Teleki I. 24).

1369/16. sz. Lajos király határjárásának 16. század eleji átírása „Fylesd”-től „venitur contra heremitarum sancti Pauli” (Dl. 30391).

1402. „Ecclesia domus monasterii beatae Mariae virginis sub Castro sancti Michaelis, ordinis fratrum heremitarum sancti Pauli primi heremite” (Mon. Vat. I. 4. 428).

1445–1450 körül. „Honorabilis et Religiosus vir frater Johannes vicarius claustrum beate Marie virginis sub Zenthmihalkew” (Dl. 36391).

1520. „Frater Stephanus vicarius generalis ac Demetrius sacerdos, et Franciscus conuersus ordinis heremitarum beati Pauli primi heremite in claustrum seu cenobio beatissime virginis Marie supra Thothfalw fundato degentes” (Dl. 36402. 184. 1–186; JAKÓ 3779).

L. még GYÖRFFY II. 187.

SZENTMIHÁLYTELKE (Nádasszentmihály; Mihăești), templom

1334/1335. L. Szentmáriaasszonytelke.

SZERDAHELY (Miercurea Sibiului, Reussmarkt), ev. templom

1291. „Petrus Jung de Ruzmark filius Petri de Vyzacna” (Urk. I. 186).

1330. „Nicolaus plebanus de Ruzmark” (Urk. I. 433).

1334. „Chunradus de Zeredahel solvit LXXX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 125).

1454. „Laurencius de Reuss ecclesie rector” (Dl. 62862).

SZÉSZÁRMA (Săsarm), ref. templom

1332. Johannes de Zesarman solvit XXXII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 104).

SZILÁGYNAGYFALU (Nușfalău), ref. templom

1335. „Petrus sacerdos de Nogfalu” (B I. 83).

SZILÁGYSOMLYÓ (Șimleu Silvaniei), templom

1257 és 1351/1352. „Ecclesia in fondo Somlyo” (Dl. 31054 és 4233).

SZIND (Săndulești), templom

1332. „Sacerdos de Scend” (Mon. Vat. I. 1. 101).

SZOMORDOK (Sumurducu), udvarház

1329/1357. „Comite Petro et Johanne fratribus Meynoldi de Zumurduk” Péter és János „terciam partem possessionis eiusdem Zomurduk... dederunt eciam duas domos seu fundum in... Zumurduk... filiis Egidii Johanni et Gregorio ac Demetrio (sc. filio Jacobi)” (Dl. 41296).

SZOVÁT (Magyarszovát; Suatu), unit. templom

1213. „Bechy impetiit de villa Zuat castrenses pro duabus marcis, iudice Beken curiali comite de Clus” (VR 172).

1332. „Stephanus sacerdos de Suach solvit LX banales novas” (Mon. Vat. I. 1. 103).

SZTRIGYSZENTGYÖRGY (Streisîngeorgiu), ortodox templom

1377. „Nicolaus filius Ladislai de Zengewrg et Petrus filius Zayk de districtu fluvii Stirik” (Dl. 30716).

1392. „Kenderes filius Gregorÿ de Zenthgeorgh” (Dl. 29446).

1404. „Kenderes de Zenthgyergh” (Dl. 29452, 29453).

1430. „Dionysius de Zenthgeorgh” (Teleki L 530).

1499. Panaszt tesznek a vajdánál „nobilis Dorothea relicta quondam Kendrÿs de Zenthgyergh nunc consors Nicolai de eadem Zenthgyergh ac Jwdka filia eiusdem” (Dl. 29573, vö. 29576, 29577).

L. még CSÁNKI V. 137; GYÖRFFY III. 299–300.

TACS (Tonciu)

1439. Losonczy Dezső megkapja Tacs birtokát (B I. 629).

TALMÁCS (Nagytalmács; Tălmaciu, Talmesch), templom

1337. „Cristianus de Tolmacz de IIII annis solvit XVII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 143).

TANCS (Tonciu, Tesch), templom

1396. „Petrus presbyter plebanus de Toczs... parochialis ecclesiae beati Anthonii confessoris de Toczs” (Urk. III. 164).

TASNÁD (Tășnad)

1281–1282/1770. Olivér comes alországbíró bizonyítja, hogy „comes Stephanus filius File bani” és az erdélyi püspök közt per folyt „super eo quod universi populi de Twsnad Michael Choton et Fuldur de eadem, villam suam (sc. Stephani) Gyoni vocatam destruxissent et omnes iobagiones suos cum aedificiis eorundem videlicet triginta mansiones in ipsam villam Tusnad contulissent”. A kár 50 márka. Kiegyeznek a felek úgy, hogy István comes a szóban forgó „Gyowd” földet a gyulafehérvári székesegyháznak adja, mivel a püspök emberei azt állítják, hogy az Tasnádhoz tartozik. (Dl. 30582 és 37134 nagy alakú.)

TEKE (Teaca, Tekendorf), ev. templom

1318. „Eberhard plebanus de Theke” az erdélyi káptalan küldöttje (Dl. 1942).

1332. „Valentinus sacerdos de Theka solvit I et mediam fertonem argenti” (Mon. Vat. I. 1. 92).

TEREMI, templom

1299. Borbánd határjárásában „Ompey, ubi ipse fluvius in naturali et principali cursu suo circa Albam cadit in fluvium Morisii et ascendit a Morusio revertens per ipsum fluvium contra aquilonem usque ecclesiam Teremi vocatam in honore sanctae crucis sitam” (Urk. I. 213–214; Teleki I. 20).

TOMPAHÁZA (Rădești), ref. templom (32. kép; 19. ábra)

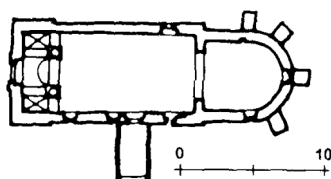
1439. „Johannes Zaz filius Caspar de Enyed... comes de Zazsebes” bevezetése „Echelew” és „Thompahaza” birtokába (Dl. 30436).

1474. „Sophia filia quondam Georgii de Zenthpal consors Michaelis Barlabasÿ dicti de Chetwe... vnam sessionem suam iobagionalem in possessione Thompahaza” cse-

rébe adja „Martinus et Albertus filii quondam Benedicti Beldi dicti de Ispanlaka”
részére (ENMLt Béldi lvt.; OL Filmtár 5585. Béldi lvt. 21).

1511. „Josa Porkolab dictus de Thompahaza” (Dl. 28562).

L. még ICZKOVITS 63.

19. ábra

Tompaháza, a ref. templom alaprajza, 13. sz. második fele

TORDA (Turda, Torenburg)

Plébániatemplom (ref. templom)

1332. „Petrus sacerdos de antiqua Torda solvit VI pensas denariorum” (Mon. Vat. I. 1. 110).

A kereszties lovagok rendháza

1274. „Frater Frustanus crucifer de Turda” (Urk. I. 124).

1276. „Jacobus dictus Wechelyny magister domus Craciferorum de Torda” (Urk L 129).

1323. Határjárásban „teneret metam cum cruciferis sancti Regis” (Urk L 379).

Újtordai plébániatemplom (ref. templom)

1332. „Stephanus sacerdos de Nova Torda solvit LXXX denaros” (Mon. Vat. I. 1. 91).

TORDASZENTLÁSZLÓ (Săvădisla), ref. templom

1332. „Nycolaus de Sancto Ladislao solvit C et XIII banales novos et XXIII lyliatos”
(Mon. Vat. I. 1. 103).

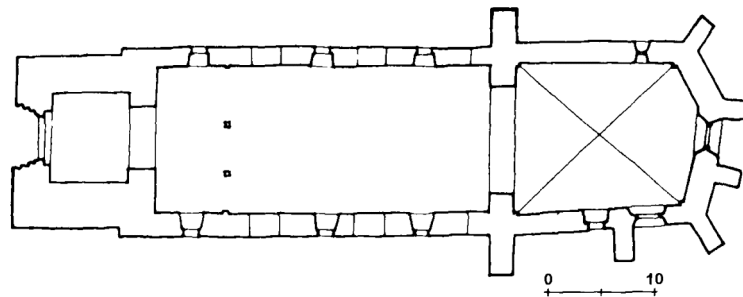
TOROCKÓ (Rimetea, Eisenmarkt), unit. templom

1332. „Dominus Georgius sacerdos de Thuruzkov solvit LX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 102).

TÖRPÉNY (Szásztörpény; Tärpiu, Treppen), ev. templom

1332. „Petrus plebanus de Tripimo solvit medium fertonem argenti” (Mon. Vat. I. 1. 111).

TÖVIS (Teiuș, Dreikirchen), ref. templom (20. ábra)

20. ábra
Tövis, a ref. templom alaprajza, 13. sz. vége

1269. István ifjabb király adománya „comes Andreas de Gyogh” számára „terram Elie et Pouse sine herede decendencium et Ratka vocatam dedisset” (Dl. 681; ÁUO VIII. 238; SZENTPÉTERY 1900).

1269/1413. Nádasdi László erdélyi vajda átírja István ifjabb király előbbi adománylevelét: „terram Elie et Beise sine herede decendencium et Lokka vocatum dedisset”. (ENMLt Suky lvt.)

1293. „Datum in villa Thyues” (Urk. I. 194).

1303/1400. László erdélyi vajda előtt „magister Stephanus filius Sampsonis clare memorie Nicolaum comitem et Andream voyvodam fratrem eiusdem de Dÿog ordine iudiciario ad nostram evocasset presenciam... quod porcionem suam in villa Tÿvis... predicti occupassent...” István bemutatja Loránd erdélyi vajdának levelét „in quibus continebatur, quod tertia pars terragii et aliorum proventum in ipsa villa Tÿvis cederet in ius ipsius comitis Sampsonis, patris eiusdem Stephani”. A vajda Istvánt bevezetteti Tövis harmadának birtokába „terciam partem videlicet superiorem partem platee ville Gyog, que platea incipit iuxta domum leprosoorum et transit versus Enÿedinum, simul cum tertia parte iudiciorum fori, et ecclesiam communiter possidere statuerunt eidem magistro Stephano”. (ENMLt Suky lvt.)

1319. „Dominicus plebanus de villa Spinarum” (Dl. 30364, 30596).

1332. „Dominicus sacerdos de Spinis solvit LXXX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91).

1344. „Thomas sacerdos rector ecclesie de Spinis” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 113).

1346. „Thomas de Spinis ecclesie sacerdos” (Dl. 26371, 26372).

1347. „Thomas plebanus de Tyus capellanus Andreae episcopi Transsilvani” (Dl. 73652; Urk. II. 44–45; Teleki I. 79).
- 1356–1357. „Petrus rector ecclesie de Tyuis” (Dl. 30387).
1393. „Jacobus plebanus de Thuys” (Dl. 29206).
1410. Zsigmond király új adománya „Jacobus et Ladislao filiis quondam Stephani de Gyogh”. Ebben szerepel „Tywys antiquitus Kokka”. Az adomány „vnacum... ecclesiarum patronatibus” történet. (Dl. 28590; ZsO II./2. 7787.)
1413. Leánynegyed ügyében folytatott per. A pert megkezdi „Dorothea relicta Salomonis filii Salomonis de Nadasd et puella Anna filie quondam Mychaelis filii Ladislai de Gyogh contra Ladislaum et Jacobum filios Stephani”. Az oklevélben kétszer fordul elő „Lokka alio nomine Teiys”. (ENMLt Suky lvt.)
1420. „Andreas plebanus de Thywys” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf, 252).
1466. „Dominus in de Thiwies plebanus” (Dl. 30855. 13).
- L. még ICZKOVITS 63; GYÖRFFY II. 188.

TUSON (Tuşinu), templom

1332. „Johannes sacerdos de Tusun solvit XXXIII antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 92).

TÜRE (Turea), ref. templom

1299. „Possessio Thyre episcopalis” (Dl. 28713).
1332. „Demetrius sacerdos de Thure solvit XVIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 95).
1384. „Johannes rector ecclesie de Tyre” (Dl. 29197).
1446. „Dominicus plebanus de Thire” (Dl. 36391. 24. 1; JAKÓ 602).
1450. „Dominicus de Thywre ecclesie parochialis plebanus” (Dl. 36391. 107. 1; JAKÓ 657).
1452. „Dominicus de Thyre plebanus” (Dl. 36403. 90. 5; JAKÓ 1100).
1525. „Marcus presbiter plebanus de Thywre” (Dl. 36406. 76. 1; JAKÓ 4130).
- L. még CSÁNKI V. 420–421; GYÖRFFY III. 377.

UGRA (Ungra, Galt)

1329. „Jacobus de Galt filius Jacobi” (Urk. I. 431).

ÚJEGYHÁZ (Nocrich, Leschkirch)

1263. „Terras udvornicorum nostrorum in Transilvanis partibus existentes legitimis suis incolis carentes... Nogrech” (Urk. I. 90; SZENTPÉTERY 1806).

ÚJFALU (Szászújfalú; Uifaláu, Neudorf), templom

1334. „Rudolphus sacerdos de Nova Villa solvit XXIII denarios” (Mon. Vat. I. 1. 129).
L. még GYÖRFFY II. 188–189.

UZDISZENTPÉTER (Sînpetru de Cîmpie), ref. templom

1268. „Tiba archidiaconus de Ouzd” (Kolozsmonostori lvt.; regesztája: BEKE, Km. 1).
1303 körül. Az Agmánd nemzetség osztálya. János, Herceg és Domokos megkapják
„terram Ozdscentpeter”. (Dl. 30591, az oklevél hátoldalán a fogalmazvány.)
1317–1320. „Johannes magister archidiaconus de Ozd” (Urk. I. 326).
1334. „Magister Johannes archidiaconus de Ozd solvit mediam marcam” (Mon. Vat. I.
1. 124).
1348/1379. „Beke filius Jacobi et Nicolaus filius Ws de Fratha pro nobilibus dominabus
Elizabeth vxore ipsius Beke et Elena consorte predicti Nicolai... consurgendo
proposuit... quod nobiles domine Elisabeth et Elena filie Mychaelis dictus Meh-
fulca ex filia Laurencii de genere Ogmand ac Hercegh frater eiusdem... porcio-
nes eorum in possessione Ozdizentpeter... tradissent” (Dl. 37078).
1370. „Nicolaus de Ozd archidiaconus” (Urk. II. 351).
1496. „Plebanus de Zenthpeter” (Dl. 26941).
L. még CSÁNKI V. 411; GYÖRFFY III. 373.

VAJDAHUNYAD (Hunedoara, Eisenmarkt), templom

1332. „Petrus sacerdos de Hunad solvit LXXXXVI denarios” (Mon. Vat. I. 1. 94).

VAJDAKAMARÁS (Vaida-Cămăraș), templom

1332. „Petrus sacerdos de Kamaras solvit XVI banales novos” (Mon. Vat. I. 1. 95).

VÁRFALVA (Moldovenești), unit. templom (52. kép)

1291. Aranyosszék helységei között szerepel „possessio Turdavar” (Dl. 28802–804;
SzO I. 27; SZENTPÉTERY–BORSA 3534).
1332. „Michael sacerdos de Warsalua solvit LXXX denarios” (Mon. Vat. I. 1. 91).
1441. „Albertus plebanus de Warfalwa” (Dl. 36390. 79. 2; JAKÓ 353).

VÁRHEGY (Chinari)

1319. „Possessio Pynar” (Dl. 1973; Urk. I. 340).

1338. „Andreas dictus de Pynar” (Dl. 29126).

1498. „Possessio Pynar” (Teleki II. 224).

L. még CSÁNKI V. 727.

VASASSZENTEGYED (Sîntejude), ref. templom

1331. Az erdélyi káptalan előtt „Johannes filius Ladizlai nobilis de Chamafaia... medietatem cuiusdam ville Vazunteluk... in qua quidem villa... ecclesia ad honorem beati Egidii est fundata... Nicolao (sc. dicto Wos maiori filio Emich) et Jacobo (sc. filio Chama) pro quindecim marcis fini argenti... vendidisse” (Dl. 40604 és H. Okl. 202).

1334. „Petrus de Sancto Egidio solvit IX grossos” (Mon. Vat. I. 1. 128).

VASASSZENTIVÁNY (Sîntioana), templom

1332. „Demetrius sacerdos de Sancto Johanne solvit III grossos” (Mon. Vat. I. 1. 128).

VERESEGYHÁZA (Székásverese gyháza; Roşia de Secaş), templom

1313. „Possessio Werusighaz” (Teleki I. 31).

1324. „Jacabpataka” határjárásán szerepel „Rufa ecclesia” (ENMLt. Bánffy II. lvt).

1332. „Franciscus de Ruffa ecclesia solvit XV denarios” (Mon. Vat. I. 1. 95).

VERESMART (Roşia, Rotberg), ev. templom

1327. „Ludovicus plebanus de Ruffomonte” (Urk. I. 414).

1337. „Ludovicus de Ruffo Monte de IIII annis solvit XXXVI antiquos banales” (Mon. Vat. I. 1. 143).

1350–1359. „Populi de villis regalibus Ruffomonte et Burperk” (Urk. II. 74).

1414. „Johannes presbyter de Ruffo monte” (Urk. III. 605).

VERMES (Vermeş, Wermesch), ev. templom

1332. „Jacobus plebanus de Veruus” – „Dominus Jacobus plebanus de Vermus... solvit I fertonem argenti fini” (Mon. Vat. I. 1. 98, 100).

VICE (Vița), ref. templom

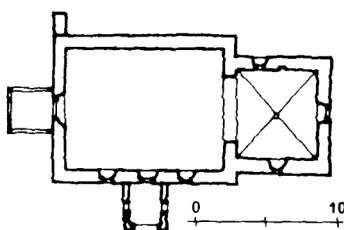
1269. Az erdélyi káptalan oklevele: „Appa comes... Marcus filius Belus pro se et pro fratribus suis... Marcus... et fratres sui... eidem Appa comiti... medietatem terre sue Vycha... pro quindecim marcis... wendidissent”. (Dl. 62674. Bethlen lvt.)

1332. „Johannes sacerdos de Vite solvit XXV denarios” (Mon. Vat. I. 1. 100).

VINGÁRD (Vingard, Weingartskirchen), ev. templom

1332. „Johannes de Wynkarthkyr solvit mediam marcam argenti et I loctonem” (Mon. Vat. I. 1.99).

VISTA (Magyarvista; Viștea), ref. templom (21. ábra)

21. ábra

Vista, a ref. templom alaprajza, 13. sz. második fele

1229. „Vadit ad metam Visata” (VR 297).

1291. „Villa Eysta” püspöki birtok (Urk. I. 177).

1304. „Thomas Niger quondam particulam terre sue Gyereche vocate vicinam et cometaneam terre Vysta... que quidem particula terre tendit per unum Berch usque ad unum locum palatii lapidei, qui est circa fluvium Nadas vendidisse Nicolao plebano de Gyolou” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 616).

1333. „Johannes sacerdos de Vista solvit XIII grossos” (Mon. Vat. I. 1. 113).

1395. „Ladislavus Thomae rector parochialis ecclesiae sancti Petri martiris de Visca Transsilvane diocesis” (Mon. Vat. I. 3. 288).

1440 körül. „Discretus vir dominus Gallus presbiter capeltanus parochialis de Vystha” (DL 36407. 121. 6; JAKÓ 71).

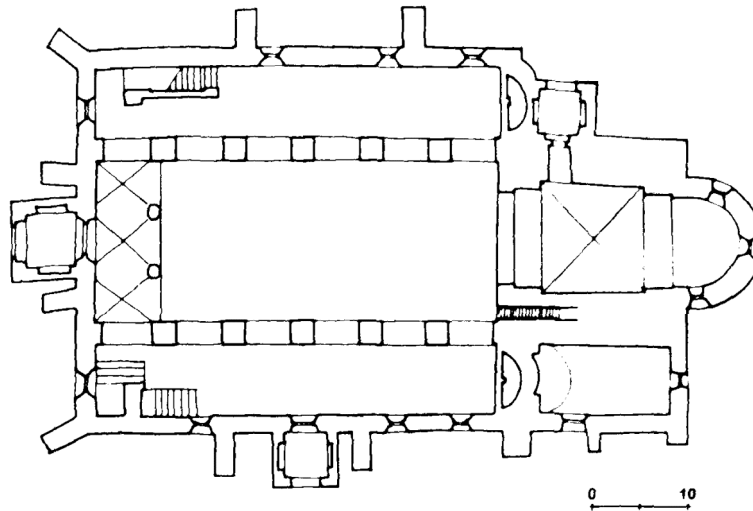
1444. „Albertus plebanus de Vystha” (Dl. 36406. 37; JAKÓ 522).

1449. „Albertus plebanus de Wistha” (Dl. 36391. 92. 3; JAKÓ 762).

1525. „In domo plebanatus possessionis Wÿstha... Michael presbiter plebanus parochialis ecclesiae dicte possessionis Wÿstha... illum plebanatum... nobili Melchiori Zenthpaly... remisit” (Dl. 36402. 234. 1–235 és 236; JAKÓ 4075–4076).

L. még CSÁNKI V. 425; GYÖRFFY III. 378.

VIZAKNA (Ocna Sibiului, Salzburg), ref. templom (22. ábra)

22. ábra

Vizakna, a ref. templom alaprajza, 13. sz. közepe

1263. István ifjabb király László bán fiának, Julának adja „terras udvornicorum... legitimis suis incolis carentes Wiz” (Urk. I. 90; SZENTPÉTERY 1806).
1291. „Petrus Jung de Rwzmark filius Petri de Vyzacna” (Urk. I. 186).
1327. „Chunradus plebanus de Salisfodio” (Urk. I. 414).
1332. „Conradus de Salisfodio ecclesie plebanus” (Erdélyi káptalan lvt.; regesztája: BEKE, Gyf. 1029).
1409. „Nicolaus plebanus de Salisfodio” (Urk. Hl. 482).
1415. „Ecclesia parochialis de Salisfodio” (Urk. III. 672–673).
1466. „Sigismundus plebanus... oppidi Wyzakna” (DI. 30880).
1485. „Gaspar de Wyzakna ecclesie plebanus” (ENMLt Bánffy II. lvt.).
1515. „Blasius Themýenes iudex (sc. de Vizakna)” (DI. 29383).
1532. „Stephanus de Werbecz... omne ius, quod ipse in quadam domo lapidea, in oppido Wyzakna predicto prope ecclesiam parochialem eiusdem oppidi sita et adiacenti... Joanni Glesan ac domine Sophiae consorti sue... dedisset.. ” (ENMLt Bánffy II. lvt).

L. még ICZKOVITS 65; GYÖRFFY II. 193–194.

VOLKÁNY (Szászvolkány; Vulcan, Wolkendorf), ev. templom

1332. „Herbordus plebanus de villa Wlkani solvit I fertonem argenti” (Mon. Vat. I. 1. 101).

VURPÓD (Vurpär, Burgberg), ev. templom

1296. „Villa Heoholm” (Urk. I. 202).
1337. „Nyclaus plebanus de Portperk pro solutione de quattuor annis domino pape solvit VII lottones argenti” (Mon. Vat. I. 1. 143).
1361. „Nicolaus de Burperk ecclesiae rector” (Urk. II. 190).
1372. „Johannes plebanus de Burperg” (Urk. II. 395).
1425. „Georgius plebanus in Burchperg... Martinus Spekmar vitricus ecclesie in Burchperg” (Dl. 62799; Urk. IV. 239).
1439. „Valentinus plebanus de Burpergh” (Dl. 36390. 31. 6; JAKÓ 151).

ZALÁN (Zálan), ref. templom

1332. „Nycolaus sacerdos de Zalan solvit II grossos” (Mon. Vat. I. 1. 106).
1454. „Johannes Daczo de Zalani agilis vir, siculus de Sede Sepsy” (SzO I. 182).

ZEYKFALVA (Strei), ortodox templom (39–40. kép)

- 1404/1632. „Ladislaus filius Petri de Zeikfalva” bevezetése „in dominium possessionis Zeikfalua” (Dl. 36624).
1431/1778. „Possessio porcionaris Zeÿgfalva” (Dl. 37086).
1492. „Johannes et Zeyk de Zeykfalwa” (Dl. 36516).
1505. „Zaÿk quondam Petri ac Johannes et Michael quondam Nicolai Zaÿk de Zaÿk-falwa” bevezetése Déva vár „Dombrawÿza” nevű birtokába (Dl. 30508).

L. még CSÁNKI V. 149.

VÁRAK

ALMÁS VÁRA (Almaşu)

1370. Lajos király „castrum nostrum regium Almas vocatum... magistro Georgio Bebek et per eum Emerico et Detrico filiis suis... noue donacionis titulo dederimus” (Dl. 29174).
1401. Zsigmond „castrum Almas” Bebek Demeter nádornak adja (Dl. 30754; ZsO II/1. 958).
1470. Mátyás király „castrum Almas” Pongrác Jánosnak adja (Dl. 30321).
- 1509/1569. „Joannes Bebek de Pelsewcz... totale castrum suum Almas... ipsum... hereditario iure concernens... Jose de Som... vendidisset” (Dl. 36576).
1539. „Emericus Balassa de Gyarmath waywoda Transsiluanus” levele kelt „in castro nostro Almas” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Fényképgyűjtemény 46. doboz, 121).

Várnagyok

1403. „Magister Andreas Posa” (Dl. 73854).
1426. „Homines castellanorum de castro Almas” (Dl. 74014).
1431. „Castellani de Almas” (Dl. 28207).
1441. „Jacobus de Neuke” (Dl. 74074).
1449. „Johannes de Zenthkyral” (Dl. 36391. 95. 3; JAKÓ 767).
1452. „Nicolaus Farkas” (Dl. 27167).
1459. „Johannes de Zenthkyral” (Dl. 36392. 62d. 3–62e; JAKÓ 1412).
1461. „Johannes de Zenthkyral” (Dl. 27486, 27487).
1475. „Thomas de Ethele” (Dl. 27054).
1477. „Johannes Komjathÿ de Derse et Stephanus Janosÿ” (Dl. 36403. 133. 1; JAKÓ 2238).
1505. „Paulus Beken de Alag” (Dl. 26482).
1515. „Petrus de Sombor” (Dl. 65462).

Alvárnagyok

1452. „Ladislaus literatus” (Dl. 27167).
1490. „Benedictus Nagh” (Dl. 29059).
1499. „Ladislaus Baranyay” (Dl. 27228).

Provisor

1510. „Nobilis Valentinus literatus Dýnyeberký” (Dl. 36405. 325. 1–327; JAKÓ 3568–3569).

L. még CSÁNKI V. 295–299.

BÁLVÁNYOSVÁR, Belső-Szolnok megye (Unguraş)

1359. András vajda az erdélyi püspöknek és káptalannak engedi át „decimas... in villis ad castra Chycho, Baluanus... habitas” (Urk. II. 165).

1406. „Jacobus Lachk wayuoda Transsiluanus... ac Daudid frater eiusdem castrum Baluanus vocatum per dominum Sigismundum... ipsi dari procurassent” (Dl. 62770; ZsO II/1.5062).

1407. „Castrum Baluanus”. A Lackfiak bevezetése ellen tiltakozik „Johannes filius Gregorii de Bethlen”. (Dl. 9331; ZsO II/2. 5608.)

1424. A Lackfiak és Mórchidaiai egyezsége „castrum Balwanus” ügyében (Dl. 11517).

1457. V. László elrendeli, hogy „Beke de Iklod... castrum nostrum Balwanos Ladislao de Losoncz” adja át (Dl. 30835).

1461. Geréb János elfoglalja Bálványos várát (Dl. 29512).

1463. „Ladislaus filius quondam Stephani bani de Losoncz ac altar Ladislaus filius quondam Desew vayoude” kijelentik „quod quia Stephanus Colocensis et Bachiensis ecclesiarum vicarius castrum Balwanus cum omnibus villis... ipsos et Stephanum archiepiscopum ac Nicolaum, Symonem et Pelbartum filios quondam Nicolai filii Nicolai de Varda fratris patruelis eiusdem iure hereditario equaliter concernens a manibus alienis cum magnis laboribus iure mediante reobtinuissent... medietatem castri ut puta porcionem cum omnibus domibus, palatiis, edificiis et utilitatibus domino archiepiscopo ac fratribus suis donassent” (Dl. 26893).

1529. „Nicolaus de Gerend electus ecclesie Transsiluanensis... castrum Balwanos quod expugnatione de manibus infidelium excepisset... Marco Penflýnger comiti Cibiniensi et Mathie Armbrusther magistro ciuium eiusdem... pro florenis duodecim millibus quadringenti et quadraginta... pignori duxisset obligandum” (Dl. 36402. 365–367; JAKÓ 4251).

Várnagyok

1308. László erdélyi vajda megerősíti, hogy „comes Myke castellanus noster de Baluanus... terram Zilagteu” megvette (Dl. 29994).

1334/1582. „Comes Mýke” (Dl. 31075).

1335. „Magister Stephanus dictus Pagan” (Dl. 30004).

1347. „Magister Vask” (Dl. 30298).

1353. „Magistri Thomas et Nicolaus filii Pauli” (Dl. 62705).

1357. „Magistri Petrus et Georgius dicti Zekel” (Dl. 28736, 28737).

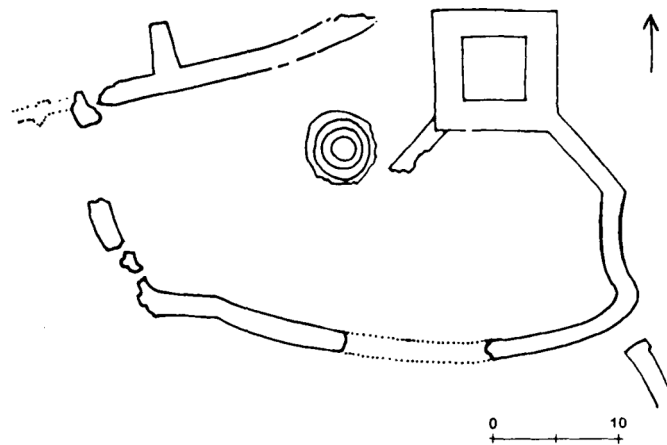
1359. „Stephanus Pagan” (Dl. 28074). – „Petrus filius Bethlen” (Dl. 27428).

1364/1382. „Nicolaus, Ladislaus, Johannes filii Petew” (Dl. 73769).

1367. Johannes et Nicolaus filii Pagan” (Dl. 28082).

1439. „Tamás” (Dl. 36390. 16. 1; JAKÓ 50, 126).
 1483. „Paulus Horwath” (Dl. 27715–27718).
 1487. „Paulus Horwath de Mýkezazya” (Dl. 67249).
 1489. „Johannes Wancha de Galfalwa” (Dl. 29545).
 1492. Johannes Wancha” (Dl. 27743).
 1518. „Paulus de Arthand” (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Fényképgyűjtemény 46. Törzsgyűjtemény 66; regesztája: Tört. Tár 1907. 107).
 1523. „Paulus de Podwýnÿa camerarius Deesiensis necnon castellanus castri Balwanÿos” (Dl. 27616).
 1524. „Nicolaus Porkolab de Zenth Gyewrghwegÿe” (Dl. 28040).

BÁLVÁNYOSVÁR, Fehér megye (Torja/Turia mellett) (23. ábra)

23. ábra

Bálványosvár alaprajza (Torja mellett), 13. sz. vége

1360. Az Apor család osztályában szerepel „medietas castri Baluanus”. A határjárásban: „transit ad vnum lapidem Kwoltar vocatum... tunc ad villam Peselnuk”. (Dl. 29157; SzO III. 13.)
 1364. Az Apor család osztálya „sexta parte castri Baluanus vocati cessisset in porcionem Stephani et Kadach filiorum Apor” (Dl. 29147; SzO III. 15).
 1541. Egyezés „castrorum vtriusque Balwanyos, Dyod” jövedelmi ügyében (ENMLt Jósika lvt.; OL Filmtár 5695. Jósika lvt. 99).
 1674. „Apor Ilona a ki pusztán hadta volt Bálványos várát leánykorában...” (SzO VI. 345. Apor Ilona 1500 körül élt.)
 L. még ICZKOVITS 83.

BARCASÁG (Țara Bîrsei, Burzenland), a keresztes lovagok várai

1211. II. András a keresztes lovagoknak adja „*terram Borza... et ad munimen regni contra Cumanos castra lignea et urbes ligneas construere eos permisimus*” (Urk. I. 11; SZENTPÉTERY 261).
1222. II. András a német lovagrendnek adja a Barcaságot „*ad munimen regni contra Cumanos castra et urbes lapideas construere eos permisimus*” (Urk. I. 19; SZENTPÉTERY 380).
1231. IX. Gergely levele a barcasági keresztes lovagok érdekében „*magister et fratres domus hospitalis sanctae Mariae Theutonicorum Jerosolimitani... monstrarunt, quod cum tu eorum domui terram Borze pia liberalitate donasses... ibi cum multo labore ac proprii effusione cruoris quinque castra fortia construendo*” (Urk. I. 53).

BRASSOVIA (Braşov, Kronstadt)

1455. Hunyadi János kormányzó „*considerantes... quod cives et hospites... civitatis regalis Brassoviensis ex eo, quod civitas ipsa in confinibus et metis regni existat situata ipsam civitatem Brassoviensem et castrum Brassoviense, quod supra civitatem fundatum erat, contra insultus inimicorum, praesertim Turcorum, commode et ad regni utilitatem... tenere et conservare non possent, id magis praemeditantes, ne inimici aliquod ipsorum, videlicet civitatem aut castrum sibi ipsis occupent et obtineant... concessimus, ut civitatem... muniant et fortificent, castrum vero Brassoviense supra ipsam civitatem fundatum et constructum praefatis civibus... destruere, detrahare et aboliri commissimus*” (Korrespondenzblatt 1923. 89–90).

CSICSÓVÁR (Cetatea Ciceu)

1297. III. András adományozza „*terram Chycsov vocatam vacuum et habitatoribus destitutam*” „*Dyonisius filius Dyonisi palatini*”-nek (ENMLt Bánffy I. lvt.; HO VII. 307).
1321. Tamás erdélyi vajda oklevele kelt „*sub castro Chychov*” (DI. 27829).
1338. „*Iwanka, Jacobus, Petrus et Nicolaus filii Stephani, qui in conservacione castri Chycho vocati commorabantur et ad fidelitatem rediti ex nostro (sc. Thome vavode) mandato de ipso castro exiverunt, ut evacuarent ipsum castrum et ad manus ipsius domini regis possit evenire...*” (ENMLt Wass lvt.)
1387. „*Ladislavus filius Desew de Luchonch woyuoda Transsilvanus... percepisset castrum Chycho... a... rege Sigismundo*” (DI. 7284, 7285; ZsO I. 128).
1405. Zsigmond adományoz „*duo castra sua et fratrum suorum Wýuar et Chicho... Stephanus filius Nicolai fili Desew de Losonch*” részére (ENMLt Bánffy I. lvt.; ZsO II/1. 3927).
1439. „*Desew de Losonch*” oklevele kelt „*in castro nostro Chycho*” (DI. 29074).
1467. Mátyás király „*duas partes castri Chýcho*” Szerdahelyi Jánosnak adja (DI. 27916).
1492. II. Ulászló „*castra Chicho et Kykellewar, que ipse a manibus quondam Mathie regis habuit, Stephano waywode Moldaviensi... contulerit*” (DI. 27740, 27741).

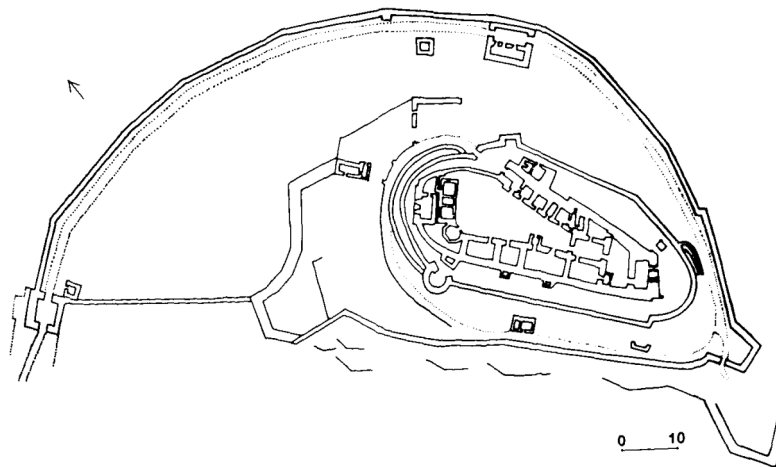
1500. II. Ulászló „castrum Rýcho... pro castro Chycho” „Michaeli Emreffy de Zerdahel” adja (DI. 20936).
 1503. Bevezetés István moldvai vajda részére Csicsó vár birtokába (DI. 29023).
 1512. „In castris suis (sc. Bogdani waywode) Chychow et Kykellew” (DI. 28019).

Várnagyok

1304. „Comes Nicolaus castellanus noster (sc. Ladislai vaivode)” de Chicho” (ENMLt Wass lvt).
 1318. „Comes Nicolaus dictus Voos filius Emuch” (DI. 29421).
 1321. „Comes Nicolaus filius Emich dictus Vos” (Urk. I. 354).
 1353. „Magister Jacobus filius Vyd” (B I. 195).
 1357. „Magister Thomas Ruphus” (ENMLt Wass lvt).
 1364. „Paulus de Beseneu de Chycho” (DI. 73769; Teleki I. 133).
 1429. „Mychael et Johannes castellani Johannis filii Desew de Losunch” (ENMLt Wass lvt.).
 1482. „Castellani castri Chycho” (DI. 62914).
 1495. „Johanes et Ladislaus” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 782. Bánffy I. lvt. 261).
 1500. „Petrus Porkolab” (DI. 36405. 21. 1–23; JAKÓ 3126, 3130).

DÉVA (Deva, Diemrich) (24. ábra)

- 1269/1270. István ifjabb király Mykud comesnek adja „sub castro Dewa uocato contra Cumanos” tanúsított szolgálataért „sessionem Baluanus uocatam et villam Nemty” (DI. 73627; SZENTPÉTERY jegyzékében nem szerepel)

24. ábra
 Déva várának alaprajza, 13–16. sz.

- 1269/1355. István ifjabb király Kelneki Chyl comesnek birtokot ad „castrum Dewa” alatt tanúsított érdemeiért (Dl. 683; Urk. I. 105; SZENTPÉTERY 1896).
1273. IV. László Csák Péternek adja Galgóc várát apjának „castrum Dewa” alatt teljesített szolgálataiért (Urk. I. 121; SZENTPÉTERY–BORSA 2364).
1309. Móric krakkói plébános tanúbizonysága Gentilis bíboros előtt. „Interrogatus in qua civitate vel castro, dixit quod in Dewa. Interrogatus in qua domo, dixit quod in propria domo dicti domini vaivodae...” (Urk. I. 260.)
1394. Zsigmond király írja: „castrum nostrum Deua” (Dl. 42593; ZsO I. 3748).
1490. II. Ulászló a Báthoriaknak elzálogosítja „castrum nostrum Dewa” (Dl. 19679; 18. századi másolat: DL 22508).

Várnagyok

1333. „Martinus comes Hunyadiensis” (Dl. 40652; 1408-as átírása: Dl. 30626).
- 1364/1382. „Petrus de Bethleem” (Dl. 73769).
1368. „Johannes dictus Lepes” (Dl. 27276).
1390. „Castellanus de Dewa” (DL 73785).
1395. „Magister Ladislaus filius Nicolai comes de Hwnyad” (Dl. 42611).
1413. „Magister Thomas” (Dl. 43225).
1500. „Petrus Soklosy comes de Gewrgen” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 782. Bánffy I. lvt. 270).
1528. „Andreas ac Georgius de Barcha” (ENMLt Bánffy I. lvt; OL Filmtár 783. Bánffy I. lvt. 576).
- L. még CSÁNKI V. 42–45.

DOBOKAVÁR (Dăbîca)

1068. Salamon király és a hercegek a besenyőket „in urbe Doboka” várják (SRH I. 366).
- 1164 körül. Eustachius dobokai ispán (CD IX. 7. 634; SZENTPÉTERY 106).
1268. István ifjabb király adománya „Ponith comes de Doboka” részére (HO VIII. 110; SZENTPÉTERY 1884).
- 1270–1272/1279. Mykud bán felmutatja V. István oklevelét „super collacione ville castri de Doboka Dobokawarfolua uocate” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt 2; HO VI. 240; SZENTPÉTERY 2263; SZENTPÉTERY–BORSA 2990).

Várnagy

1472. „Mattheus de Doboka” (Dl. 74193).

FEKETEHALOM (Codlea, Zeiden)

1267. István ifjabb királytól „Alexander filius Drugh comes de Zaboch” a feketehalmi várban („claustra castri Feketehalom”) adományt kap (SZENTPÉTERY 1873).

1268. „Ponith comes de Dobaka” a feketehalmi várban teljesített szolgálataiért borsodi birtokot kap István ifjabb királytól (HO VIII. 110; SZENTPÉTERY 1884).
1269. István ifjabb király „Seruicia comitis Andree de Gyog... que idem nobis... fideliter exhibuit. .. intrando nobiscum claustra castris Feketyuholm, terram Elye et Pouse sine herede decendencium Ratka vocatam dedimus” (Dl. 681; ÁUO VIII. 238; SZENTPÉTERY 1900).
- 1269/1270. István ifjabb király Mykud bánnak, aki „post exitum nostrum de castro Feketeuholm... uictoriam acquisiuit” Doboka megyében birtokot ad. (Dl. 73267; SZENTPÉTERY jegyzékében hiányzik!)
- 1269/1355. „Merita Chyl comitis de villa Kelnek... sub castro Feketeuholm... dimicauit”. Ezért a hűtlen Demeter és Vince Fehér megyei birtokait István ifjabb királytól megkapja. (Dl. 683; Urk. I. 105; SZENTPÉTERY 1896.)
- 1270–1272/1279. IV. Béla támadása elől István ifjabb király Mykud bánnal „in castrum Feketeuholm... se inclusisset”. Mykud ezért Doboka megyében birtokot kap. Az adományt IV. László megerősíti. (ENMLt Bánffy I. lvt; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 2; Urk. I. 137; SZENTPÉTERY–BORSA 2990.)
1273. Csák Péter a feketehalmi vár alatt „castrum Feketyvholm” teljesített szolgálataiért IV. Lászlótól a galgóci várat kapja (Urk. I. 121; SZENTPÉTERY–BORSA 2364).
1288. IV. László Rudolf mesternek Solymárt adja, mert az, mikor István ifjabb király „in castrum Feketeuholm tanquam profugus se... recepisset” oroszlánként küzdött uráért (SZENTPÉTERY–BORSA 3498).
- 1331/1337. I. Károly „fidelis seruicia magistrorum Nicolai Tanchus, Andree Wdugh et Johannis Teke filiorum Mikaelis filii Laurencii de Eskeleu... specialiter in facienda reddicione castris nostri Feketeuholm per quondam Salomonem de Braso... detenti... ipsum castrum vero magistri Johannes et Jacobus filii Nicolai filii Symonis de Braso proximi ipsorum per promociones suas et consilia ipsorum nobis reddiderint”. Ezért adományt kap. (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 16.)

FÖLDVÁR (Feldioara, Marienburg)

1436. „Nicolaus plebanus de Castro Mariae alias Foldwar, decanus Brassouiensis” (Urk. IV. 596).

L. még GYÖRFFY I. 831.

GOGÁNVÁR (Újvár, Goganvarolea)

1332–1337. Nycolaus sacerdos de Subcastro (Mon. Vat. I. 1. 96).

1347. „Castrum Wywar” (Dl. 29679).

1357. „Castrum nostrum Wywar” (Urk. II. 133).

1359. „Castrum Wywar” (Urk. II. 165).

1390. Zsigmond „*possessionem nostram regalem Zenthlasclo vocatam in de Kukelew situatam ad castrum nostrum Wywar appellatum pertinentem... Semyano filio Symonis de Tuson... dedimus*” (Dl. 7591; Urk. II. 646; ZsO I. 1457).
1405. Zsigmond „*castrum Wýuar*” Losonczi Istvánnak adja (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 129; ZsO II/1. 3927).
1495. „*Pertinencia castri Wywar*” (Dl. 30306).
1501. Bethlen Miklós elcseréli Ongor Jánossal Vécs várat „*cum castro Wýwar*” (Dl. 27776, 62965).

Várnagyok

1347. „*Castellanus noster (sc. vaivode) de castro Wýwar*” (Dl. 29679).
1357. „*Castellanus de Wywar*” (Urk. II. 133).
- 1361/1369. „*Magister Vbul*” (Dl. 29694).
1391. „*Mathias*” (Dl. 27837).

L. még CSÁNKI V. 861–862.

GYULAFEHÉRVÁR (Alba Iulia, Weissenburg, Karlsburg)

11. sz. „*Gyula dux... qui civitatem magnam in Erdelw in venatione sua invenerat, que iam pridem a Romanis constructa fuerat*” (SRH I. 290–291).
- 1083 körül. Szt. István megvédi Erdélyt a besenyők ellen. „*Albam Transsilvanam precepit (sc. Sanctus Stephanus) festinare et omnes irruere manentes ad munitiones civitatum... congregare...*” (SRH II. 389.)
- 1177 körül. „*Gallus comes Albensis Ultrasilvanus*” pannonthalmi rendtörténet I. 605; SZENTPÉTERY 128).
1201. Imre király adománylevelében tanú Eth gyulafehérvári ispán (SZENTPÉTERY 189).
1201. Imre király adományának tanúja „*Jula voiwoda et comite Albe Transiluanie*” (HO V. 4–5; SZENTPÉTERY 195).
1206. „*Iobagiones Albensis castri*” (Urk. I. 8–9; SZENTPÉTERY 223).
1227. Pous kincstárnok és gyulafehérvári ispán (Mon. Strig. I. 265; SZENTPÉTERY 580).
- 1266/1290–1301. István ifjabb király a krakkói és igeni hospeseknek a fehérvári várhoz tartozó „*Gyvmurd*” földet adja (Dl. 30354; Urk. I. 97; SZENTPÉTERY 1853).
1269. István ifjabb király Kelneki Chyl comesnek adja a hütlen Demeter és Vince fehérvári várhoz tartozó földjeit (Urk. I. 105; SZENTPÉTERY 1896).
1274. IV. László Derzs esperesnek „*quandam terram castri Albensis Transiluanie Euryghaz vocatam*” adja (Dl. 29096; Urk. I. 126; SZENTPÉTERY–BORSA 2539).

Várnagyok

1461. „*Jacobus Lengel*” (Dl. 36392. 134; JAKÓ 1619).
- 1471/18. sz. „*Nobilis Emericus Zolomi*” (Dl. 37222, 37225).
1479. „*Demetrius*” (Dl. 27711).

Provisor

1507. „*Nicolaus Erdew de madaras prouisor curie huius castri episcopalis Albensis*” (Dl. 30337).

HALMÁGY (Hälmeag)

1211. Barcaság határjárásában: „meta huius terrae incipit de indaginibus castri Almage” (Urk. I. 12; SZENTPÉTERY 261).
1222. Barcaság határjárásában: „meta... castri Almaye” (Urk. I. 19; SZENTPÉTERY 380).

HÁTSZEG (Haṭeg)

- 1276/1291. „Petrus magister agasonum nostrorum comes de Haczak” (Dl. 953; ÁUO XII. 173; SZENTPÉTERY–BORSA 2708).
1380. „Stoyan filius Mosyna de Nyres kenezius Olachorum de districtu castri Haczak” két falut kap (Dl. 42162).
1398. „Castro suo (sc. Sigismundus rex) regio Haczak nuncupato” (ENMLt Mike-gyűjtemény ; OL Filmtár 780. Mike-gyűjtemény 10).
1421. László erdélyi vajda Fahíd felét adja, mert „nobilis Blasius filius Sandrini filius Lewkews lateri nostro addictus, in conflictu cum Thurcis sub castro Haczok... strenue dimicaverit” (SzO I. 118).
1496. „In quadam silua ipsius Michaelis Kendefy... Balamer vocata ad castrum suum Haczak wara vocatum pertinente” (Dl. 46331).
1504. Corvin János megerősíti, hogy Bikali János Török Imrének és Istvánfi Istvánnak átadta: „castrum nostrum Hwnyad simulcum castellis Monosthor, Mwrsyna et Haczag... cunctis ingeniis machinis, pixidibus, bombardis et aliorum ingeniorum generibus” (Dl. 21331).
1506/1507. II. Ulászló Frangepán Beatrixot bevezetteti „castellum Haczak” birtokába (Dl. 37791,37798).
1510. II. Ulászló Hunyad és Hátszeg várát Frangepán Beatrix halála után Brandenburgi Györgynek adja (Dl. 37870).

Várnagyok

1360. „Petrus viceuoyoda Transsilvanus et castellanus de Hazak” (DL 41429; Hunyad-megyei Történeti és Régészeti Társulat Évkönyve I. 1882. 60–62).
1390. „Johannes filius Nicolai de Bencbench” (OL Fényképgyűjtemény Révay–Gyulay lvt. 205). – „Johannes filius Nicolai castellanus Dewa et Hachak” (Dl. 73785; Teleki I. 223).
1398. „Stiborka” (ENMLt Mike-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Mike-gyűjtemény 19).
L. még CSÁNKI V. 45–46.

HÖLTÖVÉNY (Hälchiu, Heldsdorf)

1335. Idősebb Was Miklós fiaival kijelenti, hogy a fiatalabb Was Miklós birtokait nem fogják bántani, mivel ő „in castro Heltheuin domino nostro regi cum sanguinis effusione... fidelissima exhibuit seruicia” (H. Okl. 207).

IDECS

1325. Dénes fia Tamást Apa fia Jakab és ennek fia Jakab „super combustione castris eiusdem (sc. Thome filii Dionisii) Ydech et aliarum possessionum suarum ad Regun pertinentium” kárpótolják (B. I. 51).

KECSKÉS VÁRA (Craiva)

1325. A Tibur hegyi szőlősgazdák kárt szenvednek „per gentes scismaticos uidelicet per Olacos ad castrum Keechkes pertinentes” (Dl. 29148; AnjO V. 603).

1346. Lajos király „possessionem nostram Waradia... ad castrum nostrum Kechkes nuncupatum spectantem Michaeli de Jara vicewoyuode Transilvano... dedimus” (Dl. 31092, 30378, 30379).

1366/1367. „Regalis villa ad castrum nostrum Kechkes dictum spectans vngarice Igen et saxonice Krappundorff nuncupata” (Dl. 30393, 37060).

1402. Zsigmond „quasdam possessiones nostras Harinna, Bylak et Neech... pro castro Kechkes vocato episcopo Transilvanensi titulo concambii donatas et nunc ad manus nostras deventas Anthonio filio Nicolai de Sumkerek... duxerimus conferendas” (Dl. 73848; ZsO II/1. 2053).

Várnagy

1322. „Comes Arnoldus et magister Nycolaus castellani de Kechques” (Dl. 29113).

KELNEK (Cîlnic, Kelling) (19. kép)

1439. „Laurencius presbiter alias plebanus ville nostre (sc. regis Alberti) Kelnek cum quibusdam peruersis consodalibus eiusdem, scilicet ville inhaibitoribus quoddam castrum in eadem villa Kelnek habitum in anno proxime transacto dum seuissimi Turci per terras nostras Transiluanas hostiliter subintrantes ac ipsum castrum expugnandum obsedissent... eisdem Turcis nequiter... tradiderunt.” (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 90.)

KENDHIDA (Chendul Mic)

1325. Simon bán fiai Tamás és Miklós osztálya: „medietas tributi de Kendhÿda ac medieta castris de eadem” Tamásé (Urk. L 394).

L. még CSÁNKI V. 882–883.

KOLOZSVÁR (Cluj-Napoca. Klausenburg)

1177 körül. Tamás kolozsi ispán tanúja Csaba végrendeletének (Pannonhalmi rendtörténet I. 605; SZENTPÉTERY 128).

1183. Gál kolozsi ispán (HO I. 1; SZENTPÉTERY 138).

1201. A pataki hospesek kiváltságlevelében Paznan kolozsi ispán (Urk. I. 6; SZENTPÉTERY 194).
1213. „Castrenses de Clus”, „Beda varnog, Igeben hodnog, Isac centurio et Vodasa de castro Clus” (VR 166, 176).
1241. A friesachi évkönyvekben írják: „Item in castro quod dicitur Clusa cecidit infinita multitudo Ungarorum” (GOMBOS I. 131).
1317. „Magister Johannes comes de Bezterce, de Kulus et de Kuluswar” (DI. 58447).
- L. még MÁRKI, ALEXANDER: Über den Namen Kolozsvár. Földrajzi Közlemények 1904. füzet; CSÁNKI V. 310–324.

KÓHALOM (Rupea, Reps)

1296. Hidegvízi Tamás comes fia Mihály „vnum montem valentem pro ope castri... populis de villa Heoholm... vendidisse (ÁUO V. 154–155).
- 1324/1788. Tamás vajda Szentmártonra vonatkozó oklevele kelt „sub castro Kuholm” (DI. 2984).

Várnagyok

1332. „Johannes filius Petri et Nicolaus dictus Zabarj caslellani de Kuholm” (DI. 40622).
- 1334/1392. Nicolaus de Zabor” (DI. 73800. Teleki lvt.).

KRASZNA (Crasna)

- 1164 körül. János krasznai ispán Fulcerius veszprémi prépost hagyatéka ügyében szerepel (CD IX. 7. 634; SZENTPÉTERY 106).
1241. Vilelmos krasznai ispán (SZENTPÉTERY 709).
- 1259?/1494. Somlyóújlak határjárásában „Craznawar” és „castrum Crazna” (DI. 31054; HO VI. 89–92).
1270. István ifjabb király adománya: „Terra castri nostri de Crazna Huruath vocata” (SZENTPÉTERY 1906).

Várnagy

1493. „Nobilis Petrus Czompor” (DL 36398. 129. 1; JAKÓ 2862).

KÜKÜLLŐVÁR (Cetatea de Baltă, Kokelburg)

- 1202–1203. Az aradi káptalan erdélyi birtokának határjárása: „deinde protenditur per magnam viam ad Hegesholmu et ibi tenet metam cum villa Cuculiensis castri, quae vocatur Bodon” (Urk. I. 3; SZENTPÉTERY 202).
1241. A friesachi évkönyvekben írják: „Ceciderunt in villa que Kuomelburch dicitur amplius quam triginta milia” (GOMBOS I. 131).

1337. Tamás erdélyi vajda keltez „in Kukullevuar” (Dl. 29124; Urk. I. 490 és II. 1).
1344. „Castrum Kukullevuar” (Dl. 29674).
1358. Domokos alvajda „datum in castro Kykullev” (Dl. 29687; AnjO VB. 54).
1381. János alvajda levele „datum in castro Kykulev” (Dl. 27836).
- 1420 körül. János alvajda levelét keltezi „in castro Kÿkellew” (Dl. 32276).
1462. Mátyás király a várat Dengelegi Pongrác Jánosnak adja (Dl. 27676).
1466. „Georgius Thabiassy de Eczel iudex regius duarum sedium Transsiluanarum” levele a szebeni tanácshoz: „tum quodam magistro Vdalrico conciu ciuitatis vestre conuenissem, vt iidem ducentos asseres pro fabrica et reformatione castrî Kykelewar pro XVI florenis disponere debeat. Quare vestras circumspectiones et fraternitates rogitto diligenter, quatenus prefatos asseres cum eodem magistro Vdalrico disponere faciatis... demum prenotatos asseres cum hominibus vestris infra duos dies ad rationem sue magnificencie ad annotatum castrum Kykelewar apportari... faciatis. Hoc in persona antefati domini nostri wayuode diligenter inquirô, ne predicti laboratores ipsius castrî negligent. Eciam rogo... quatenus auisari velitis magistros clauorum tecturarum in Helta, quatenus pro fabrica ipsius castrî pro sex florenis auri clauos disponere debeant similiter ad rationem sue magnificencie...” (Dl. 45224; Urk. VI. 255.)
1479. Mátyás király elzalogosítja Küküllővárat Pongrác János özvegyének (Dl. 27712, 27713).
1492. II. Ulászló „castra Chicho et Kykellewar, que ipse a manibus quondam Mathie regis habuit, Stephano waywode Moldauiensi et per eum Alexandra filio eius contulit nove donacionis titulo” (Dl. 27740, 27741).
1507. Újlaki Lőrincné, Katalin asszony panasolja „Mathias rex statim post mortem... Johannis Pongracz patris ipsius domine exponentis circa annum videlicet domini millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto preteritum idem castrum Kykellew a manibus prefati quondam Mathie (sc. Pongrác)... abstulisset et... Stephano wayuode terre Moldaue tradidisset” (Dl. 29919).
1512. „In castris suis (sc. Bogdani waywode) Chÿchow et Kÿkellew” (Dl. 28019).
1543. Bornemisza Boldizsár tanúsítja, hogy „totalem... domum et curiam nobilitatem... in possessione Zenthlaczlo... egregio Joanni Themeswarÿ pro suis fidelibus... seruiciis... presertim propter... conseruacionem castrî Kÿkellewwara ab hoste Petra wayuoda Moldauiensi, quera (!) videlicet castrum idem Petrus wayuoda hostiliter expugnare et pro se recipere nitentur, dedisset” (Dl. 36406. 93v–94r; JAKÓ 4807).

Várnagyok

1335. „Magister Stephanus Francisci dicti Pagan” (Dl. 31076).
- 1393/15. sz. Petrus dictus Thot” (Dl. 62751).
1440. „Dyonisius filius Johannis Weres de Fornos” (Dl. 27023, 28233, 30174).

Alvárnagyok

1358. „Nicolaus de Syra” (Dl. 29687; AnjO VB. 54).
1504. „Agilis Michael Megÿes” (Dl. 29909).

L. még CSÁNKI V. 858–861.

LÉTA (Litenii de Sus)

1324. I. Károly „nos consideratis fidelitatibus... comitis Nicolai filii Petri de Gerend... quod ad mandatum nostrum castrum Leta... quod filiis Ladizlai quondam wayuode... conseruabat eisdem dominis suis restituit” (Dl. 2239; AnjO II. 125).
1430. „Possessio Zarkad... ad castrum nostrum Letha spectans” (Dl. 28372).
1441. I. Ulászló „castrum Letha... quod nunc Desew de Lossoncz alias vayvoda Transsilvanensis contra nostram voluntatem conservare dicitur... eidem Marco (sc. de Erdei)... usque vite sue tempore duximus conservandum” (Dl. 28382).
1443. I. Ulászló Léta várát újból „Marco Erdely de Herepe” adja (Dl. 28387).
1450. Herepei Márk halastavat hagyományoz „ecclesie parochiali beati regis Ladislai de ipsa Zenthlaslo... Ita vt plebanus singulis feriis terciis... in capella... ibidem supra montem a parte castrum Letha per me edificata vnam missam celebrare teneatur. Item pro edificio castrum Letha... florenos trecentos auri de propriis meis acquisitis pecuniis quorum florenorum septuagintaquinque castellanis meis... castrum Letha” (Dl. 28986).
1456. V. László Léta várát Hunyadi Jánosnak adja (Dl. 26891).
1500. „Castrum Leta” Pongrác Mátyás özvegyének tulajdona (Dl. 28663, 28664).
1513. „Katherina filia quondam Johannis Pongracz de Dengeleg consors Laurencii ducis de Wylak – tiltakozik – castrorum Letha et Dýod” elidegenítése ellen (Dl. 29026).
1525. II. Lajos Léta várát „castrum nostrum”-nak nevezi (Dl. 31047).

Várnagyok

- 1364/1382. „Nicolaus, Ladislaus, Johannes filii Petew de Leta et de Baluanus castellani” (Dl. 73769).
1532. „Petrus Keresý” (Dl. 36401. 215–217).
- L. még CSÁNKI V. 672–675.

MAROSVÉCS (Brîncovenesti)

1228. Dextrászéplak határjárásában: „in cursu eiusdem Morus ad castrum Wecheu, et sub castro Wecheu flectitur ad dextram manum” (Urk. I. 47; SZENTPÉTERY 441).
1319. A Losoncziak régeni uradalmában szerepel „possessio Veech” (B I. 47–48).
1491. „Johannes filius Michaelis Desewfy de Dyznojo” tiltakozik az ellen, hogy apja tőle „castellum Wech” elvegye (Dl. 36398. 30. 2; JAKÓ 2744).
1493. Bertalan erdélyi vajda keltez „ex castro nostro Veech” (Dl. 65157).
1501. Bethlen Miklós átadja Gogánvárért „totum ius in totalibus castris... Weech” Ongor Jánosnak és Miklósnek (DL 27776. 62965).
1507. Szobi Mihály bevezetése „in dominium totalis castrum Weech” (Dl. 28554, 28556).
1509. Szentgyörgyi Péter erdélyi vajda keltez „in castro Weech” (ENMLt Bánffy I. lvt; OL Filmtár 783. Bánffy I. lvt 539).

1539. „Clemens Arthandy filius olim egregii Balsii Arthandÿ de Kerekÿ... agnouissent.. Stephanum Werbewchy... totales possessiones Theke... necnon castrum Wech... alienari niteretur” (Dl. 36404. 149a–b; JAKÓ 4714).

Várnagyok

1473. „Mathias literatus de Wathy” (Dl. 36393. 130. 1; JAKÓ 2099).

1477. „Mathias Literatus et Oswaldus” (Dl. 27062).

1484. „Osualdus de Felduar” (DL 62920).

1499. „Valentinus Micolò” (Dl. 30492).

1507. „Egregius Michael de Nadasd” (Dl. 27110).

1530. „Valentinus Almadÿ de Zÿlkerek” (Dl. 36401. 197; JAKÓ 4285).

L.még CSÁNKI V.679.

MENTŐ (Magyaró, Aluniș)

1333. „Thomas filius Dionisii de Luchunch” vallja „cum ipse in quadam terra deserta et inter alpes constituta... nouum castrum et edificium Menthev vocatum iam satis a magno tempore edificasset, struxisset et erexisset et in erigendo edificia et munia castrum sumptus et expensas proprias ad duo milia marcarum sine adiutorio et suffragacione suorum fratrum fecisset et unam villam bonam sub eodem castro de nouo plantasset” (Dl. 40653 és B I. 78–79).

Várnagy

1319. Tamás székely ispán az erdélyi káptalanhoz küldi „magistrum Blasium... castellanum de Menteu” (B I. 47).

MIKLÓSVÁR (Micloșoara)

1211. Barcaság határjárásában: „indagines Nicolai, ubi aqua defluit quae vocatur Alt” (Urk. I. 12; SZENTPÉTERY 261).

1222. „Indagines Nycolai” (Urk. I. 19; SZENTPÉTERY 380).

1404. „Villa Mikloswara”(SzO III. 21).

RADNA (Rodna)

1268. A radnai tanács előtt „comes Rotho... vendidit has possessiones... nomina vero ipsarum possessionum hec sunt primo turris lapidea et domus lingnea (!) apud turrim et curiam circummunitam cum fundo sicut quondam comes Henchmannus (sc. frater comitis Rotho) possedit... Item casam integraliter et duas curias et omnes agros sub castro quos ad comitem Henchmannum novimus pertinere... comiti Henrico filio Brendlini” (Dl. 73625; Urk. I. 99–100).

- 1300 körül. Osztály „comes Nicolaus de Rodna” és „comes Benuchs” fiai között. Az utóbbiak addig birtokolják a besztercei ház felét, amíg „comes Nycolaus palacium in Rodna obtinet... Item de hereditatibus in ciuitate Rodna sitis, scilicet mansione supra dicti palacii, quo ipse comes Nicolaus moratur” ugyancsak felelben állapodnak meg. (Dl. 30574; Urk. I. 203.)
1409. „Castrum fidelis nostri (sc. regis) Petri dicti Crechmer Radna” (Urk. III. 475).
1414. „Castrum Rodna” (Urk. m. 613, 614, 618, 622).
1437. Zsigmond elrendeli, hogy „Mychael Jakch de Kwsal” adja át „castrum nostrum Radna... Nicolao, Gregorio filiis Johannis de Bethlen” (Dl. 80626).
1440. Erzsébet királyné adja „castrum desertum seu locum castrum desolati Radna nuncupati... Michaeli Jakch de Kwsal comiti Siculorum” (Dl. 27874; átíratva 1793-ból: Dl. 37068).
- 1444 körül. „Michael et Petrus filii Jakch de Kwsaly... prohibuerunt indebita occupatione castrum seu disdistrictus Radnawelge vocati” (Dl. 36406. 23. 1; JAKÓ 496).
1450. „Nicolaus filius Stephani de Kemer contra Georgium et Ladislaum filios Johannis Jakch de Kwssal” pereskednek. Kémeri Miklós megkapja „in dicta possessione Radna... tres partes quarte partis aurifodine necnon tres partes iurispatronatus ecclesie beate Marie virginis in eadem constructe ac simulcum tribus partibus turris seu castelli in eadem habiti”. (ENMLt Kemény József-gyűjtemény; OL Filmtár 780. Kemény József-gyűjtemény 96.)
1460. „Petrus et Johannes Jaakch de Kwsal... Mathiam regem Hungariae a donatione... castrum Radna in valle eiusdem existentis habiti ipsos exponentes iure hereditario concernentis. .. Michaelem de Horogzeg ab eiusdem impetratione” eltiltják (Dl. 36392. 79. 2; JAKÓ 1424).

SALGÓ

1322. I. Károly birtokadományozta „Nicolaus filius Corradi de Tolmach” számára, mivel ő „castrum Salgo nuncupatum in partibus Transsilvanis constitutum, quod habebat et detinebat ad manus nostras reddidit” (Dl. 2120; 1788-ból való átíratva: Dl. 5781 és 67239; Urk. I. 365).
- 1324/1391. I. Károly „castrum Solgow vocatum Johannis filii Corradi olim infidelis nostri Thome (sc. filio Farkasii) vauode tum propter annunciationem gaudii Natiuitatis primogeniti filii nostri karissimi, tum etiam propter satisfactionem suorum laudabilium meritorum... dedimus” (Dl. 2240; ennek 1788-ból való átíratva: Dl. 8392; Urk. I. 384).

SEBESVÁR (Bologa) (16. kép)

1393. Zsigmond oklevele „populi et iobagiones nostri in Fýld et Býkal ad castrum nostrum Sebes pertinentes” Farnast zavarják (Dl. 30145). – Zsigmond adja „possessionem Jakotelke... que ad castrum nostrum Sebeswar pertinere dinoscebatur... magistro Mychaeli filio Ramas de Zomlým” (Dl. 29208).

1397. Zsigmond Tamásfalvi Gergelynek adja „*possessionem nostram Bykal... ad castrum nostrum Hunyad nuncupatum pertinentem*” (DI. 42654).
1410. „*Ladislaus de Nadab*” alvajda keltez „*in Sebeswar*” (ENMLt Jósika lvt.; OL Filmtár 5587. Jósika lvt. 14).
1435. Zsigmond adja a három Földöt „*Stephano et Ladislao filiis condam Ladislai filii bani de Losoncz... quas (sc. possessiones) prefati Stephanus et Ladislaus asserunt a quodam castro ipsorum Sebeswar vocato tempore quo idem castrum apud nostras manus extitisset cuidam Sandrino volacho... contulissemus*” (DI. 27018).
1439. „*Stephanus filius quondam Ladislai filii Bani de Losoncz*” írja „*volumus ire ad castrum nostrum Sebesuar et omnes nostros familiares ibi ad Sebesuar uocari faciemus*” (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 74).
- 1460 körül. Bánffyhunyadi határjárásában szerepel „*castrum Sebeswar*” (DI. 28885).
1496. II. Ulászló adománya a Bánffyaknak „*omne ius nostrum regium, si quod in castro alias Hwnyadwara nunc vero Sebeswara vocato... ac oppido similiter Hwnyad... item possessionibus... Kethesd, Salwasara... ad idem castrum pertinentibus... haberemus*” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 782. Bánffy I. lvt. 264; B II. 333).
1543. Mikola László említi a Bánffy-birtokok között „*castrum Sebeswara*” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Fényképgyűjtemény 46. doboz, 46).

Várnagyok

1319. „*Castellanus de Sebuswar*” (AnjO I. 521).
1320. „*Magister Deseu*” (DI. 1991).
1329. „*Deseu de Elefanth castellanus de Sebeswar*” (AnjO II. 391–393).
1336. „*Magistri Thomas, Stephanus ac Deseu castellanus de Sebuswar filii Dyonisi de Lochunch*”(DI. 31077).
1466. „*Michael Marthon*” (DI. 26622; B n. 77).
1475. „*Nobilis Mathias Byro de Bochar*” (DI. 36406. 52. 1; JAKÓ 2177).
1479. „*Johannes de Almas*” (DI. 36395. 5. 1; JAKÓ 2280).
1493. „*Nicolaus de Zarwad*” (DI. 28649). – „*Demetrius Porkolab de Zwchak*” (DI. 32515).
1498. „*Nicolaus de Zarwad*” (DI. 27767).

Alvárnagyok

- 1414/1417. „*Laurencius*” (ENMLt Törzsgyűjtemény; OL Filmtár 781. Törzsgyűjtemény 58).
1415. „*Stephanus filius Laurencii*” (DI. 43304).
- L. még CSÁNKI V. 299–302.

SEGESVÁR (Sighișoara, Schässburg)

- 1280/1453. „*Seniores de Castro Sex*” (DI. 30580; Urk. I. 141; SzO I. 21).
1301. Bun határjárásában „*Seguswar*” (SzO I. 32).

1349. „Comes Michael filius comitis Salamonis, comes Michael filius comitis Henningi de Bukbas comesque Petrus filius comitis Urekonis comites Castrisches... Datum in Castrisches” (Dl. 4086; Urk. II. 67).
1367. „Comes Cristianus de Warasio in persona domine... nunc consortis sue... contra comitem Salamonem de eodem Castrosex... proposuit... quod... comes Michael maritus ipsius domine in vltimo suo testamento curiam suam in eodem castro habitam cum omnibus edificiis suis lapidis (!) et lignis (!) in facie eiusdem curie existentibus ac alias res mobiles et immobiles... testamentaliter legasset (sc. domine) de quarum curia (!) et domonun ac rerum dominio prefatus comes Salomon memoratam dominam potencialiter exclusisset” (ENMLt Esterházy lvt.; OL Fényképgyűjtemény 46. doboz, 8).

SLON (Keresztvár; Teliu, Kreuzburg)

- 1222 körül. „Castrum quod Crucpurg nominatur, quod cruciferi de Borza de novo construxerant... contuli (sc. Andreas rex) cruciferis de Borza” (Urk. I. 14; SZENTPÉTERY 275, 391).
1225. III. Honorius pápa levele II. Andráshoz: „Quoddam quoque castrum, quod ultra montes nivium multis construxerant laboribus et expensis, occupasti per violentiam” (Urk. I. 37).
1231. IX. Gergely levelet ír Béla ifjabb királynak a barcasági lovagok ügyében, akik „cum multo labore ac proprii effusione cruoris quinque castra fortia construenda... ipsis partem Comaniae ultra montem nivium contulisti. In qua cum dicti magister et fratres castrum munitissimum construxissent” (Urk. I. 51).

SZÁSZCSÓR (Săscior)

1309. „Sacerdos de sub castro Petri, Andreas de Orbou et alii quam plures sacerdotes dicti capituli de Sebus” (Urk. I. 288).
- 1317–1320. „Ecclesia de sub castro Petri” (Urk. I. 327).
1324. „Comes Petrus officialis Nicolai et Mychaelis filiorum Salomonis ac Nicolai et Mychaelis filiorum Danielis filii Cheel de Kelnuk de villa eorum de sub castro Petri” (Dl. 2225; Urk. I. 379–380).

SZÁSZFENES (Florești)

Várnagyok

1312. „Thomas filius Ambrosii castellanus de Fenes” (Dl. 30598).
1335. „Matheus famulus domini episcopi” (Dl. 96182).
1357. „Castellanus episcopi de Fenes” (AnjO VI. 634).
1373. „Nicolaus de Gerend castellanus Demetrii episcopi Transsilvani de Fenes” (Kolozsmonostori lvt; regesztája: BEKE, Km. 53).

L. még CSÁNKI V. 350–351.

SZENTMIHÁLYKŐ VÁRA (Tăuț)

1299. Kisfalud határjárása: „Meta a parte Zentmyhalkew transit... venit contra heremitarum sancti Pauli, qui est similiter capituli... iuxta viam, per quam itur ad castrum Sancti Michaelis” (Teleki I. 24).
1321. „Stephanus, Johannes, Akus et Georgius filii Chellei vicevaivodae tam pro se quam pro fratre ipsorum Mychaele archidiacono de Clus cum ipso Chelleo vicevaivoda patre eorum confessi sunt... quod... idem Chelleus vicevaivoda nomine suo et nomine ipsorum filiorum suorum super restitutione ipsius castrum capituli Zaadkeu vocati... se obligaverit” (Erdélyi káptalan lvt.; Urk. I. 352–353; regesztája: BEKE, Gyf. 81).
1357. Lajos király a vár birtokjogát felülvizsgáltatja: „castrum Zenthmyhalkewe vocatum intra metas possessionum eiusdem capituli ecclesiae Transilvaniae situm foret, ex eoque semper et ab antiquo cuius memoria non exstaret ad eandem ecclesiam et per consequens ad capitulum eiusdem ecclesiae pertinuisset, quod castrum Andreas episcopus eiusdemque praedecessores indebite occupassent” (Urk. II. 142).
- 1369?/1571. Füleld határjárásában szerepel „Castrum beati Michaelis” (Dl. 30703).
1530. „Nobilis Demetrius literatus de Felwyncz in civitate Koloswariensi commorans... per modum protestacionis nobis significare curavit eomodo, quod ipse illi obligationi et ordinacioni in capitulo Albensi Transsilvano racione et pretextu sue captiuitatis et detencionis per spacium trium mensium in castro Zenthmyhalkew vocato per egregium Michaelem de Farna alias dominum suum minusiuste factis contradiceret” (Dl. 36401. 191–192; JAKÓ 4281).

Várnagyok

1326. „Garmanus quondam castellanus de Lapide sancti Mychaelis” (Dl. 30616).
1363. „Magister Stephanus filius Johannis” (Dl. 29159).
1489. „Benedictus Nagh de Gald ZenthMýhalkewe castrum episcopalis castellanus” (Dl. 29326).
1501. „Nicolaus de Omboz” (Dl. 21049).
1516. „Stephanus Spaczaý” (Dl. 32590).
1520. „Stephanus Spaczay” (Dl. 30554).
1525. „Johannes Nagj, Ladislaus literatus Albensis ac Petrus Tharnok” (Dl. 30562, 30563).

Alvárnagyok

1528. „Gregorius Kanthor” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 783. Bánffy I. lvt. 576).

L. még ICZKOVITS 63.

SZENTMIKLÓS VÁR (Torda mellett)

1291. „Omnia instrumenta eorum (sc. hospitum de Thorda)... in castro Mikud bani tempore Tartarorum per eosdem igne esse consumpta” (Urk. I. 181–182; BORSA 3755).

TORDA (Turda, Thorenburg)

1075. I. Géza a garamszentbenedeki bencés kolostor birtokait felsorolja, köztük „Ultra siluam ad castrum, quod uocatur Turda dedi tributum salinarum” (Mon. Strig. I. 59; SZENTPÉTERY 20).
- 1202–1203/15. sz. Az aradi káptalan birtokai között „terra castris de Thorda, que nunc Zentmyklosfalwa nominatur” (DL 30477).
1268. „Cute iobagio castris de Torda” (Dl. 30100, HO VII. 112).
- 1270–1272/1279. „Gregorius paruus iobagio castris de Torda” (ENMLt Bánffy I. lvt.; OL Filmtár 781. Bánffy I. lvt. 2; Urk. I. 137; SZENTPÉTERY–BORSA 2990).
- 1276/16. sz. „Reambulacio metarum possessionis Zent Myklos, magnifici domini Stephani Mikwd bani ac possessionis Eghazfalwa honorabilis capituli Orodienſis et eciam Thorda, Koppan... Incepta est quodam rivulo Peselew pathak vocato prope capellam... procedendo ad quadrangulares castris Sixadomy... a parte Zentmyhalfalwa directe descendendo ad medium fluuii Aranŷas et in medio fluuii Aranŷas descendendo versus plagam orientalem ad castrum Aranŷaswar nuncupatum et a castro directe per fluuium Aranŷas saliens versus plagam meridionalem... procedendo ad fluuium de Zentmihalfalwa” (Dl. 36503).
- 1276/1654. Aranyosszék határjárásában említik „quadrangulares castris Sixadoniae” és „castrum Aranyasvár” (Dl. 36892).
- 1289/1313. IV. László adománya a székelyek számára „terra castris nostri de Torda Oronos vocata” (Dl. 28502; SzO I. 21; SZENTPÉTERY–BORSA 3534).
1323. Torda határjárása: „Prima meta iuxta Aranyas in parte meridionali, inde ad occidentem super Huguŷospatak super magnam viam et teneret metam cum terra castris de Thorda, per medium Huguŷospatak ascenderet ad montem in latere Saxonyavara, deinde descenderet ad partem septentrionalem et in de super Fyzuskuth et teneret metam cum cruciferis sancti regis et dehinc super paludem ascenderet montem ad orientem et ibi haberet metam super viam de Akna” (Urk. I. 379).
1500. Az Aranyosszékre vonatkozó oklevélben szerepel „castrum Thorda” (Dl. 31158).
- L. még CSÁNKI V. 683.

TOROCKÓ (Rimetea)

- 1257–1272/1666. „Nobilis vir comes Ehellews filius Ehellews de Toroczko... castrum suum haereditarium... Toroczko servata sibi proprietate... contulit vicinis suis Siculis de Kézd et per eos eorundem successoribus de iuxta Aranŷas... ita ut si... Tartarorum wel alia aliqua prepotentia... alterius cujuscunque domino regi insurgens in regnum Hungariae intrauerit... iidem Siculi wel ipsorum haeredes, donec iuxta dictum fluuium Aranŷas permanserint... causa defensionis capitum et liberorum suorum necnon bonorum eorundem in castrum Toroczko tamquam in proprium et hereditarium suum castrum omni tempore et hora guerrarum et pacis cum omnibus bonis suis liberam habeant intrandi facultatem... Proprietas nihilominus ipsius castris Toroczko cum pleno jure dominii semper praetacto Ehel-

lews” (ENMLt Torockai lvt.; OL Filmtár 5695. Torockai lvt. 1; regesztája: JAKÓ–VALENTINY 1).

1289/1313. IV. László elmondja, hogy „pro liberatione patrie gentis sub castro Turuskou se uiriliter obiecerunt et contra eosdem Tartaros laudabiliter dimicarunt”. Ezért „terram castrī nostri de Torda Oronos vocatam iuxta fluuios Oronos et Morus existentem, quam primo idem dominus rex Stephanus eisdem Siculis contulerat, predictis Siculis... contulerimus”. (Dl. 28502. Az 1482-es oklevél átírása: Dl. 28503, az 1484-es oklevél átírása: Dl. 28504; SzO I. 21; SZENTPÉTERY–BORSA 3534.)

1291/1313. III. András átírja az 1289-es oklevelet „Turuskou castrum scilicet commune” (Dl. 28502).

1464. Aranyosszék és Torockó határjárása: „Inde flectendo versus lapidem castrī ad vnum Kapws... de eodem Kapws gradiendi vltra ad latus maximi montis videlicet Kewzyrth, qui mons Warkewe precise supra ciuitatem Thorozko adiaceret...” (Dl. 26792, 28854. Az 1622-es átírás: Dl. 28526, az 1654-es átírás: Dl. 36892, az 1517-es átírás: ENMLt Torockai lvt.; OL Filmtár 5695. Torockai lvt. 17; regesztája: JAKÓ–VALENTINY 31.)

1500 körül. Vallomás az erdélyi káptalan előtt a székelyek aranyosszéki birtokjogára. „In privilegiis Siculorum sic continetur quod dum olim rex Ladislaus Comanis sibi rebellibus et contra se insurgentibus preualere et eos sibi subiicere nequisset, Siculi per ipsum regem accersiti et in suum auxilium euocati cum eisdem Comanis confligentes eos deuicissent. Ac tandem rursus cum Tartaris sub castro Truzko dimicantes eosdem Tartaros prosternentes victoriam reportassent. Ob huiusmodi igitur seruiciorum merita rex ipse Ladislaus terram Aranyas... Siculis donauerat anno domini millesimo CC nonagesimo primo. Nam antea terra Aranyas non fuit Siculialis sed ad castrum Thorda pertinebat. Quam tandem occupantes iidem Siculi e medio ipsorum sex capitaneos videlicet hathnem eligentes ad ipsam terram Aranyas fecerunt condescendere. Nomina autem possessionum eisdem Siculis per maiestatem regiam... donatarum sunt... Bagyon, Kemend, Thordawar, Chegez... Trozko castrum scilicet commune...” (Dl. 31158.)

L. még CSÁNKI V. 676.

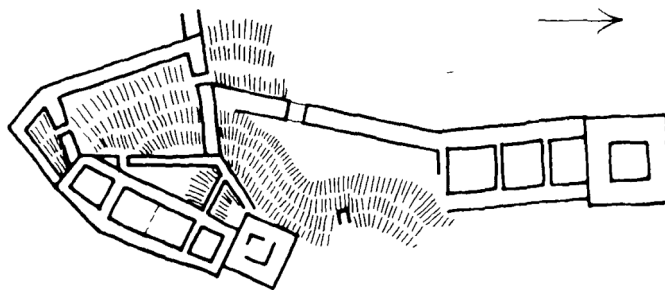
TOROCKÓSZENTGYÖRGY (Colțești) (25. ábra)

1294. Torockai Achilles Gerebenes nevű földjét adja „cognatis eius Stephano, Sal et Andree filiis Helemban genitis ex domina sorore predicti Ehelleus patris sui” (Dl. 40224).

1459. Az erdélyi káptalan panasztétele „Elyews de Thorozko” ellen „quod quendam iobagionem eiusdem capituli videlicet Georgium Fabrum in dicto oppido Enyed commorantem captiuari captumque ad castrum suum deduci fecisset” (Dl. 36392. 6861; JAKÓ 1409).

1470. Mátyás király elveszi a hűtlen Torockaiaktól Szentgyörgyöt és Csupor Miklósnak adja (Dl. 28414). – „Nicolaus Walkany de Syle in personis Ladislai de Thorozko necnon Sigismundi fratris... Mathiam regem... a donacione et collacione directe et equalis medietatis castrī Zenthgerg vocate puta a parte orientali vbi nouum

- edificium esset constructum... Nicolaum Chwpor wayuodam Transsiluanum... ab... impetracione... prohibuit” (Dl. 28535, 36393. 62. 7–63; JAKÓ 1960).
1473. A vajdai parancsra vizsgálatra küldött erdélyi káptalan küldötteit Csupor Miklós a várba nem engedte be (Dl. 28536).
1492. „Ladislaus de Thorozko ac Franciscus filius eiusdem” vallják „quod quamuis alias... quondam Nicolaus Chwpor... totales porciones possessionarias... exponencium puta integrum castrum similiter Thorozko vocatum dempta solum vna turri, porcione scilicet Alexi de Thorozko ante ipsum castrum Thorozko constructa... pro se indebite... occupans”, majd Pongrác János és Mátyás foglalta el (Dl. 30229).
1495. „Nobilis domina Anna filia quondam Petri de Throzko relicta vero nobilis olim Pauli de Jara... totalem porcionem suam castri Thorozkozenthyergh... Mathie Pongracz de Dengeleg... pignori obligasset” (Dl. 36398. 214. 1; JAKÓ 2942).
1510. Torockai Ferenc „pretextu indebite detencionis castri Thorozko” Pongrác Mátyás és Corvin Kristóf ellenében megnyeri a pert (ENMLt Torockai lvt.; OL Filmtár 5695. Torockai lvt. 25; regesztája: JAKÓ–VALENTINY 48).
1516. II. Lajos megújítja Torockai Ferenc és fiai részére a vár adományát „superiore anno... per rusticanam colluuiem, que sub nomine cruciate contra vniuersam nobilitatem. .. hostili manu insurrexerat et que inter cetera eciam castrum Thorozko predictum prodicione rusticanorum in eodem castro protunc existencium subintrarat et occuparat dilaniatas et comminutas extitisse (sc. littera)” (ENMLt Torockai lvt.; OL Filmtár 5695. Torockai lvt. 26; regesztája: JAKÓ–VALENTINY 49).

25. ábra
Torockószentgyörgy várának alaprajza, 13. sz. második fele

Várnagyok

1471. „Nobilis Johannes Feyes de Hethen” (Dl. 36393. 86. 2; JAKÓ 2018).
1473. „Matheus Fythý” (Dl. 36393. 131. 3–132; JAKÓ 2102).
1474. Hwzar Jankó és Lukács (JAKÓ–VALENTINY 39).
1486. „Anthonius Komolay in castro Zenth Gyergh residens” (MINEA, I.: Din istoria unui cnezat ardelean. Cercetări Istorice. X. Iași 1934–1936. Nr. I. 13).
1493. „Nobilis Benedictus Literatus de Illýefalwa” (Dl. 27076).
- 1500 körül. „Georgius Pýsztra castellanus castri Sancti Georgii” (Dl. 28882).
- L. még CSÁNKI V. 676–679.

UGRA (Ungra, Galt)

1211. Barcaság határjárásában szerepel „castrum Noilgiant” (Urk. I. 12; SZENTPÉTERY 251).
1222. Barcaság határjárásában szerepel „castrum Noilgiant” (Urk. I. 19; SZENTPÉTERY 380).

VAJDAHUNYAD (Hunedoara, Eisenmarkt)

[A szerző adatai saját, 1968 előtti anyaggyűjtéséből származnak. További adatok találhatóak JOSIF PATAKI később megjelent könyvében: *Domeniul la începutul secolului al XVI-lea*. (Biblioteca Istorică XXXIX.) București 1973. – L. P.]

1409. Zsigmond „consideratis fidelitatibus... Woyk filii Serbe aule nostre militis... quendam possessionem nostram regalem Hwnyadvar vocatam in comitatu Alben-si... memorato Woyk militi et per eum Magas et Radol carnalibus ac Radol patrueli fratribus necnon Johanni filio suis... dedimus” (Dl. 9599; ZsO II/2. 7135).
1445. Hunyadi János keltez „Datum in Hunyad” (Dl. 29480).
1458. Mátyás király „medietatem possessionis Nadasd.. ad castrum nostram Hunyad pertinentem” adományozza „Johannes filius Petri Vngur” részére (Dl. 30455).
1504. Török Imre és Istvánfry István elismerik, hogy „Johannes Býklý de Býkol castrum Johannis Coruini... Hwnyad... simulcum castellis Haczak, Morsyna et Monosthor... manibus nostris restituit” (Dl. 21499).
1514 előtt. „Execucio castrorum Wýngarth, Hwnyad” (OL Fényképgyűjtemény, Brandenburgi–Hunyadi lvt. 1121/2).
1531. Zápolya János Vajdahunyad várát be akarja venni. „Perfectis hic statim rebus nostris exercitum et thormenta nostra illuc (sc. castrum Hunyad) admovebimus...” (OL Fényképgyűjtemény, Brandenburgi–Hunyadi lvt. 1034/2. 13–14). – „Stephanus presbiter et Gaspar Morsina” levele Brandenburgi Györgyhöz a vajdahunyadi vár szorult helyzetéről. (OL Fényképgyűjtemény, Brandenburgi–Hunyadi lvt. 1034/3. 15.)

Várnagyok

- 1364/1382. „Vbul de Hunyad castellanus” (Dl. 73769).
1398. „Castellani in Haczak et in Huniad constituti” (Urk. III. 229).
1446. „Franciscus literatus” (Dl. 29482).
1479. „Andreas de Waÿta ac Vincencius de Themeswar” (Dl. 45773, 45774).
1488. „Andreas de Wýzkez” (Dl. 26442, 46091).
1492. „Thomas Kÿs” (Dl. 29868).
1495. „Johannes Býklý” (Dl. 46320).
1499. „Johannes Býklý” (Dl. 30493).
1509. „Johannes Bekews” (OL Fényképgyűjtemény, Brandenburgi–Hunyadi lvt. 1056/8).
1514. „Petrus Pathochy” (DL 47094).

1530. „Andreas literatus” (OL Fényképgyűjtemény, Brandenburgi–Hunyadi lvt. 1071/19).

1530–1532. „Caspar Morsynaÿ” (OL Fényképgyűjtemény, Brandenburgi–Hunyadi lvt. 1071/15).

Alvárnagyok

1456. „Johannes de Belawari” (Dl. 29514).

1492. „Johannes literatus” (Dl. 29875).

L. még CSÁNKI V. 46–51.

VALKÓ (Valcän)

1318/1323. „Moys filius Moys... sub castrum nostrum (sc. regis) Wolko... castellatum nostrum de eodem castro Wolko Kenez nomine captivavit” (GYÖRFFY III. 521).

Várnagyok

1333. „Magister Gola vicecastellanus de Volko et comes de Karazna” (Dl. 40650).

1338/1422/18. sz. „Magister Sul vice castellanus Valko (OL Filmtár, 783. Bánffy lvt. 24. 396).

VÁRHEGY (Szentivánlaborfalva [Sîntionlunca] mellett)

1353. András erdélyi vajda elrendeli: „Castrum Waarheghÿ finitimum ad reprimendos paganos et Pichenetos per Siculos ad olim ex iussu diuorum regum extractum et castrensibus dicatum castellanorum tamen et ipsorum Siculorum incuria nonnihil neglectum, nuperrimeque Tartarorum impetu concussatum extiterit, adscitis iis, quorum operi et officio incumbit ipsa fossata ebellare et castrum... bene munire, ballisare noverint. Annuit de cetero regia serenitas, ut propugnaculum Zechelneez ad ducenta aratra a castro in montibus ab olim extractum et desolatum nec tamen secus sciam siue ad explorandum siue vero defendendum esset aptum et idoneum, si in castellum eleuari nullatenus quiret, diruatur, reservata tamen in terra proprietate regie serenitatis, prout voluerint usuandi, convertendi ac diruendi” (SzO I. 62–63).

1564. „Castrum nostrum Varhegÿ” (sc. János Zsigmond) (SzO III. 325).

1579. „Arx Warhegÿ” (SzO IV. 63).

1581. „Possessio Zenthlelek ad arcem nostrum Varhegy pertinens” (SzO IV. 79).

1600. „Possessiones Beoleon, Zenth Iwan et Laborfalva... ad arcem Varhegÿ tentas” (SzO IV. 145).

Várnagyok

1353. „Orbanus castellanus regie Serenitatis in Waarheghÿ” (SzO I. 62).

1571. „Georgius Daczo prefectus arcis Warhegy” (SzO III. 346).